

Хидравлични елементи и системи АД

ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
За годината към 31.12.2023 г.

С НЕЗАВИСИМ ОДИТОРСКИ ДОКЛАД

Представяващ: VENTSISLAV
V IVANOV
KALUDOV

Венцислав Калудов

Digitally signed by
VENTSISLAV
IVANOV KALUDOV
Date: 2024.03.25
15:39:25 +02'00'

Съставител: Radoslava
Dimitrova
Doncheva

Радослава Дончева

Digitally signed
by Radoslava
Dimitrova
Doncheva
Date: 2024.03.25
15:03:24 +02'00'

Заверил:

Рег.одитор: Деян Константинов-652

Дата на одобрение на финансовия отчет:
Ямбол, 25 март 2024 г.

Хидравлични елементи и системи АД

ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД за 2023 година

Продължаващи дейности	Приложение	2023 г. BGN'000	2022 г. BGN'000
Нетни приходи от продажби			
Приходи от договори с клиенти	1.1.1.	84 828	94 249
		84 828	94 249
Други приходи	1.1.2.	1 078	1 049
Приходи от безвъзмездни средства, предоставени от държавата	1.1.3.	180	2 305
Общо приходи от продължаващи дейности		86 086	97 603
Разходи по икономически елементи			
Разходи за използвани суровини, материали и консумативи	1.2.1.	(46 957)	(55 515)
Разходи за външни услуги	1.2.2.	(9 236)	(9 299)
Разходи за амортизации	1.2.3.	(3 705)	(3 669)
Разходи за персонала	1.2.4.	(18 473)	(18 061)
Други разходи	1.2.5.	(463)	(474)
Суми с корективен характер	1.2.6.	(2 201)	130
Себестойност на продадените стоки и други краткотрайни активи (без продукция)		(1 358)	(1 523)
Промени в наличностите на готовата продукция и незавършено производство		(544)	2 194
Други		(299)	(541)
Финансови приходи/(разходи), нетно	1.2.7.	(459)	(60)
Финансови разходи		(509)	(317)
Финансови приходи		50	257
Общо разходи от продължаващи дейности без разходи за данъци		(81 494)	(86 948)
Печалба/загуба от оперативната дейност		4 592	10 655
Печалби и загуби от операции, които се отчитат нетно	1.2.8.	1	7
Печалба/загуба от продължаващи дейности преди разходи за данъци		4 593	10 662
Разход за данъци от продължаващи дейности	1.2.9.	(459)	(1 073)
Печалба/загуба за периода от продължаващи дейности		4 134	9 589
Печалба/загуба за периода		4 134	9 589
Друг всеобхватен доход, представен преди свързаните данъчни ефекти		2 465	1 497
Печалба (загуба) от инвестиции в капиталови инструменти		2 465	1 497
Общо компоненти на друг всеобхватен доход, които няма да бъдат прекласифицирани към печалба или загуба преди облагане с данъци		2 465	1 497
Данък върху доходите, свързани с компоненти на друг всеобхватен доход, които няма да бъдат прекласифицирани към печалба или загуба		(247)	(150)
Данък върху дохода, отнасящ се до компонентите на друг всеобхватен доход		(247)	(150)
Друг всеобхватен доход за периода, нетно от данъци	1.2.10.	2 218	1 347
Общо всеобхватен доход за периода		6 352	10 936
Доход на акция	1.2.11.	0.23	0.53
в т.ч. от продължаващи дейности		0.23	0.53
Доход на акция с намалена стойност	1.2.12.	0.23	0.53
в т.ч. от продължаващи дейности		0.23	0.53

Приложенията са неразделна част от финансовия отчет.

Представяващ:
Венцислав Калудов

VENTSISLAV
IVANOV KALUDOV

Digitally signed by VENTSISLAV
IVANOV KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:40:01
+02'00'

Съставител:
Радослава Дончева

Radoslava
Dimitrova
Doncheva

Digitally signed by
Radoslava Dimitrova
Doncheva
Date: 2024.03.25 15:04:37
+02'00'

Заверил:
Рег.одитор: Деян Константинов-652

DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV

Digitally signed by DEYAN
VENELINOV KONSTANTINOV
Date: 2024.03.28 09:30:32
+02'00'

Дата на одобрение на финансовия отчет:
Ямбол, 25 март 2024 г.

Хидравлични елементи и системи АД

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ към 31.12.2023 г.

АКТИВ	Приложение	31.12.2023 г. BGN'000	31.12.2022 г. BGN'000
Нетекущи активи			
Имоти, съоръжения, машини и оборудване	2.1.	21 125	19 078
Нематериални активи, различни от репутация	2.2.	156	176
Активи с право на ползване	2.3.	1	21
Нетекущи финансови активи	2.4.	16 113	13 648
Общо нетекущи активи		37 395	32 923
Текущи активи			
Текущи материални запаси	2.5.	12 055	16 136
Текущи търговски и други вземания	2.6.	10 139	13 379
Текущи данъчни активи	2.7.	233	586
Парични средства	2.8.	2 219	1 483
Общо текущи активи		24 646	31 584
Общо активи		62 041	64 507
СОБСТВЕН КАПИТАЛ и ПАСИВИ			
Собствен капитал			
Основен капитал	2.9.1.	18 194	18 194
Регистриран капитал		18 194	18 194
Резерви	2.9.2.	19 517	17 299
Финансов резултат	2.9.3.	11 310	13 899
Неразпределени печалби/непокрити загуби		7 176	4 310
Печалба/загуба за годината		4 134	9 589
Общо собствен капитал		49 021	49 392
Нетекущи пасиви			
Пасиви по отсрочени данъци	2.10.1.	1 347	1 065
Други нетекущи финансови пасиви	2.10.2.	-	-
Правителствени дарения нетекуща част	2.10.3.	-	-
Общо нетекущи пасиви		1 347	1 065
Текущи пасиви			
Текущи търговски и други задължения	2.11.1.	5 018	7 794
Текущи задължения към персонала	2.11.2.	2 470	2 950
Текуща част на текущи данъчни задължения	2.11.3.	173	245
Други текущи финансови пасиви	2.11.4.	4 012	3 007
Правителствени дарения текуща част	2.11.5.	-	54
Общо текущи пасиви		11 673	14 050
Общо пасиви		13 020	15 115
Общо собствен капитал и пасиви		62 041	64 507

Приложенията са неразделна част от финансовия отчет.

Представяващ:
Венцислав Калудов

VENTSISLAV
IVANOV
KALUDOV

Digitally signed by
VENTSISLAV IVANOV
KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:40:31
+02'00'

Съставител:
Радослава Дончева

Radoslava
Dimitrova
Doncheva

Digitally signed by
Radoslava Dimitrova
Doncheva
Date: 2024.03.25 15:05:10
+02'00'

Заверил:
Рег.одитор: Деян Константинов-652
Дата на одобрение на финансовия отчет:
Ямбол, 25 март 2024 г.

DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV

Digitally signed by DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV
Date: 2024.03.28 09:31:00
+02'00'

Хидравлични елементи и системи АД

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ, ПРЯК МЕТОД за 2023 година

ПАРИЧЕН ПОТОК	2023 г. BGN'000	2022 г. BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност		
Постъпления от клиенти		
-постъпления от продажбата на стоки и извършването на	87 253	95 003
Плащания на доставчици		
-плащания на доставчици на стоки и услуги	(62 300)	(77 021)
Плащания на персонала и за социално осигуряване	(19 654)	(19 271)
Платени/възстановени данъци (без корпоративни данъци)	7 026	9 265
Платени/възстановени корпоративни данъци	(467)	(1 094)
Платени дивиденди	(5 890)	(5 530)
Други парични потоци (изходящи потоци)	(606)	(671)
Други плащания, нетно	(67)	76
Нетни парични потоци от оперативна дейност	5 295	757
Парични потци от инвестиционна дейност		
Постъпления от продажби на имоти, машини, съоръжения и оборудване	1	8
Покупка на имоти, машини, съоръжения и оборудване	(5 457)	(3 861)
Нето парични средства използвани в инвестиционната дейност	(5 456)	(3 853)
Парични потоци от финансова дейност		
Постъпления по получени заеми	6 500	6 000
Платени заеми	(5 500)	(3 000)
Плащания на задължения по финансов лизинг	(4)	(21)
Платени лихви	(99)	(42)
Нето парични средства използвани във финансовата дейност	897	2 937
Нето увеличение (намаление) на паричните средства и паричните еквиваленти преди ефектът от промените в	736	(159)
Нето увеличение (намаление) на паричните средства и паричните еквиваленти	736	(159)
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	1 483	1 642
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	2 219	1 483

Приложенията са неразделна част от финансовия отчет.

Представяващ:
Венцислав Калудов

VENTSISLAV
IVANOV
KALUDOV

Digitally signed by
VENTSISLAV IVANOV
KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:40:59
+02'00'

Съставител:
Радослава Дончева

Radoslava
Dimitrova
Doncheva

Digitally signed by
Radoslava Dimitrova
Doncheva
Date: 2024.03.25
15:05:30 +02'00'

Заверил:

Рег.одитор: Деян Константинов-652
Дата на одобрение на финансовия отчет:
Ямбол, 25 март 2024 г.

DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV

Digitally signed by
DEYAN VENELINOV
KONSTANTINOV
Date: 2024.03.28
09:31:23 +02'00'

Хидравлични елементи и системи АД

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ към 31.12.2023 г.

КАПИТАЛ	Основен капитал	Резерви	Надрупани печалби/загуби	Общо собствен капитал
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Остатък към 31.12.2021 г.	18 194	15 952	10 524	44 670
Преизчислен остатък към 31.12.2021 г.	18 194	15 952	10 524	44 670
Промени в собствения капитал за 2022 г.				
Операции със собствениците	-	-	(6 214)	(6 214)
Дивиденди	-	-	(6 214)	(6 214)
Печалба/(загуба) за периода	-	-	9 589	9 589
Друг всеобхватен доход	-	1 347	-	1 347
Печалба (загуба) от инвестиции в капиталови инструменти		1 497		1 497
Друг всеобхватен доход за периода	-	1 497	-	1 497
Данък върху доходите, свързани с компоненти на друг всеобхватен доход, които няма да бъдат прекласифицирани към печалба или загуба		(150)		(150)
Данък върху дохода, отнасящ се до компонентите на друг всеобхватен доход	-	(150)	-	(150)
Друг всеобхватен доход за периода, нетно от данъци	-	1 347	-	1 347
Остатък към 31.12.2022 г.	18 194	17 299	13 899	49 392
Преизчислен остатък към 31.12.2022 г.	18 194	17 299	13 899	49 392
Промени в собствения капитал за 2023 г.				
Операции със собствениците	-	-	(6 723)	(6 723)
Дивиденди			(6 723)	(6 723)
Печалба/(загуба) за периода			4 134	4 134
Друг всеобхватен доход	-	2 218	-	2 218
Печалба (загуба) от инвестиции в капиталови инструменти	-	2 465	-	2 465
Друг всеобхватен доход за периода	-	2 465	-	2 465
Данък върху доходите, свързани с компоненти на друг всеобхватен доход, които няма да бъдат прекласифицирани към печалба или загуба	-	(247)	-	(247)
Данък върху дохода, отнасящ се до компонентите на друг всеобхватен доход	-	(247)	-	(247)
Друг всеобхватен доход за периода, нетно от данъци	-	2 218	-	2 218
Остатък към 31.12.2023 г.	18 194	19 517	11 310	49 021

Приложенията са неразделна част от финансовия отчет.

Представяващ:
Венцислав Калудов

VENTSISLAV
IVANOV
KALUDOV

Digitally signed by
VENTSISLAV IVANOV
KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:41:29
+02'00'

Съставител:
Радослава Дончева

Radoslava
Dimitrova
Doncheva

Digitally signed by Radoslava
Dimitrova Doncheva
Date: 2024.03.25 15:05:52
+02'00'

Заверил:

Рег.одитор: Деян Константинов-652

Дата на одобрение на финансовия отчет:

Ямбол, 25 март 2024 г.

DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV

Digitally signed by DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV
Date: 2024.03.28 09:31:46
+02'00'

СЪДЪРЖАНИЕ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНЕТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯТ ОТЧЕТ	
I. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	7
II. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	7
БАЗА ЗА СЪСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	7
ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА И СРАВНИТЕЛНИ ДАННИ	9
ПРИЗНАВАНЕ НА ПРИХОД	11
РАЗХОДИ	13
ПЕЧАЛБИ ИЛИ ЗАГУБИ ЗА ПЕРИОДА	13
ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ	13
АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ	14
ОБЕЗЦЕНКА НА НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ	14
МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	14
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ	14
ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	17
РАЗХОДИ ПО ЗАЕМИ	18
СДЕЛКИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	18
ПЕНСИОННИ И ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПО СОЦИАЛНОТО И ТРУДОВО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	18
ДАНЪЦИ ВЪРХУ ДОХОДА И ДДС	19
Провизии	20
КАПИТАЛ	20
КРИТИЧНИ СЧЕТОВОДНИ ПРЕЦЕНКИ И ПРИБЛИЗИТЕЛНИ ОЦЕНКИ	20
ГРЕШКИ И ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА	22
РЕКЛАСИФИКАЦИИ	23
СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ МЕЖДУ ТЯХ	23
УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИТЕ РИСКОВЕ	23
ЛИКВИДНОСТ	23
III. ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ, СЪДЪРЖАЩИ СЪЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ СТАТИИТЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	24
1. ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯТ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	24
1.1.1. Нетни приходи от продажби	24
1.1.2. Други приходи	24
1.1.3. Приходи от безвъзмездни средства, предоставени от държавата	24
1.2. Разходи	24
1.2.1. Разходи за материали	24
1.2.2. Разходи за външни услуги	24
1.2.3. Разходи за амортизации	25
1.2.4. Разходи за персонала	25
1.2.5. Други разходи	25
1.2.6. Суми с корективен характер	25
1.2.7. Финансови приходи/разходи, нетно	25
1.2.8. Печалби и загуби от операции които се отчетат нетно	25
1.2.9. Разходи за данъци	26
1.2.10. Печалба/Загуба от инвестиции в капиталови инструменти	26
1.2.11. Доход на акция	26
2. ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	26
АКТИВ	26
2.1. Имоти, съоръжения, машини и оборудване	26
2.2. Нематериалните активи	27
2.3. Активи с право на ползване	27
2.4. Нетекущи финансови активи	28
2.5. Текущи материални запаси	28
2.6. Текущи търговски и други вземания.	28

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА **31 ДЕКЕМВРИ 2023** година

2.7. Текущи данъчни активи	29
2.8. Парични средства	29
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	29
2.9.1. Основен капитал	29
2.9.2. Резерви.	29
2.9.3. Финансов резултат	29
НЕТЕКУЩИ ПАСИВИ	30
2.10.1. Пасиви по отсрочени данъци	30
2.10.2. Други нетекущи финансови пасиви	30
2.10.3. Правителствени дарения, нетекуща част	30
ТЕКУЩИ ПАСИВИ	30
2.11.1. Текущи търговски и други задължения	31
2.11.2. Текущи задължения към персонала	31
2.11.3. Текуща част на текущи данъчни задължения	31
2.11.4. Други текущи финансови пасиви	31
2.11.5. Правителствени дарения, текуща част	31
2.12. Свързани лица	31
2.13. Условни активи и условни задължения	31
2.14. Събития след края на отчетния период	<u>312</u>
2.15. Възнаграждение за одит	<u>322</u>

I. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

„ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ – (ХЕС)“ АД с ЕИК 838168266 е регистрирано в Ямболски окръжен съд съд по фирмено дело №1173 от 1991 г., със седалище и адрес на управление гр. Ямбол, ул.„Пирин“ № 1, email: info@hes-co.com; електронна страница в интернет: www.hes-co.com

ХЕС АД е публично акционерно дружество по смисъла на чл.110 от ЗППЦК.

Капиталът на ХЕС АД е 18 193 752 лвева разпределени в 18 193 752 броя, обикновени, безналични, поименни акции с право на глас, всяка с номинал един лев.

Основни акционери в дружеството са:

Акционери, притежаващи акции над 5%	ЕИК	Брой акции	Участие в капитала
Стара планина холд АД	121227995	11 740 584	64.53%
СПХ Инвест АД	114034106	1 506 600	8.28%
ЗУПФ Алианс България	130477720	1 255 793	6.90%

Дружеството е с едностепенна система на управление.

Съвет на директорите

Членове на Съвет на директорите към 31.12.2023 г. са:

- ✓ „Лома“ ЕООД, гр. София, ЕИК 121684645 – председател на СД, предствлявано от Евгений Василев Узунов,.
- ✓ „Велев Инвест“ ООД, гр. София, ЕИК 175064007 – изпълнителен директор, представлявано от Васил Георгиев Велев, член на СД.
- ✓ „МАЯ-ПЛ“ ООД, гр. Пловдив, ЕИК 200108608 – член на СД, представлявано от Спас Борисов Видев.

Прокурист на дружеството е инж. Венцислав Иванов Калудов.

Към 31.12.2023г. списъчният брой на персонала в дружеството е 535.

Към 31.12.2022г. списъчният брой на персонала в дружеството е бил 583.

Предметът на дейност на ХЕС АД е производство и продажба на хидравлични цилиндри, както и маркетингова, изследователска, развойна, производствена, инженерна, пласментна и вътрешно и външно търговска дейност в областта на хидравличните изделия и системи, общо машиностроене, стоки и услуги за населението.

II. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

БАЗА ЗА СЪСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Годишният финансов отчет на дружеството е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2023г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

Принцип-предположение за действащо предприятие

Дружеството е изготвило своя финансов отчет за годината, приключваща на 31 декември 2023 г., въз основа на предположението, че Дружеството е действащо предприятие, което предполага продължаване на настоящата стопанска дейност и реализиране на активите и уреждане на пасивите в нормалния ход на неговата дейност.

Макроикономическа среда

По данни от икономическия бюлетин на ЕЦБ от декември 2023 г., икономиката на еврозоната е отбелязала спад през втората половина на 2023 г. под неблагоприятното въздействие от затегнатите условия за финансиране, отслабеното доверие и загубата на конкурентоспособност.

Във външнополитически аспект, наред с негативните ефекти на продължаващия вече две години военен конфликт в Украйна, допълнителен риск за световната икономика, представлява новоразразилият се военен конфликт в Близкия изток, както по линия на цените и осигуреността на доставките на петрол и петролни продукти, така и поради очаквания сериозен бежански поток. В базовия сценарий на макроикономическата прогноза на ЕЦБ от декември 2023 година се допуска, че този конфликт ще бъде ограничен в географски план и следователно не се очаква да има значително икономическо въздействие върху икономиката на еврозоната освен вече наблюдаваното.

Според макроикономическата прогноза на БНБ за годишната инфлация, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), е тя да се забави до 3.1 % в края на 2024 г. и да остане на същото ниво и в края на 2025 г. Очакваната низходяща динамика на инфлацията е резултат най-вече от допусканото понижение на цените на петрола и селскостопанските суровини на международните пазари през 2024 г. Макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от декември 2023 г. за еврозоната предвиждат ХИПЦ инфлацията да спадне от средно 5.4% през 2023 г. до 2.7% през 2024 г. и 2.1% през 2025 г.

Бъдещите финансови резултати на Дружеството зависят от икономическата среда, в която то осъществява дейността си.

Въпроси свързани с климата

„ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД е дружество, чиято основна дейност не оказва пряко влияние върху околната среда. Дружеството възприема опазването на околната среда и намаляването на скоростта на настъпване на климатичните промени като част от своята корпоративна политика за социална отговорност и развива своята дейност, съобразявайки се с изискванията за опазване на околната среда.

Основаната част от оборота, оперативните и капиталовите разходи на Дружеството са свързани с икономически дейности, които се класифицират като екологични устойчиви.

Проектите свързани с отговорно използване на ресурсите и защита на околната среда основно са:

- Преминаване към издаване на електронни фактури и намаляване на разходите за хартия и печатни консумативи.
- Намаляване на печатните рекламни материали, чрез преминаване към дигитално съдържание;
- Разделно събиране на битови отпадъци(хартия, пластмаса, батерии) на работното място;

Инвазията на Русия в Украйна и конфликта в Близкия Изток - влияние и ефекти

На 07 октомври 2023 г. Хамас извърши нападение в Израел, като взе израелски граждани за заложници. В отговор, последваха серия нападения в Ивицата Газа, като това доведе до хуманитарна криза. В последните месеци на 2023 г. силно зачестиха нападенията над търговски кораби в Червено море. Всичко това, в комбинация с продължаващия конфликт между Русия и Украйна, създава среда на повишена несигурност в региона, която би могла да доведе до затруднения във веригите на доставки, нов ръст на инфлацията и затруднения в икономическите дейности на стопанските субекти. Към момента тези събития нямат пряко отражение върху оперативната дейност на Дружеството. Ръководството ще продължи да следи развитието на конфликтите и ще се стреми да предприема навременни действия за смекчаване на потенциалните негативни ефекти.

Войната в Украйна и военният конфликт в Близкия изток подтискат растежа както в еврозоната така и в световен мащаб и продължават да оказват влияние върху бизнес процесите и перспективите за икономическо развитие. Военните действия в Украйна и Близкия Изток допринасят за рисковете свързани с осигуряване на доставката на материали, както и с реализацията на продукцията към партньори свързани със засегнатите райони.

Макроикономическите фактори, които по-конкретно засягат резултатите на Дружеството, включват възможности за финансиране и погасяване на заеми, като увеличиха присъщата несигурност при оценката на тези фактори.

В основата на изготвянето на този отчет е поставен принципа за действащо предприятие. Съгласно тази принцип предприятието ще продължи нормалното развитие на дейността си в обозримо бъдеще и няма намерения да ограничи съществено или да преустанови дейността си.

Изготвянето на финансовите отчети в съответствие с МСФО изисква употребата на счетоводни приблизителни оценки. Когато е прилагало счетоводната политика, ръководството се е основавало на собствената си преценка.

При прилагане счетоводна политика със задна дата, при преизчисляване на статии (грешки) със задна дата или когато се прекласифицират статии във финансовите отчети, се представят три отчета за финансово състояние и два от всеки други отчети и свързаните с тях пояснителни приложения.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципа на историческата цена, модифициран в определени случаи с преоценката на някои активи и пасиви. Базите за оценката са оповестени подробно в счетоводната политика към финансовия отчет.

Функционалната валута е валутата на основната икономическа среда, в която Дружеството функционира и в която се генерират и изразходват паричните му средства. Дружеството осъществява своите сделки предимно в лева, поради което като функционална валута е определен българският лев, който от 1 януари 1999 година е с фиксиран курс към еврото в съотношение 1 EUR = 1.95583 BGN.

Настоящият финансов отчет е изготвен в хиляди лева, ако не е указано друго.

ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА И СРАВНИТЕЛНИ ДАННИ

Този годишен финансов отчет е изготвен, спазвайки принципа на действащо предприятие в съответствие с Международните Стандарти за Финансово Отчитане, издадени от Съвета за Международни Счетоводни Стандарти (СМСС) и всички разяснения издадени от Комитета за Разяснения на МСФО, в сила на и от 1 януари 2023г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

Финансовият отчет е изготвен на база конвенцията за историческата цена, освен, ако не е посочено друго в счетоводните политики по-долу (например някои финансови инструменти, които са оценени по справедлива стойност). Историческата цена се основава на справедливата стойност на престацията, дадена в замяна на активи.

Годишният финансов отчет включва отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, отчет за финансовото състояние, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци, както и пояснителни приложения. Приходи и разходи, с изключение на компоненти на друг всеобхватен доход, се признават в отчета за печалбата или загубата. Друг всеобхватен доход се признава в отчета за всеобхватния доход и включва елементи на приходи и разходи (включително корекции от прекласификация), които не са признати в отчета за печалбата или загубата, както изисква или както е разрешено от МСФО. Корекции от прекласификация са сумите, прекласифицирани в печалба или загуба в отчета за печалбата или загубата за текущия период, които са били признати в друг всеобхватен доход през текущия и предходни периоди. Транзакции със собствениците на Дружеството в качеството им на собственици се признават в отчета за промените в собствения капитал.

Дружеството избира да представи един отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Разделите се представят заедно, като този за печалбата или загубата е първи, следван непосредствено от раздела за другия всеобхватен доход.

Дружеството избира да представя отчета си за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, като при класификацията използва метода „същност на разходите“.

Форматът на отчета за финансовото състояние е базиран на разграничението текущ/нетекущ.

За изготвянето на този годишен финансов отчет, следните нови, ревизирани или изменени постановления са задължителни за прилагане за първи път за финансовата година, започваща на 1 януари 2023г.

Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти и разяснения, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения към съществуващи стандарти и нови разяснения, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС са влезли в сила за текущия отчетен период (след 01 януари 2023г.):

- **МСФО 17 *Застрахователни договори* е нов стандарт, който заменя МСФО 4 *Застрахователни договори*.** Новият стандарт изисква застрахователните задължения да се оценяват по текуща стойност на изпълнението и осигурява по-унифициран подход на оценяване и представяне на всички застрахователни договори. Тези изисквания са предназначени за постигане на целта на последователно, основано на принципи счетоводно отчитане на застрахователните договори. МСФО 17 е в сила за периоди, започващи на или след 01.01.2021 г. (променена дата, както е посочено по-долу), като е разрешено по-ранно прилагане, ако се прилагат също и МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* и МСФО 9 *Финансови инструменти*. МСФО 17 не е приложим за дейността на Дружеството и приемането не води до съществено въздействие върху оповестяванията и върху сумите

- **Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“** Дружеството прилага измененията в МСС 1 за пръв път през настоящата година. Промените включват замяната на термина „съществени счетоводни политики“ със „съществена информация за счетоводни политики“. Информация за счетоводни политики е съществена, ако се разглежда заедно с друга информация, включена във финансовите отчети и може разумно да се очаква да повлияе на решенията на основните потребители на отчети с общо предназначение, които се базират на този финансов отчет. Счетоводни политики за несъществени сделки, събития и условия може да не се оповестява. Също така, ни всички счетоводни политики, макар и да касаят съществени сделки, събития и условия, са съществени сами по себеси. В стандарта е въведен четири стъпков модел за оценка на съществените счетоводни политики.

- **Изменение на МСС 8 „Счетоводни политики, промени в приблизителни счетоводни оценки и грешки“** Промяната касае дефинициите за приблизителни счетоводни оценки и влиза в сила за отчетни периоди след 1 януари 2023 г. Променя се дефиницията за промяна в приблизителни счетоводни оценки, като последните се назовават „парични позиции във финансовия отчет с несигурност в измерването“. Премахната е дефиницията за промени в приблизителните оценки.

- **Изменения в МСС 12 „Данъци върху доходите“ в т.ч.:**

Изменение във връзка с признаването на отсрочени данъчни активи и пасиви от единична транзакция. Изменението влиза в сила за отчетни периоди след 1 януари 2023 г. и касае признаването на отсрочени данъци. Изменението касае облагаеми и намаляеми данъчни временни разлики, които възникват при първоначално признаване на актив и пасив в сделка, която не е бизнес комбинация, и която не засяга нито счетоводната, нито данъчната печалба на отчитащото се дружество. След изменението, стандарта изисква да се признаят свързани отсрочени данъчни активи и пасиви, при спазване на критерия за възстановимост по отношение на активите, заложен в МСС 12.

Изменения във връзка с въвеждането на втори стълб на международно данъчно облагане по линията на ОИСР, касаещ мултинационални икономически групи. Промяната възниква във връзка с приетите правила на ОИСР по отношение въвеждането на глобален данък. С промяната се въвежда временно изключение в изискванията за признаване на отсрочени данъци по МСС 12, по отношение на такива отсрочени данъци, които възникват по втория стълб на облагане по линията на споразуменията на ОИСР.

Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **Изменение в МСФО 16 „Лизинг“** – Измененията касаят задълженията по лизинг при продажба и при обратен лизинг. Въвеждат се последващи изисквания по отношение на отчитането на продажби и при обратен лизинг с цел привеждане в съответствие с изискванията на МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти“. Измененията при обратен лизинг изискват продавачът – лизингополучател да определи да ревизира лизинговите плащания, така че да не признае печалба или загуба, свързана с правото на ползване, запазено от него след датата на започване. Измененията не засягат печалби и загуби, признати от продавача – лизингополучател, възникнали в резултат на частично или пълно прекратяване на договора за обратен лизинг. В стандарта са добавени и нови примери за илюстриране на последващото оценяване на актив с право на ползване и пасив по лизинг в случай на продажба и сделки с обратен лизинг с променливи лизингови плащания. Задължението, което възниква от сделки за продажба и обратен лизинг, който е класифициран като продажба по МСФО 15, да се класифицира като задължение по лизинг. Продавачът – лизингополучател прилага промените със задна дата в съответствие с МСС 8.

- **Изменение в МСС 1 „Представяне на финансовите отчети“** - Измененията на МСС 1, публикувани през януари 2020 г., засягаха само представянето на пасивите като текущи или нетекущи в отчета за финансовото състояние, без да акцентират върху стойността или времето на признаване на ковито и да е актив, пасив, приходи или разходи, или информация за тях. Измененията поясняват, че класификацията на задълженията като текущи или нетекущи се основава на права които съществуват в края на отчетния период и, че класификацията не зависи от очакванията за това дали дадено предприятие ще упражни правото си да отложи уреждането на пасив. Дадено е обяснение на това, че правата съществуват, ако договорите не са нарушени към края на отчетния период и е въведена дефиниция на понятието „сетълмент“ за да стане ясно, че сетълментът е прехвърляне на парични средства към контрагента, или на капиталови инструменти, други активи или услуги. Измененията се прилагат със задна дата за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.,

Дружеството не е приело стандарти, разяснения или изменения, които са публикувани, но все още не са влезли в сила.

- **Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС**

- **Изменения на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия и Съвместни предприятия** Промените касаят продажба или внасяне на активи между инвеститор и негов асоцииран или съвместно предприятие (Дата на влизане в сила е премахната временно от IASB).

Измененията на МСФО 10 и МСС 28 се занимават със ситуации, при които има продажба или импорт на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие.

- **Изменения на МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти:** (Версията, издадена от IASB, е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.) Измененията добавят цел за оповестяване към МСС 7, като посочват, че от предприятието се изисква да оповестява информация относно договореностите за финансиране на доставчиците, която позволява на потребителите на финансови отчети да оценят ефектите от тези договорености върху пасивите и паричните потоци на предприятието. В допълнение, МСФО 7 беше изменен, за да добави финансови договорености с доставчици като пример в рамките на изискванията за оповестяване информация относно изложеността на предприятието на концентрация на ликвиден риск. Терминът

„споразумения за финансиране на доставчика“ не е дефиниран. Вместо това измененията описват характеристики на договореност, за която предприятието би трябвало да предостави информацията.

Изменения на МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове

(Версията, издадена от IASB, е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2025 г.)

Измененията гласят, че една валута е обменяема, когато предприятието може да обмени тази валута за друга валута чрез пазарни или обменни механизми, които създават изпълними права и задължения без неоправдано забавяне. Една валута не може да се обменя в друга валута, ако предприятието може да получи само незначителна сума от другата валута. Ако дадена валута не е обменяема към датата на оценяване, предприятието е длъжно да оцени спот обменен курс като курс, който би се приложил към редовна обменна сделка между пазарни участници към датата на измерване при преобладаващи икономически условия. Ако дадена валута не е обменяема, от предприятието се изисква да разкрие информация, която позволява на потребителите на информация от нейните финансови отчети да разберат как и защо валутата не е обменима в друга валута, и как това влияе или се очаква да повлияе на финансовите резултати, финансовото състояние и паричните потоци на предприятието.

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2023 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Не се очаква те да имат съществен ефект върху финансовите отчети на Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Минимална сравнителна информация

С изключение на случаите, когато МСФО разрешават или изискват друго, дружеството представя сравнителна информация по отношение на предходен период за всички суми, отчетени във финансовите отчети за текущия период.

Дружеството представя като минимум два отчета за финансовото състояние, два отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, два отделни отчета за печалбата или загубата (ако се представят такива), два отчета за паричните потоци и два отчета за промените в собствения капитал и свързаните с тях пояснителни приложения.

Когато текстовата описателна информация, съдържаща се във финансовите отчети за предходния/предходните период(и), продължава да бъде актуална и за текущия период се прави връзка с предходния, особено когато това е свързано с несигурности, приблизителни оценки, провизии или обезценки.

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРИХОД

Приходи от договори с клиенти

Договор е съглашение между две или повече страни, което създава права и задължения за страните по него. Клиент е страна, която е сключила договор с Дружеството да получи стоки или услуги, които са продукция от обичайната дейност на Дружеството, в замяна на възнаграждение.

Дружеството признава приходи, да са отрази прехвърлянето на обещаните с договора стоки или услуги на клиенти, в размер, който отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлените стоки или услуги.

Прехвърлянето на стоките или услугите се основава на концепцията за прехвърляне на контрола върху тях, способността да се ръководи използването на актива и да се получават по същество всички останали ползи от него. Контролът включва и способността за предотвратяване на това други дружества да ръководят използването на актива и получаването на ползи от него.

Приходите от договори с клиенти се признават, както следва:

- В течение на времето по начин, който отразява извършаната от Дружеството работа по договора;
- В определен момент, когато се прехвърля контролът върху стоките или услугите на клиента.

Приходите от договори с клиенти се признават на база 5-етапен модел за признаване, представен по-долу, като разграничение се прави в следните две насоки според момента на удовлетворяване на задължението за изпълнение:

- Задължение за изпълнение (прехвърляне на контрол) в течение на времето – в този случай приходите се признават постепенно, следвайки степента на прехвърляне на контрола върху стоките или услугите на клиента;

- Задължение за изпълнение, удовлетворено (прехвърлен контрол) в определен момент – клиентът получава контрол върху стоките или услугите в определено време и приходите се признават изцяло наведнъж.

5-етапният модел за признаване на приходи от договори с клиенти включва следните етапи:

Етап 1 – идентифициране на договора – договор с клиент се отчита, когато са изпълнени всички от следните критерии:

- Договорът е одобрен от страните по него;
- Могат да бъдат идентифицирани правата на всяка от страните по договора по отношение на стоките или услугите, които се прехвърлят;
- Могат да бъдат идентифицирани условията на плащане за стоките или услугите, които трябва да бъдат прехвърлени;
- Договорът има търговска същност;
- Има вероятност Дружеството да получи възнаграждението, на което то има право в замяна на стоките или услугите, които ще бъдат прехвърлени на клиента.

Ако не бъдат изпълнени всички от посочените по-горе критерии, договорът не се отчита в съответствие с изискванията на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.

Когато даден договор с клиент не отговаря на горните критерии и Дружеството получава възнаграждение от клиента, то признава полученото възнаграждение като приход само когато е настъпило някое от следните събития:

- Дружеството няма оставащи задължения за прехвърляне на стоки или услуги към клиента и е получило цялото или почти цялото от обещаното от клиента възнаграждение, което не подлежи на възстановяване;
- Договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

Дружеството признава полученото възнаграждение като пасив, докато настъпи едно от събитията, посочени по-горе или докато критериите за признаване, изброени по-горе, бъдат изпълнени.

Етап 2 – идентифициране на задължения за изпълнение – при влизане в сила на договора Дружеството оценява стоките или услугите, обещани по договора с клиент, и определя като задължение за изпълнение всяко обещание да прехвърли на клиента или:

- стока или услуга (или набор от стоки или услуги), която е отделна;
- поредица от отделни стоки или услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента.

Етап 3 – определяне на цената на сделката – при определяне на цената на сделката Дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики. Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на който Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Етап 4 – разпределяне на цената на сделката към задълженията за изпълнение – цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение (или към всяка отделна стока или услуга) в размер, който отразява сумата на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на обещаните стоки или услуги на клиента. Разпределянето на цената на сделката се извършва на въз основа на относителна единична продажна цена на всяка отделна стока или услуга.

Етап 5 – признаване на прихода, когато (или докато) Дружеството удовлетвори или удовлетворява задължението за изпълнение – приходът се признава, когато (или докато) Дружеството удовлетвори задължението за изпълнение, като прехвърли стоките или услугите на клиента. Те се считат за прехвърлени на клиента, когато той получи контрол върху тях. За всяко задължение за изпълнение се определя при влизането в сила на договора, дали то удовлетворява задължението за изпълнение с течение на времето или към определен момент във времето.

Дружеството прехвърля контрола върху стока или услуга с течение на времето и признава приходи с течение на времето, ако е спазен един от следните критерии:

- Клиентът едновременно получава и потребява ползите, получени от дейността на Дружеството в хода на изпълнение на тези дейности – това най-често са рутинни и повтарящи се услуги;
- В резултат на дейността на Дружеството се създава или подобрява актив, който клиентът контролира в хода на създаването или подобряването на актива – това най-често е строителство на сгради или незавършено производство, върху което клиента може да има контрол;
- В резултат на дейността на Дружеството не се създава актив с алтернативна употреба за Дружеството и то разполага с обвързващо право да получи плащане за извършената към съответната дата дейност – това най-често е създаване на специализиран актив, който може да бъде ползван единствено от клиента.

Такси за Обслужване

Таксите за обслужване се признават през периода на договора за обслужване.

Приходи от лихви

Приходи от лихви се признава пропорционално за периода по метода на ефективната лихва.

Приходи от дивиденди

Приход от дивиденди се признава, когато се установи правото да се получи дивидент.

РАЗХОДИ

Дружеството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това ги отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности. Признаването на разходи за текущия период се извършва при начисляване на съответстващите им приходи.

Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или предстоящо за плащане.

Общи и административни разходи

Тази разходна категория включва всички разходи от общ и административен характер.

Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи включват приходи от лихви по инвестирани средства (включително инвестиции, на разположение за продажба), приходи от дивиденди, печалба от продажба на финансови активи на разположение за продажба, промени в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, печалба от операции в чуждестранна валута, признати като печалби и загуби. Приход от лихви се признава в момента на начисляването му по метода на ефективната лихва. Приход от дивиденди се признава на датата, на която е установено правото на Дружеството да получи плащането, която в случая на котиран ценни книжа е датата, след която акциите стават без право на получаване на последния дивидент.

Към разходите за дейността се отнасят и финансови разходи, които Дружеството отчита, и които са свързани с обичайната дейност.

Принципът на начисление се отнася до финансовите разходи, така както се отнася до всички други компоненти на отчета за доходите. Те включват и всички обезценки на финансови активи.

Финансови разходи включват разходи за лихви по заеми, загуби от операции в чуждестранна валута, промени в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, обезценка на финансови активи и загуби от хеджингови инструменти, които се признават като печалба или загуба. Всички разходи по платими лихви по заеми се признават като печалба или загуба като се използва метода на ефективния лихвен процент.

Разходи по заеми, които не могат да се отнесат пряко към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби като се използва метода на ефективния лихвен процент.

Печалби и загуби от курсови разлики се представят на нетна база във финансовите отчети.

ПЕЧАЛБИ ИЛИ ЗАГУБИ ЗА ПЕРИОДА

Всички приходни и разходни статии, признати за периода, се включат в печалба или загуба, освен ако стандарт или разяснение от МСФО изискват друго.

Печалба или загуба е общата сума на приходите минус разходите, като се изключват компонентите на друг всеобхватен доход.

ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

При първоначално признаване, имот, машина, съоръжение или оборудване се отчитат по цена на придобиване, която включва покупната цена, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние за предвидената му употреба от ръководството.

След първоначалното му признаване, имот, машина, съоръжение или оборудване се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загуби от обезценка.

Амортизацията се изчислява така, че цената на придобиване на актива, намалена с остатъчната му стойност, да се отпише за периода на полезния му икономически живот, както следва:

Нетекущи материални и нематериални активи	Амортизационна квота	Метод на амортизация
Сгради	4%	линеен метод
Съоръжения	4%	линеен метод
Машини и оборудване	20%	линеен метод
Транспортни средства	10%	линеен метод
Автомобили	20%	линеен метод
Компютърна техника	40%	линеен метод
Други материални активи	15%	линеен метод
Нематериални активи	40%	линеен метод
Земя	не се амортизира	

Полезният живот, остатъчната стойност и метод на амортизация се преглежда, коригира, ако е необходимо, в края на всеки отчетен период.

Даден имот, машина, съоръжение или оборудване се отписва при продажба или когато активът окончателно бъде изваден от употреба и не се очакват никакви други икономически ползи от неговата продължаваща употреба. Печалбите или загубите, получени при бракуването или изваждането от употреба на имот, машина, съоръжение или оборудване, се определят като разлика между приблизително изчислените нетни постъпления от продажбата и балансовата сума на актива и се признават в отчета за доходите.

АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ

През отчетния период дружеството има един актив с право на ползване. Амортизационната норма на актива с право на ползване е 20 % - автомобили по договор за финансов лизинг.

ОБЕЗЦЕНКА НА НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ

Имоти, машини и съоръжения както и нематериалните активи са обект на тестване за обезценка. Балансовата стойност на тези активи се проверява ежегодно за индикация за обезценка и когато активът е обезценен, той се отписва като разход в ия отчет за всеобхватния доход до неговата очаквана възстановима стойност. Възстановимата стойност е по -високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба, и стойност в употреба на актив или на единица, генерираща парични потоци. Възстановимата стойност се определя за отделен актив, освен в случай че при използването на актива не се генерират парични потоци, които да са в значителна степен независими от паричните потоци, генерирани от други активи или групи от активи. Ако това е така, възстановима стойност се определя за единицата, генерираща парични потоци, към която активът принадлежи.

Стойността в употреба е настоящата стойност на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат получени от тази единица. Настоящите стойности се изчисляват посредством дисконтови проценти, които се определят преди данъчно облагане и отразява текущата пазарна оценка на стойността на парите във времето и специфичните за единицата рискове, чиято обезценка се измерва.

Загубите от обезценка за единици, генериращи парични потоци, се разпределят първо срещу репутацията на единицата и след това пропорционално между останалите активи на единицата.

Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв (през друг всеобхватен доход), освен ако тя не надхвърля неговия размер, и надвишението вече се включва като разход в отчета за всеобхватния доход.

Последващо увеличение във възстановимата стойност /за активи, за които са били признати загуби от обезценка в печалбата или загубата/, предизвикани от промени в приблизителните оценки, се признава като приход в отчета за всеобхватния доход, до степеня до която те възстановяват обезценката.

МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси се отчитат в отчета на финансовото състояние по по-ниската от себестойност и нетна реализуема стойност. Себестойността се определя чрез използването на метода „среднопретеглена цена“. Себестойността на незавършено производство и готова продукция включва материали, пряк труд и свързани производствени разходи, въз основа на обичайното ниво на дейност.

Провизия се прави за обездвижени и застояли елементи въз основа на очакваната им бъдеща употреба и нетна реализуема стойност.

Нетната реализуема стойност е предполагаемата продажна цена в обичайния ход на бизнеса, след като се извадят всички допълнителни разходи за завършване и реализация.

ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Първоначално признаване и оценяване

Дружеството признава финансов актив или финансов пасив в отчета за финансово състояние, когато и само когато Дружеството става страна по договорните клаузи на инструмента. При първоначално признаване, Дружеството признава всички финансови активи и финансови пасиви по справедлива стойност. Справедливата стойност на даден финансов актив / пасив при първоначалното му признаване обикновено е договорната цена. Договорната цена за финансови активи / пасиви освен тези, които са класифицирани по справедлива стойност в печалбата или загубата, включва разходите по сделката, които се отнасят пряко към придобиването / издаването на финансовия инструмент. Разходите по сделката, направени при придобиването на финансов актив и издаването на финансов пасив, класифицирани по справедлива стойност в печалбата или загубата се отчитат незабавно като разход.

Дружеството признава финансови активи, използвайки датата на сетълмент на сделката, като по този начин един актив се признава в деня, в който е получен от Дружеството и се отписва в деня, в който е предоставен от Дружеството.

Последваща оценка на финансови активи

Последващата оценка на финансовите активи зависи от тяхната класификация при първоначалното им признаване като активи. Дружеството класифицира финансовите активи в една от следните категории:

1. Оценявани по амортизирана стойност, 2. Оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход и 3. Оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Класификацията се определя на база бизнес модела за управление на дадения клас финансови активи и договорните характеристики на паричните потоци. Инвестиции, държани от Дружеството с цел получаване на печалба от краткосрочни продажби или обратни покупки, се класифицират като финансови активи, държани за търгуване. Инвестиции в дългови инструменти, които Дружеството държи в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорените парични потоци, се класифицират като финансови активи, отчитани по амортизирана стойност. Инвестиции в дългови инструменти, които Дружеството държи в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорените парични потоци и продажба се класифицират като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход.

ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО АМОРТИЗИРУЕМА СТОЙНОСТ

Дългови инструменти, които Дружеството държи в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорените парични потоци и при които договорните парични потоци пораждат плащания единствено на главница и лихва се отчитат по амортизирана стойност. След първоначалното признаване активите се отчитат по амортизирана стойност.

Отчитането по амортизирана стойност изисква прилагането на метода на ефективния лихвен процент. Амортизираната стойност на финансов актив е стойността по която финансовият актив е отчетен първоначално, намалена с погашенията по главницата плюс или минус натрупаната амортизация с използване на метода на ефективния лихвен процент на всяка разлика между първоначалната стойност и стойността на падеж и намалена с обезценката.

В тази категория могат да попаднат следните финансови активи на Дружеството, в зависимост от избрания бизнес модел и характеристиките на паричните потоци от тях: търговски вземания, кредити и заеми, вземания по лизингови договори, вземания по предоставени депозити, вземания по цесии, вземания, придобити чрез цесии, кредити и заеми, придобити чрез цесии, инвестиции, държани до падеж.

ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Дългови инструменти, които Дружеството държи в рамките на бизнес модел с цел както събиране на договорените парични потоци така и продажба на актива и при които договорните парични потоци пораждат плащания единствено на главница и лихва, се отчитат по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. След първоначалното признаване активът се оценява по справедлива стойност с отчитане на промените в справедливата стойност в преоценъчния резерв на инвестициите в ценни книжа (друг всеобхватен доход). Когато дълговият инструмент се отпише, натрупаните печалби или загуби признати в друг всеобхватен доход се прехвърлят в печалбата или загубата.

В тази категория могат да попаднат следните финансови активи на Дружеството, в зависимост от избрания бизнес модел и характеристиките на паричните потоци от тях: търговски вземания, кредити и заеми, вземания по лизингови договори, вземания по предоставени депозити, вземания по цесии, вземания, придобити чрез цесии, кредити и заеми, придобити чрез цесии, финансови активи, дългови инструменти, които са на разположение за продажба.

ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА

Тази категория финансови активи, се разделя на две подкатегории: финансови активи, държани за търгуване и финансови активи, които не са класифицирани в горните две категории. Даден финансов актив се класифицира в тази категория, ако е придобит с цел продажба в кратък срок или договорните му характеристики не отговарят на условието да пораждат плащания единствено на главница и лихва. Деривативите също се категоризират като държани за търгуване, освен ако не са определени за хеджиращи инструменти. Тези финансови активи могат да бъдат дългови или капиталови инструменти.

КАПИТАЛОВИ ИНСТРУМЕНТИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Дружеството може да направи неотменим избор да признава промените в справедливата стойност в инвестициите в капиталови инструменти в друг всеобхватен доход вместо в печалбата или

загубата. Печалбите или загубите от промени в справедливата стойност ще се представят в друг всеобхватен доход и няма да могат да се прекласифицират в печалбата или загубата. Когато капиталовият инструмент се отпише, натрупаните печалби или загуби признати в другия всеобхватен доход направо се прехвърлят в други резерви и неразпределена печалба.

Обезценка на финансови активи

Моделът за обезценка „очаквани кредитни загуби“ се прилага за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, с изключение на инвестиции в капиталови инструменти и договорни активи. Съгласно МСФО 9, загубите се измерват по една от двете бази: 1. очаквани кредитни загуби за следващите 12 месеца след датата на финансовия отчет или 2. очакваните кредитни загуби за целия срок на финансовите активи. Първата база се прилага когато кредитния риск не е нарастнал значително от датата на първоначално признаване до датата на финансовия отчет (и кредитния риск е нисък към датата на финансовия отчет), в обратния случай се прилага втората база. Дружеството прилага втората база за търговските вземания и договорните активи (независимо дали са със или без значителен финансов компонент). Нарастването на кредитния риск се следи и определя на база информация за рискови фактори като наличие на просрочие, значително влошаване на финансовото състояние на длъжника и други.

Само за търговски вземания балансовата стойност се намалява, чрез използване на транзитна сметка и последващото възстановяване на отписаните преди това суми се кредитира срещу тази транзитна сметка. Промените в балансовата стойност на транзитната сметка се признават в печалба или загуба.

За всички други финансови активи балансовата сума се намалява с размера на загубата от обезценка.

За финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, ако в следващ период сумата на загубата от обезценката намалее и спадът може по обективен начин да се свърже със събитие, което възниква, след като обезценката е призната, преди това признатите загуби от обезценка се възстановяват (или директно, или чрез коригиране на корективната сметка за търговски вземания) в печалбата или загубата. Въпреки това възстановяването не може да води до балансова стойност на финансовия актив, която да надвишава онази амортизирана стойност, която би била на датата на възстановяването, ако не е била призната загуба от обезценка.

Отписване на финансови активи

Финансов актив се отписва от Дружеството, когато договорните права върху паричните потоци от този актив падежират или когато Дружеството е прехвърлило тези права чрез сделка, при която всички съществени рискове и изгоди, произтичащи от собствеността на актива се прехвърлят на купувача. Всяко участие във вече прехвърлен финансов актив, което Дружеството запазва или създава, се отчита самостоятелно като отделен актив или пасив.

В случаите когато Дружеството е запазила всички или по-голяма част от рисковете и изгодите свързани с активите, последните не се отписват от отчета за финансовото състояние (пример за такива сделки са репо сделките – продажба с уговорка за обратно изкупуване).

При сделки, при които Дружеството нито запазва, нито прехвърля рисковете и изгодите, свързани с финансов актив, последният се отписва от отчета за финансовото състояние тогава и само тогава, когато Дружеството е загубило контрол върху него. Правата и задълженията, които Дружеството запазва в тези случаи се отчитат отделно като актив или пасив. При сделки, при които Дружеството запазва контрол върху актива, неговото отчитане в отчета за финансовото състояние продължава, но до размера определен от степента, до която Дружеството е запазило участието си в актива и носи риска от промяна в неговата стойност.

Последващата оценка на финансови пасиви

Последващата оценка на финансовите пасиви, зависи от това как те са били класифицирани при първоначално признаване. Дружеството класифицира финансовите си пасиви в една от следните категории:

Пасиви, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Пасивите се класифицират в тази категория, когато те принципно са държани с цел продажба в близко бъдеще (търговски задължения) или са деривативи (с изключение на дериватив, който е предназначен за и е ефективен хеджиращ инструмент) или отговаря на условията за попадане в тази категория, определени при първоначалното признаване. Всички промени в справедливата стойност, отнасящи се до пасиви, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата се отчитат в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход към датата, на която възникват.

Пасиви, отчитани по амортизирана стойност

Всички задължения, които не са класифицирани в предишната категорията попадат в тази категория. Тези задължения се отчитат по амортизирана стойност посредством метода на ефективния лихвен процент.

Елементите, класифицирани като търговски и други задължения обикновено не се оценяват отново, тъй като задълженията са известни с висока степен на сигурност и уреждането е краткосрочно.

В тази категория обикновено попадат следните финансови пасиви на Дружеството: търговски задължения, кредити и заеми, задължения по лизингови договори, задължения по получени депозити, задължения по цесии.

Отписване на финансови пасиви

Финансов пасив се премахва от отчет за финансовото състояние на Дружеството, само когато задължението бъде погасено, прекратено, или изтече. Разликата между балансовата стойност на отписания финансов пасив и изплатената престация се признава в печалбата или загубата.

Лихви, дивиденди, загуби и печалби

Лихви, дивиденди, загуби и печалби, свързани с финансов инструмент или компонент, който е финансов пасив, се признават като приходи или разходи в печалбата или загубата. Разпределенията за притежателите на инструменти на собствения капитал се признават директно в собствения капитал.

Разходите по операцията за капиталова сделка се отразяват счетоводно като намаление на собствения капитал.

Класификацията на финансов инструмент като финансов пасив или инструмент на собствения капитал определя дали лихвите, дивидентите, загубите и печалбите, свързани с този инструмент, се признават като приходи или разходи в печалбата или загубата. Плащанията на дивиденди за акции, изцяло признати като пасиви, се признават като разходи по същия начин както лихви по облигация. Печалбата и загубата, свързана с обратни изкупувания или рефинансиране на финансови пасиви, се признава в печалбата или загубата, докато обратните изкупувания или рефинансирането на инструменти на собствения капитал се признават като промени в собствения капитал. Промените в справедливата стойност на инструмента на собствения капитал не се признават във финансовите отчети.

Разходите при издаването или придобиването на свои инструменти на собствения капитал се отчитат в капитал, например при капиталова сделка разходите по сделката се отчитат счетоводно като намаление на собствения капитал.

Разходи по сделка, които са свързани с емитирането на съставен финансов инструмент, се разпределят към пасивния и капиталовия компонент, пропорционално на разпределението на постъпленията. Разходите по сделка, които са съвместно свързани с повече от една сделка (например разходите за съвместно предлагане на някои акции и котиране на други акции на фондова борса), се разпределят между тези сделки, като се използва рационална и относима към сходни сделки база за разпределение.

Печалбите и загубите, свързани с промени в балансовата стойност на финансов пасив, се признават като приходи или разходи в печалбата или загубата дори когато се отнасят до инструмент, който включва право на остатъчен дял от активите на предприятието в замяна срещу парични средства или друг финансов актив.

Компенсиране на финансов актив и финансов пасив

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се представя нетната сума когато:

- ✓ има юридически упражняемо право да компенсира признатите суми; и
- ✓ има намерение или да уреди на нетна база, или да реализира актив и едновременно с това да уреди пасив.

При счетоводното отчитане на прехвърлянето на финансов актив, който не отговаря на изискванията за отписване, Дружеството не компенсира прехвърления актив и свързания пасив.

Компенсирането на признат финансов актив и признат финансов пасив и представянето на нетната стойност се различават от отписването на финансов актив или финансов пасив.

Правото на компенсиране е юридическо право на длъжник по договор да уреди или по друг начин да елиминира цялата или част от сумата, дължима на кредитор, чрез приспадането от тази сума на сума, дължима от кредитора.

Ако има юридическо право да приспадне сума, дължима от трето лице, от сумата, дължима на кредитора, при условие че между трите страни съществува споразумение, в което ясно е установено правото на длъжника да извърши компенсирането, активите и пасивите се представят компенсирано.

ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Пари и парични еквиваленти включват пари в брой, депозити и други краткосрочни високо ликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в определена сума пари и са предмет на незначителен риск от промени на стойността.

За целите само на отчета за паричните потоци, пари и парични еквиваленти включват банкови овърдрафти, платими при поискване. Тъй като характеристиките на подобни банкови споразумения

са, че банковото салдо често се променя от положително до овърдрафт, те се считат за неразделна част от управлението на парите на Дружеството.

РАЗХОДИ ПО ЗАЕМИ

Лихвата по заеми за финансиране на покупка и развитие на актив, който отговаря на условията за актив създаден в самото предприятие (т.е актив, който непременно изисква значителен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба) е включена в стойността на актива до момента, до който активите са значително готови за употреба или продажба. Такива разхода по заеми се капитализират нетно от какъвто и да било инвестиционен доход, получен от временното инвестиране на средства, които са в излишък.

Всички други разходи, по заеми се признават в печалба или загуба в периода, през който са възникнали.

СДЕЛКИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА

Паричните активи и пасиви в чуждестранна валута се превалутират във функционалната валута на съответното дружество от Дружеството с помощта на обменните курсове на датата на отчитане. Печалбите и загубите, произтичащи от промените в обменните курсове след датата на сделката се признават в печалба или загуба (освен когато са отсрочени в други всеобхватен доход като хедж на паричен поток)

Непаричните активи и пасиви, които се оценяват по историческа цена в чуждестранна валута се превалутират по обменния курс на датата на транзакцията. Разликите възникнали от превалутиране по непарични позиции, които са оценяват по справедлива стойност в чуждестранна валута (например капиталови инструменти на разположение за продажба) се превалутират, като се използват обменните курсове на датата, когато се определя справедливата стойност.

ПЕНСИОННИ И ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПО СОЦИАЛНОТО И ТРУДОВО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в отделните дружества се основават на разпоредбите на Кодекса на труда (КТ) и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ) и здравно осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено в чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Общият размер на вноската за фонд "Пенсии", ДЗПО, фонд "ОЗМ", фонд "Безработица" и здравно осигуряване през 2023 г., е както следва:

За периода 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г.

- ✓ 33,20% (разпределено в съотношение работодател : осигурено лице 19,42:13,78) за работещите при условията на трета категория труд.
- ✓ 42,70% (разпределено в съотношение работодател : осигурено лице 28,92:13,78) за работещите при условията втора категория

В допълнение, изцяло за своя сметка работодателят прави осигурителна вноска за фонд "ТЗПБ", която е диференцирана за различните предприятия от 0.4% до 1.1% в зависимост от икономическата дейност на предприятието. Осигурителната вноска за фонд "ТЗПБ" за 2023 г. е 0,9 %.

Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от дружествата в качеството им на работодател, се основават на българското законодателство и са планове с дефинирани вноски. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогично са задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор следните обезщетения:

- ✓ неспазено предизвестие - за периода на неспазеното предизвестие;
- ✓ поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – от една брутна месечна работна заплата;

- ✓ при прекратяване на трудовия договор поради болест – в размер на брутното възнаграждение на работника за два месеца при условие, че има най-малко пет години трудов стаж и не е получавал обезщетение на същото основание;
- ✓ при пенсиониране – от 2 до 6 брутни месечни работни заплати според трудовия стаж в дружествата от Дружеството;
- ✓ за неизползван платен годишен отпуск - за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж.

След изплащането на посочените обезщетения за работодателя не произтичат други задължения към работниците и служителите.

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки, (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката не се включват приблизителната преценка в недисконтиран размер на разходите за вноски по задължителното обществено осигуряване.

Съгласно Кодекса на труда работодателят е задължен да изплаща на лица от персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в съответното предприятие може да варира между 2 и 6 брутни месечни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи. Поради текучеството на персонала, дружеството не отчита сегашната стойност на тези задължения. Не признава актюерски печалби и загуби в отчета за всеобхватния доход.

ДАНЪЦИ ВЪРХУ ДОХОДА И ДДС

Дължимият текущо данък се изчислява с помощта на данъчните ставки в сила или приетите за действащи ставки към датата на отчитане. Облагаемата печалба се различава от счетоводната печалба или защото някои доходи и разходи се считат за облагаеми или данъчно признати, или защото времето, за което те са били облагаеми или данъчно признати се различава при тяхното данъчно и счетоводно третиране.

Посредством пасивния метод в отчета за финансовото състояние, отсрочен данък се признава за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите в отчета за финансовото състояние и съответната данъчна основа, с изключение на репутацията, която не е призната за данъчни цели, както и за временни разлики, възникнали при първоначално признаване на активи и пасиви, които не влияят върху облагаемата или счетоводна печалба

Отсроченият данък се изчислява по данъчните ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода, когато активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила, в значителна степен, към датата на баланса.

Активи по отсрочени данъци се признават само до степента, до която Дружеството счита за вероятно (т.е. е по-вероятно) да е налице облагаема печалба, за да се реализира актив от същата данъчна група (юрисдикция).

Отсрочените данъчни активи и пасиви се приспадат само тогава, когато има законово право да приспадат текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно дружество и намерението на Дружеството е да уреди сумата на нетна база.

Разходът за данъци за периода, включва текущ и отсрочен данък. Данък се признава в отчета за доходите, с изключение на случаите, в които той произтича от сделки или събития, които се признават в друг всеобхватен доход или директно в капитал. В този случай, данъкът се признава в друг всеобхватен доход или съответно директно в собствения капитал. Когато данъкът възниква от първоначалното отчитане на бизнес комбинация, той се включва при осчетоводяването на бизнес комбинацията.

Данък върху добавената стойност (ДДС)

Приходите, разходите и активите се признават нетно от ДДС, с изключение на случаите, когато:

- ✓ ДДС, възникващ при покупка на активи или услуги, не е възстановим от данъчните власти, в който случай ДДС се признава като част от цената на придобиване на актива или като част от съответната разходна позиция, както това е приложимо; и
- ✓ вземанията и задълженията, които се отчитат с включен ДДС.

Нетната сума на ДДС, възстановима от или дължима на данъчните власти се включва в стойността на вземанията или задълженията в баланса.

Провизии

Когато, на датата на отчитане, Дружеството има сегашно задължение (правно или конструктивно) като резултат от минало събитие и е вероятно, че Дружеството ще погаси това задължение, се прави провизия в отчета за финансовото състояние. Провизии се правят като се използва най-добрата приблизителна оценка на сумата, която ще е необходима за погасяване на задължението и се дисконтират до сегашна стойност с помощта на дисконтов процент (преди данъци), който отразява текущите пазарни оценки на стойността на парите във времето и специфичните за задължението рискове. Промените в приблизителните оценки се отразяват в отчета за доходите през периода, в който възникват. Провизиите по гаранции се измерват с помощта на вероятност модели, базирани на минал опит. Провизиите за реструктуриране се признават само след като засегнатите страни са били информирани за формалния план за реструктуриране.

КАПИТАЛ

Капиталовите инструменти са договори, които пораждат остатъчен интерес в нетните активи на Дружеството. Обикновените акции се класифицират като капитал. Капиталовите инструменти се признават по сумата на получените постъпления, нетно от разходите, пряко свързани с транзакцията. Доколкото тези постъпления превишават номиналната стойност на акциите емитирани, те се кредитират по сметка премиен резерв.

Разпределяне на дивидент

Дивидентите се признават като пасив, когато те са декларирани (т.е. дивидентите са разрешени по съответния начин и вече не са в обхвата на преценка на юридическото лице). Обикновено дивиденти се признават като пасив в периода, в който е одобрено тяхното разпределение по време на годишното общото събрание на акционерите.

Собствени акции

Разходите за закупените собствени акции се представят като намаление в собствения капитал в отчет на финансовото състояние. Когато собствените акции се продават или преиздават, те се кредитират в капитала. В резултат на това, печалби или загуби от собствени акции не се включват в отчет за всеобхватния доход. Към 31.12.2021 г. дружеството не притежава собствени акции.

КРИТИЧНИ СЧЕТОВОДНИ ПРЕЦЕНКИ И ПРИБЛИЗИТЕЛНИ ОЦЕНКИ

При изготвянето на своите и финансови отчети, Дружеството е направила значителни преценки, прогнози и предположения, които оказват влияние на балансовата стойност на някои активи и пасиви, доходи и разходи, както и друга информация, отчетена в бележките. Дружеството периодично следи тези прогнози и предположения и се уверява, че те съдържат цялата необходима информация, налична към датата, на която се изготвят финансовите отчети. Въпреки това не пречи реалните цифри да се различават от направените оценки.

Преценките, прогнозите и предположенията, за които съществува значителен риск да причинят съществени корекции в балансовите суми на активите и пасивите, в рамките на следващата финансова година, са разгледани по-долу.

Признаване на приходите

Дружеството прави провизии за търговски отстъпки, отстъпки за обеми и такси за връщане на продукти, предвидени в договорите за продажба, когато признава приходите, получени от стоки и услуги. Такова намаление на прихода, представлява оценка, която е обект на преценка и предположение, въз основа на минал опит, както и на обстоятелства станали известни на Дружеството по време, се съставяне на оценката.

При определени обстоятелства, Дружеството влиза в споразумения с повече от един елемента ("пакети"). Както е описано в параграф приходи по-горе, пакетът може да включва един или повече елементи, които са предмет на различни критерии за признаване. В този случай се изискват отделни измервания на справедливата стойност на всеки компонент. Оценката на справедливата стойност на всеки компонент включва оценки и предположения, които засягат начина по който се признава прихода.

Провизия за съмнителни вземания

Определянето на възстановимостта на дължимата от клиенти сума, включва определянето на това дали са налице никакви обективни доказателства за обезценка. Лошите вземания се отписват, когато се идентифицират, доколкото е възможно обезценка и несъбираемост да се определят отделно за всеки елемент. В случаите, когато този процес не е възможен, се извършва колективна оценка на обезценка. В резултат, начинът, по който индивидуални и колективни оценки се извършват и сроковете, отнасящи се до идентифицирането на обективни доказателства за обезценка, изискват значителни преценки и може да повлияят значително на балансовата сума на вземания на датата на отчитане.

Тестове за обезценка на активи

Финансов актив или група от финансови активи, различни от тези, които попадат в категорията на активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, се оценяват за индикатори за обезценка в края на всеки отчетен период. Обезценка съществува само тогава, когато Дружеството установи, че е настъпило "събитие - загуба", засягащо очакваните бъдещи парични потоци на финансовия актив. Може да не е възможно да се определи едно събитие, което причинява обезценка, още повече да се определи, когато е настъпило събитието загуба може да е свързано с упражняването на значителна преценка.

По отношение на капиталови инвестиции, категоризирани като на разположение за продажба, Дружеството смята, че тези активи за обезценени, когато е имало значителен или продължителен спад в справедливата им стойност под себестойност. Определянето на това, дали има "значителен" или "продължителен" изисква значителни преценка от страна на Ръководството.

Размерът на загубата от обезценка, признат за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, е разликата между балансовата стойност на актива и сегашната стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент.

Анализът за обезценка на репутация, материални и други нематериални активи изисква оценка на стойността в употреба на актива или на единицата, генерираща парични потоци, към които са разпределени активите. Оценката на стойността в употреба се прави най-вече въз основа на дисконтираните модели на паричните потоци, които изискват Дружеството, за да направи оценка на очакваните бъдещи парични потоци от актива или от единицата, генерираща парични потоци, а също и да се избере подходящ дисконтов процент, за да се изчисли настояща стойност на паричните потоци.

Нетната реализуема стойност на материалните запаси

Определянето на провизия за материалните запаси включва процес на оценка. Балансовата стойност на материалните запаси се обезценява до реализуемата им стойност, когато тяхната себестойност, вече може да не бъде възстановяема – например, когато материални запаси са повредени или остарели изцяло или частично или има спад в продажните им цени. Във всеки случай реализуема стойност представлява най-добрата оценка на възстановимата стойност, и се основава на най-сигурните съществуващи към датата на отчета данни и присъщо включва оценки относно бъдещите очаквания за реализуема стойност. Критериите за определяне на размера на провизията или отписването се основават на анализ за стареене, техническа оценка и последващи събития. По принцип такъв процес на оценка изисква значителни преценка и може да повлияе на балансовата сума на материалните запаси към датата на отчета.

Справедливата стойност на некотираните инвестиции

Ако пазарът на даден финансов актив не е активен или не е лесно достъпен, Дружеството установява справедливата стойност на инвестицията с помощта на методи за оценка, които включват използването на скорошни (последните) формални сделки, позоваване на други инструменти, които са по същество същите, чрез анализ на дисконтираните парични потоци и модели на ценообразуване, отразяващи специфичните обстоятелства на емитента. Тази оценка изисква Дружеството да избере измежду диапазон от различни методологии за оценяване и да направи преценка относно очакваните бъдещи парични потоци и дисконтовата ставка.

Приблизителна оценка за отсрочени данъци

Признаването на отсрочените данъчни активи и пасиви включва съставянето на серия от допускания. Например Дружеството трябва да оцени времето на възстановяване на временни разлики, дали е възможно временните разлики да не бъде възстановени в предвидимо бъдеще, или доколко данъчните ставки се очаква да се прилагат за периода, когато активът ще се реализира или пасивът ще се уреди.

Що се отнася до отсрочени данъчни активи, реализирането им в крайна сметка зависи от облагаемия доход, който ще е на разположение в бъдеще. Отсрочените данъчни активи се признават само когато е вероятно, че ще има облагаема печалба, срещу която може да се усвои отсроченият данъчен актив и е вероятно, че Дружеството ще реализира достатъчно облагаем доход в бъдещи периоди, за да оползотвори намалението при плащането на данък. Това означава, че Дружеството прави предположения за данъчното си планиране и периодично ги оценява повторно, за да отразяват промяната в обстоятелствата, както и данъчни разпоредби. Освен това, измерването на отсрочен данъчен актив или пасив отразява начина, по който предприятието очаква да възстанови балансовата стойност на актива или уреди пасива.

Провизии

Провизиите могат да бъдат разграничени от другите пасиви, защото съществува несигурност относно проявлението им във времето и сумата на сделката. По-типичните провизии, които се отразяват от Дружеството произтичат от задълженията на производителя по гаранции, възстановявания на сучи, добросъвестно изпълнение на договори, неуредени спорове и бизнес реструктуриране.

Признаването и оценката на провизиите изискват от Дружеството да направи преценка относно вероятността (ако събитието е по-вероятно, отколкото да не настъпи) изходящ поток от ресурси да се изискват за погасяване на задължение и дали би могла да се даде надеждна оценка на сумата на задължението.

Освен това счетоводната политика на Дружеството изисква признаването на най-добрата оценка на сумата, която ще се изисква за погасяване на задължението и оценката може да се основава на информация, която показва диапазон от стойности. Тъй като признаването се основава на сегашната стойност, то включва съставяне на предположения при адекватна дисконтова ставка, с цел да отрази рисковете специфични за задължението оценки около на подходящ дисконтов процент за да отразява специфичните за задължението рискове.

В частност що се отнася до провизиите при реструктуриране, изисква се значителна субективна преценка, за да се определи дали задължаващо събитие е настъпило. Всички налични доказателства трябва да бъде оценена, за да се определи дали е достатъчно подробен плана, за да създаде валидно очакване за ангажимента на ръководството относно реструктурирането – тоест да се започне изпълнение на плана за реструктуриране или да се обявят основните му характеристики пред онези, които ще са засегнати от него.

Условни активи и пасиви

Условните пасиви на Дружеството не са признати, но са оповестени, освен ако възможността за изходящ поток на ресурси съдържащ икономически ползи, е отдалечен във времето.

Условните пасиви представляват възможни задължения, възникващи от минали събития, чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития не изцяло в рамките на контрола на юридическото лице. Те не се признават, защото не е вероятно, че изходящ поток от ресурси ще бъде необходим за покриване на задължението и сумата на задължението не може да бъде оценена с достатъчна надеждност.

Неизбежно, определянето условен пасив изисква значителни преценка от страна на ръководството.

Провизии за гаранции

Провизиите за разходи, свързани с гаранции, се признават, когато продуктът бъде продаден или услугата предоставена. Първоначалното признаване се базира на историческия опит. Първоначалната приблизителна оценка на разходите, свързани с гаранции, се преразглежда ежегодно.

Провизии за реструктуриране

Провизии за реструктуриране се признават единствено, когато са удовлетворени общите критерии за признаване на провизии. В допълнение Дружеството трябва да следва подробен план за въпросния бизнес или част от него, местоположението и броя на засегнатите служители, подробна приблизителна оценка на свързаните разходи и съответния времеви график. Засегнатите служители трябва да имат валидно очакване, че реструктурирането ще се извърши или че изпълнението вече е стартирало.

Когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е съществен, провизиите се дисконтират като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява, когато е уместно, специфичните за задължението рискове. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизията в резултат на изминалото време, се представя като финансов разход.

ГРЕШКИ И ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

Грешки по смисъла на МСС8 могат да възникнат във връзка с признаването, оценяването, представянето или оповестяването на компоненти от финансовите отчети. Потенциалните грешки за текущия период, открити в същия, се коригират преди финансовите отчети да се одобрят за публикуване. Въпреки това, грешки понякога се откриват в последващ период и тези грешки от предходни периоди се коригират.

Дружеството коригира със задна дата съществените грешки от предходни периоди в първия финансов отчет, одобрен за публикуване след като са открити чрез:

- ✓ преизчисляване на сравнителните суми за представения предходен период, в които е възникнала грешка;
- ✓ в случай, че грешката е възникнала преди най-ранно представения предходен период, преизчисляване на началното салдо на активите, пасивите и капитала за този период.
- ✓ Грешка от предходен период се коригира посредством преизчисляване със задна дата, освен ако е практически неприложимо да се определи някой от специфичните ефекти за периода или кумулативния ефект от тази грешка.

Корекции за прекласификация са сумите, прекласифицирани към печалба или загуба през текущия период, които са признати в друг всеобхватен доход в текущия или предходен периоди. При прилагане счетоводна политика със задна дата или извършва преизчисляване със задна дата на статии във финансовия отчет или когато се прекласифицират статии във финансовия отчет, се

представят три отчета за финансово състояние, два от всеки други отчети и свързаните с тях пояснителни приложения. Дружеството представя отчети за финансовото състояние към текущия период, които са признати в друг всеобхватен доход в текущия или предходен периоди:

- ✓ края на текущия период;
- ✓ края на предходния период (което отговаря на началото на настоящия период), и
- ✓ началото на най-ранния сравним период.

Когато се наложи промяна в представянето или класификацията на статии във финансовите си отчети, Дружеството прекласифицира сравнителната информация, освен ако прекласификацията е практически невъзможна.

РЕКЛАСИФИКАЦИИ

Рекласификациите представляват промени в представянето на отделни позиции във финансовите отчети с цел постигане на по-вярно и честно представяне на информацията в тях. Тези рекласификации се правят ретроспективно, като се коригират началните салда на всеки засегнат елемент от отчета и се представя допълнителен отчет за финансовото състояние към началото на най-ранния сравнителен период.

СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ МЕЖДУ ТЯХ

Дружеството спазва изискванията на МСС24 при определяне и оповестяване на свързаните лица. Сделка между свързани лица е прехвърляне на ресурси, услуги или задължения между свързани лица без разлика на това, дали се прилага някаква цена.

УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИТЕ РИСКОВЕ

Дейността на дружеството е изложена на редица финансови рискове, включващи ефектите от промяната на валутните курсове, лихвените проценти по банкови кредити, залози срещу вземания и кредитни периоди, предоставяни на клиенти.

РИСК ОТ КУРСОВИ РАЗЛИКИ

Основните продажби на дружеството са предназначени за Европейския съюз и износ за трети страни. Разплащанията са в евро и щатски долари. Ръководството следи движението на валутните курсове и взема мерки за избягването на негативни последици от тяхната промяна.

ЛИХВИ ПО ТЪРГОВСКИ И БАНКОВИ КРЕДИТИ

Хидравлични елементи и системи АД, в качеството си на заемополучател, е сключило договор за заем със Стара планина холд АД с ЕИК: 121227995 – дружество майка, с който дружеството-майка кредитира дъщерното си дружество ХЕС АД при условията на чл. 114, ал. 10, т. 3 от ЗППЦК като предоставя паричен заем в размер на 4 000 000 (четири милиона) лева, при годишна лихва върху главницата по ползвания заем в размер на 3.5% от дружеството майка Стара планина холд АД. Към края на периода ХЕС АД има кредит в размер на 4 000 000 (четири милиона) лева със срок за погасяване до 30.06.2024 г.

КРЕДИТНИ РИСКОВЕ

Дружеството предоставя кредитни периоди на по-големите си клиенти от 30 до 75 дни. От своя страна дружеството ползва кредитни периоди в рамките на 30-60 дни, предоставени му от неговите доставчици.

ЛИКВИДНОСТ

Ръководството на дружеството поддържа достатъчно свободни парични наличности с цел осигуряване на постоянна ликвидност.

III. ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ, СЪДЪРЖАЩИ СЪЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА И ДРУГА ПОЯСНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ СТАТИИТЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1. ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯТ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

1.1. Приходи

1.1.1. Нетни приходи от продажби

	<i>хил. лв.</i>	
Нетни приходи от продажби	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Приходи от договори с клиенти в т.ч.:	83 066	92 087
<i>Продажба на хидравлични цилиндри</i>	81 107	89 991
<i>Продажба на аксиално бутални изделия</i>	1 921	2 032
<i>Продажба на ел. енергия</i>	38	64
Приходи от продажба на материали	1 491	1 683
Приходи от продажба на услуги	271	479
ОБЩО	84 828	94 249

1.1.2. Други приходи

	<i>хил. лв.</i>	
Други приходи	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Приходи по други договори, различни от приходи от договори с клиенти	1078	1049

1.1.3. Приходи от безвъзмездни средства, предоставени от държавата

	<i>хил. лв.</i>	
Други приходи	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Правителствени дарения за нетекущи материални и нематериални активи	54	289
Правителствени дарения за текуща дейност	126	2 016
ОБЩО	180	2 305

1.2. Разходи

1.2.1. Разходи за материали

	<i>хил. лв.</i>	
Разходи за материали	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Основни материали	44 529	49 872
Горива и смазочни материали	82	105
Електроенергия	1 986	5 010
Природен газ	302	479
Вода	58	49
ОБЩО	46 957	55 515

1.2.2. Разходи за външни услуги

	<i>хил. лв.</i>	
Разходи за външни услуги	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Ремонти	2 203	1 978
Договори за управление	2 031	2 665
Подизпълнители	1 661	1 679
Социални разходи-ваучери за храна	1 249	847
Застраховки работници	441	457
Охрана	394	335
Нает транспорт	305	482
Ремонти - рекламации	278	339
Такси	162	48
Консултански и други договори	121	42
Посредничество	99	98
Застраховка имущество	78	77

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 година

Охрана на труда	57	55
Разходи свързани с краткосрочен лизинг	36	19
Представителни	30	25
Съобщителни услуги	25	23
Куриерски услуги	20	21
Юридическо обслужване	19	50
Други разходи за външни услуги	18	57
Граждански договори и хонорари	9	2
ОБЩО	9 236	9 299

1.2.3. Разходи за амортизации - Амортизацията се начислява по линейния метод според предполагаемия полезен живот на активите върху амортизируемата стойност.

хил. лв.

Разходи за амортизации	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Разходи за амортизации в т.ч.:	3 705	3 669
<i>Дълготрайни материални активи</i>	3 526	3 469
<i>Дълготрайни нематериални активи</i>	179	200

1.2.4. Разходи за персонала

хил. лв.

Разходи за персонала	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Разходи за заплати	15 930	15 118
Разходи за осигуровки	2 998	2 824
Разходи за непозлзвани отпуски	(455)	119
ОБЩО	18 473	18 061

1.2.5. Други разходи

хил. лв.

Други разходи	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Разходи за командировки	22	10
Разходи за обезщетения	106	98
Разходи за реклама	80	82
Данъци и такси	73	91
Други разходи	182	193
ОБЩО	463	474

1.2.6. Суми с корективен характер

хил. лв.

Суми с корективен характер	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Балансова стойност на продадени активи	1 358	1 523
Префактурирани разходи за транспорт, ел. енергия и др.	299	541
Изменение на запасите от продукция	774	(1 831)
Изменение на запасите в незавършено производство	(230)	(363)
ОБЩО	2 201	(130)

1.2.7. Финансови приходи/разходи, нетно

хил. лв.

Финансови сделки	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Разходи за лихви по лизингови договори	-	(1)
Разходи за обслужване на банкови сметки	(24)	(29)
Разходи за лихви по заеми	(105)	(47)
Разходи за лихви свързани с търговски вземания	(231)	(92)
Положителни/отрицателни курсови разлики	(99)	109
ОБЩО	(459)	(60)

1.2.8. Печалби и загуби от операции които се отчетат нетно

хил. лв.

ГИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 година

Вид разход/приход	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Балансова стойност на продадени ДМА	-	-
Приходи от продажба на дълготрайни активи	1	7
ОБЩО	1	7

1.2.9. Разходи за данъци

хил. лв.

Вид разход	2023 г.	2022 г.
Текущ разход за данък	424	(1 096)
Други компоненти на текущ данъчен разход в т. ч.	35	23
<i>Разход/приход по отсрочени данъци, отнасяща се до възникването и обратното проявление на временни разлики</i>	35	23
ОБЩО	459	(1 073)

1.2.10. Печалба/Загуба от инвестиции в капиталови инструменти

хил. лв.

Вид разход/приход	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Преоценка на инвестиции в други предприятия	2465	1497
Отсрочен данъчен пасив	(247)	(150)
ОБЩО	2 218	1 347

1.2.11. Доход на акция

Период	Емитирани акции	Изкупени собст. акц	Акции в обръщ.	Брой дни в обръщ	Ср. прет. бр./дни	Ср. прет. бр. акции/дни	Печалба /лева/	Доход на акция
Към 31.12.2022	18 193 753	-	18 193 753	365	1	18 193 753	9 588 945	0.53
Към 31.12.2023	18 193 753	-	18 193 753	365	1	18 193 753	4 134 506	0.23

2. ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

АКТИВ

2.1. Имоти, съоръжения, машини и оборудване – представени са в баланса по цена на придобиване, образувана от покупната им стойност и допълнителните разходи, извършени по придобиването им и намалени с натрупаните амортизации и признатата обезценка. Стойностният праг за определяне на даден актив като нетекущ е 700,00 лева.

Хил.лв.

Имоти, машини, съоръжения и оборудване	Земи	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Моторни Превозни средства	Обзавеждане и вътрешни инсталации	В процес на изграждане	Общо
Отчетна стойност								
Салдо към 31.12.2021	1 071	6 958	36 071	4 114	1 024	1 311	3 126	53 675
Постъпили	0	266	7 151	22	0	6	6 835	14 280
Излезли от употреба	-	-	(3 487)	-	-	-	(7 548)	(11 035)
Общо увеличения (намаления)	0	266	3 664	22	-	6	(713)	3 245
Салдо към 31.12.2022	1 071	7 224	39 735	4 136	1 024	1 317	2 413	56 920
Постъпили	0	0	4 995	1 278	60	231	5 716	12 280
Излезли от употреба	-	-	(900)	(9)	(11)	(14)	(6 722)	(7 656)
Общо увеличения (намаления)	0	-	4 095	1 269	49	217	(1 006)	4 624
Салдо към 31.12.2023	1 071	7 224	43 830	5 405	1 073	1 534	1 407	61 544
Амортизация и обезценка								
Салдо към 31.12.2021	0	(3 370)	(28 692)	(1 436)	(705)	(1 060)	-	(35 263)

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА **31 ДЕКЕМВРИ 2023** година

Амортизация за годината	0	(280)	(2 841)	(149)	(67)	(111)	0	(3 448)
Амортизация на излезли от употреба	0	0	869	0	0	0	0	869
Общо увеличения (намаления)	0	(280)	(1 972)	(149)	(67)	(111)	-	(2 579)
Салдо към 31.12.2022	0	(3 650)	(30 664)	(1 585)	(772)	(1 171)	-	(37 842)
Амортизация за годината	0	(289)	(2 927)	(154)	(71)	(64)	0	(3 505)
Амортизация на излезли от употреба	0	0	900	3	11	14	0	928
Общо увеличения (намаления)	0	(289)	(2 027)	(151)	(60)	(50)	-	(2 577)
Салдо към 31.12.2023	0	(3 939)	(32 691)	(1 736)	(832)	(1 221)	0	(40 419)
Балансова стойност								
Балансова стойност към 31.12.2022	1 071	3 574	9 071	2 551	252	146	2 413	19 078
Балансова стойност към 31.12.2023	1 071	3 285	11 139	3 669	241	313	1 407	21 125

Към 31 декември 2023 г. в ХЕС АД нетекущите активи в процес на изграждане са в размер на 1 407 хил. лв. Поетапно се въвеждат в експлоатация завършените активи съгласно приетата Инвестиционна програма за 2023 г.

Към 31.12.2023 година ръководството на дружеството е извършило преглед за обезценка на имоти, съоръжения, машини и оборудване. В резултат на прегледа не са установени активи, за които балансовата стойност да е по – ниска от възстановимата им стойност.

2.2. Нематериалните активи

Към 31 декември 2023 г. дружеството притежава нематериални дълготрайни активи с балансова стойност в размер на 156 хил. лв., в т.ч. Софтуер за инженерно проектиране и чертане Top Solid - 72 хил. лв.; Софтуер за планиране на производството – 13 хил. лв.; Софтуер за макро анализи и микроскопски изследвания – 17 хил. лв.; Софтуер за монтаж-изпитващи линни - 2 хил. лв.; Софтуер за мониторинг на производствени машини - 4 хил.лв.; Софтуер за управление на Галваничен цех - 15 хил.лв.; Софтуер за виртуализация - 33 хил. лв.

Към 31.12.2023 година ръководството на дружеството е извършило преглед за обезценка на нематериални активи. В резултат на прегледа не са установени активи, за които балансовата стойност да е по – ниска от възстановимата им стойност.

2.3. Активи с право на ползване

хил. лв.

Активи с право на ползване	Автомобил
Отчетна стойност	
Салдо към 31.12.2021	101
Салдо към 31.12.2022	101
Салдо към 31.12.2023	101
Салдо към 31.12.2021	(59)
Амортизация за годината	(20)
Общо увеличения (намаления)	(20)
Салдо към 31.12.2022	(79)
Амортизация за годината	(20)
Общо увеличения (намаления)	(20)
Салдо към 31.12.2023	(99)
Балансова стойност	
Балансова стойност към 31.12.2022	22
Балансова стойност към 31.12.2023	2

2.4. Нетекущи финансови активи

ХЕС“ АД притежава дългосрочни финансови активи на обща стойност 16 113 хил. лв. в т.ч. инвестиции в асоциирани предприятия оценени по справедлива стойност в размер на 15 504 хил. лв. и финансов актив оценен по амортизируема стойност, представляващ допълнителна парична вноска за фонд резервен на ЗАД „Асет Иншурънс“ АД в размер на 609 хил. лв.. Инвестициите са разпределени в следните дружества:

1. ЗАД „Асет Иншурънс“ АД, град София, бул. „Т. Александров“ № 81-83. ЕИК 203066057. Общо застраховане. Размер на капитала – 10 500 000 лева, разпределен в 105 000 броя акции с номинал 100 лева. ХЕС АД притежава 21 000 броя акции. Дял от гласовете в общото събрание – 20,00%. Към 31 декември 2023 г. общият размер на инвестицията в ЗАД „Асет Иншурънс“ АД е 4 694 хил. лв.

2. „Интернешънъл Асет банк“ АД, град София, бул. „Т. Александров“ № 81-83. ЕИК 000694329. Лицензирана търговска банка. Размер на капитала – 30 306 444 лева, разпределен в 30 306 444 броя акции с номинал 1 лев. ХЕС АД притежава 1 979 788 броя акции. Дял от гласовете в общото събрание – 6,53%. Размера на инвестицията към 31 декември 2023 г. е 10 809 хил. лв.

3. „СПХ Транс“ ООД, град София, ул. “Фр. Ж. Кюри” № 20. ЕИК 130981001. Дейности, свързани с транспортни услуги. Размер на капитала – 10 000 лева, разпределени в 100 броя дялове с номинал 100 лева. ХЕС АД притежава 5 броя дялове. Дял от гласовете в общото събрание – 5.00 %. Към 31 декември 2023 г. общият размер на инвестицията е 500 лева.

Нетекущите финансови активи са представени във финансовия отчет на Дружеството като е използван модела на справедливата стойност. Във връзка с изготвянето на настоящия отчет, Дружеството е възложило на Съвета на директорите извършването на оценка на притежаваните нетекущите финансови активи в края на финансова 2023 г.

При оценката на активите по справедлива стойност са използвани данни произтичащи от активни пазари, които са преценени като входящи данни от йерархично ниво 3 – ненаблюдавани входящи данни.

За оценката се използва приходен подход чрез метод на чистатата стойност на активите към стойността на оценявания обект и корекция за липса на контрол .

2.5. Текущи материални запаси

Материалите са отчетени по цена на придобиване, формирана от покупната цена плюс всички преки разходи за доставката им в предприятието, които са ги довели в състояние за употреба. През отчетния период за материалните запаси при тяхното отписване е прилаган препоръчителният метод – средно притеглена цена. В края на отчетния период не е извършена обезценка на материалните запаси, поради това, че отчетната им стойност не е по висока от нетната им реализуема стойност.

Продукцията е отчетена по фактическа себестойност, която включва всички преки и косвени разходи, без разходите за управление и продажби, финансовите и извънредните разходи.

Незавършеното производство е оценено по стойността на основните производствени разходи, до степента на своята завършеност.

	<i>хил. лв.</i>	
Текущи материални запаси	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Основни материали	7 050	10 832
Резервни части	7	7
Горива и смазочни материали	1	1
Спомагателни материали	2 257	2 013
Продукция	1 775	2 548
Незавършено производство	965	735
ОБЩО	12 055	16 136

2.6. Текущи търговски и други вземания.

Вземанията в лева са оценени по стойността на тяхното възникване, а деноминирани в чуждестранна валута са преоценени по заключителния курс на БНБ към 31 декември 2023 г. и разликите от преоценката са отчетени като текущ приход или разход в Отчета за всеобхватния доход. Обезценка е извършена съгласно изискванията на приложимия стандарт.

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 година

хил. лв.

Текущи търговски и други вземания	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Вземания по продажби по договори с клиенти в страната	728	833
Вземания по продажби по договори с клиенти в чужбина	9 299	11 914
Вземания по предоставени аванси	52	552
Предплатени разходи	53	65
Ваучери за храна	7	15
ОБЩО	10 139	13 379

2.7. Текущи данъчни активи

Към 31.12.2023г. е наличен данък за възстановяване по Закона за данъка върху добавената стойност.

хил. лв.

Текущи данъчни активи	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Данъчен кредит по ЗДДС	233	586

2.8. Парични средства

Паричните средства в лева са оценени по номинална стойност, а паричните средства деноминирани в чуждестранна валута са оценени по заключителния курс на БНБ към 31 декември 2023 г. и разликите от преоценката са отчетени като текущ финансов приход или разход в Отчета за всеобхватния доход.

хил. лв.

Парични средства	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Парични средства в брой в лева	6	8
Парични средства банки, в т.ч.:	2 104	1 475
<i>В лева</i>	97	338
<i>В евро</i>	1 430	1 012
<i>В щатски долари</i>	577	125
ОБЩО	2 110	1 483

СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ

2.9.1. Основен капитал

Основният капитал на дружеството е представен по неговата номинална стойност и съответства на актуалната му съдебна регистрация. Към 31 декември 2023 г. внесенят напълно основен капитал е в размер 18 193 хил. лв. Капиталът е разпределен в 18 193 752 броя обикновени, безналични, поименни акции с право на глас, всяка с номинал по 1.00 лв. Мажоритерен акционер в дружеството е „Стара планина холд“ АД с участие 64.53 %.

2.9.2. Резерви.

В отчета на дружеството е представен резултатът от извършените през предходни години преоценки: през 2006 г. е извършена оценка на съоръженията и на недвижимите имоти – земя и сгради. Формиран е преоценъчен резерв за дълготрайни материални активи, който към 31.12.2023 г. е в размер на 4 541 хил. лв.

В следствие на прилагането на МСФО 9 „Финансови инструменти“, към 31.12.2023 г. е формиран преоценъчен резерв на финансови инструменти, който е в размер на 10 281 хил. лв., в т.ч. от на преоценка на инвестиции в Интернешънъл Асет банк” АД и ЗАД „Асет Иншурънс” АД и отписване на дълготрайни активи.

хил. лв.

Резерви	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Резерв от последваща оценка на активи	4 541	4 541
Общи резерви	1 819	1 819
Резерв от промяна в справедливата стойност на финансов пасив	10 281	8 063
Други резерви	2 876	2 876
ОБЩО	19 517	17 299

2.9.3. Финансов резултат

През 2023 г. продължава действието на програмата за компенсации за преодоляване на последиците от продължаващия висок ръст на цените на електрическата енергия на свободния

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 година

пазар. Във финансовият резултат на дружеството за 2023 г. са отчетени и приходи от компенсации за 2023 г. в размер на 126 хил. лв. Приходите се признават в периода за който се отнасят и свързаните с тях разходи.

хил. лв.

Финансов резултат	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Неразпределена печалба	7 176	4 310
Текуща печалба	4 134	9 589
ОБЩО	11 310	13 899

НЕТЕКУЩИ ПАСИВИ

2.10.1. Пасиви по отсрочени данъци

хил. лв.

Временна разлика, неизползвани данъчни загуби, неизползвани данъчни кредити	Към 31.12.2022		Движение на отсрочените данъци за 2023				Към 31.12.2023	
			увеличение		намаление			
	Данъчна временна разлика	Отсрочен данък	Данъчна временна разлика	Отсрочен данък	Данъчна временна разлика	Отсрочен данък	Данъчна временна разлика	Отсрочен данък
Активи по отсрочени данъци								
Амортизации	2 246	225	3 710	371	(3 554)	(355)	2 402	241
Компенсирани отпуски	992	99	536	54	(991)	(99)	537	54
Доходи на ФЛ	120	12	71	7	(130)	(13)	61	6
Общо активи по отсрочени данъци:	3 358	336	4 317	432	(4 675)	(468)	3 000	300
Пасиви по отсрочени данъци								
Преоценъчен резерв	5 045	505	-	-	-	-	5 045	505
Преценка на некотиран капиталови инвестиции	8 958	896	2 465	247	-	-	11 423	1 143
Общо пасиви по отсрочени данъци:	14 003	1 401	2 465	247	-	-	16 468	1 647
Отсрочени данъци (нето)	(10 645)	(1 065)	1 852	185	(4 675)	(468)	(13 468)	(1 347)

2.10.2.. Други нетекущи финансови пасиви

Към 31.12.2023 г. дружеството има сключен един договор за лизинг. Нетекущо задължение няма.

2.10.3. Правителствени дарения, нетекуща част

хил. лв.

Правителствени дарения	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Субсидии за покупка на ДМА -общо	0	54
В т.ч. текуща част - приходи	-	(54)
Правителствени дарения - нетекуща част	0	0

ТЕКУЩИ ПАСИВИ

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 година

2.11.1. Текущи търговски и други задължения

<i>хил. лв.</i>		
Текущи търговски и други задължения	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Задължения към доставчици в лева	2 002	4 951
Задължения към доставчици в евро	613	725
Клиенти по аванси	947	608
Задължение за изплащане на дивиденди	1 415	1 387
Предплатени приходи	2	-
Други текущи задължения	39	123
ОБЩО	5 018	7 794

2.11.2. Текущи задължения към персонала

<i>хил. лв.</i>		
Текущи задължения към персонала	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Задължения за възнаграждения	2013	2 394
<i>в т.ч. Задължения по неизползвани отпуски</i>	<i>449</i>	<i>830</i>
Задължения към осигурителни фондове	457	556
<i>в т.ч. Задължения по неизползвани отпуски</i>	<i>87</i>	<i>161</i>
ОБЩО	2 470	2 950

2.11.3. Текуща част на текущи данъчни задължения

<i>хил. лв.</i>		
Текущи данъчни задължения	Към 31.12.2023	Към 31.12.2022
Задължения за ДДФЛ	87	121
Задължения за корпоративен данък	64	107
Други данъци по ЗКПО	22	17
ОБЩО	173	245

2.11.4. Други текущи финансови пасиви

Финансови пасиви отчитани по амортизируема стойност на обща стойност 4 0012 хил. лв., в т.ч. текущо задължение по заем в размер на 4 012 хил. лв..

2.11.5. Правителствени дарения, текуща част

Текущата част на субсидията за дълготрайни активи е в размер на нула лева.

СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружеството има отношение на свързано лице със следните предприятия:

„СТАРА ПЛАНИНА ХОЛД“ АД

„М+С ХИДРАВЛИК“ АД

През периода 01.01.2023 - 31.12.2023 г. не са осъществени сделки със „СТАРА ПЛАНИНА ХОЛД“ АД.

За отчетната 2023 г. ХЕС АД има търговски взаимоотношения с „М+С ХИДРАВЛИК“ АД, Казанлък, ЕИК 123028180 и като доставчик и като клиент. Доставките за периода 01.01.2023 - 31.12.2023 г. са на стойност 33 хил. лв. Задължението е уредено. Продажбите за периода 01.01.2023 - 31.12.2023 г. са на стойност 2 324 хил. лв. Към 31.12.2023 г. вземанията са в размер на 186 хил.лв.. Към датата на одобрение на отчета вземанията са уредени.

УСЛОВНИ АКТИВИ И УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Към края на отчетния период дружеството няма заложен активи.

Между ХЕС АД и ЗАД „АСЕТ ИНШУРЪНС“ АД е сключен договор за поемане на подчинено условно задължение. Съгласно този договор ХЕС АД се задължава да предостави на ЗАД „АСЕТ ИНШУРЪНС“ АД при поискване и при настъпване на активизиращо събитие сумата до 294 хил. лв.

СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след отчетната дата до датата, на която финансовият отчет е одобрен за издаване, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Хидравлични елементи и системи АД за годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ ЗА ОДИТ

Съгласно чл.30 ал.1 от ЗС Дружеството оповестява, че възнаграждението за одит за 2023 г. е в размер на 15.5 хил. лева без ДДС.

Финансовият отчет на „Хидравлични елементи и системи“ АД, за годината завършваща на 31.12.2023 г. е заверен от регистриран одитор Деян Константинов, диплома № 652.

Директор „Финанси“: Радослава Дончева

Прокурист: инж. Венцислав Калудов

Radoslava
Dimitrova
Doncheva

Digitally signed by
Radoslava Dimitrova
Doncheva
Date: 2024.03.25
15:08:43 +02'00'

VENTSISLAV
IVANOV
KALUDOV

Digitally signed by
VENTSISLAV IVANOV
KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:42:37
+02'00'

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА през 2023 година

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	2
I. Преглед на дейността.....	3
1. Основна дейност.....	3
2. Резултати от дейността.....	5
3. Рискови фактори за дейността.....	10
4. Очаквани рискове и несигурности през 2023 година.....	17
II. Анализ на финансови и нефинансови основни показатели.....	18
1. Финансови показатели.....	18
2. Нефинансова декларация.....	20
3. Информация по въпроси, свързани с екологията и служителите.....	21
4. Корпоративна социална отговорност.....	22
III. Важни събития, настъпили от началото на годината.....	23
IV. Предвиждано развитие на дружеството и планирана стопанска политика.....	23
1. Тенденции.....	24
2. Инвестиции.....	25
V. Научно-изследователска и развойна дейност.....	26
VI. Акции на дружеството.....	26
1. Собствени акции.....	26
2. Промени в цената на акциите на дружеството.....	27
3. Изплащане на дивиденди и лихви.....	27
VII. Клонове.....	27
VIII. Финансови инструменти, използвани от предприятието.....	27
1. Счетоводна политика.....	27
2. Финансови инструменти.....	28
3. Ликвидност.....	28
4. Експозиция на предприятието по отношение на риска.....	28
IX. Декларация за корпоративно управление.....	29
1. Кодекс за корпоративно управление.....	29
2. Приложение на кодекса.....	29
3. Оценка на прилагането на кодекса.....	33
4. Система на вътрешен контрол и управление на риска.....	34
5. Информация по чл. 10 от Директива 2004/25/ЕО.....	35
6. Информация за членовете на Съвета на директорите.....	35
7. Политика на многообразие.....	36
X. Допълнителна информация по приложение 2 на Наредба № 2 на КФН.....	36
XI. Информация по приложение 3 на Наредба № 2 на КФН.....	41
Друга информация по преценка на дружеството.....	42

Въведение

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД (ХЕС АД), град Ямбол, е публично акционерно дружество по смисъла на чл. 110 от ЗППЦК.

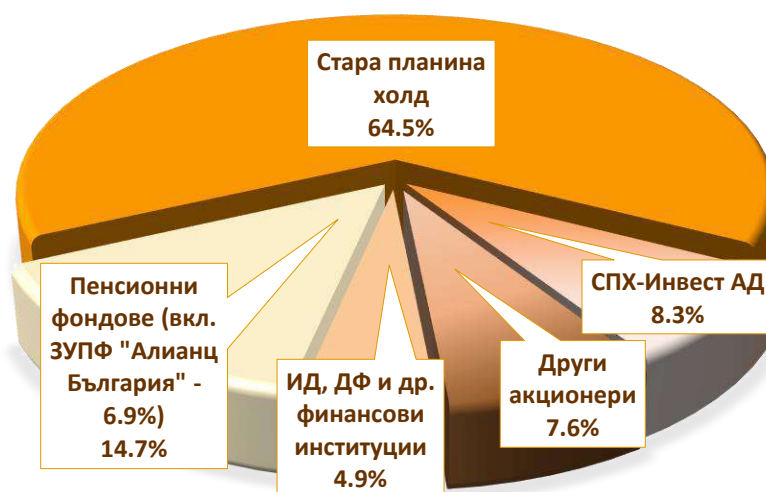
Годишният доклад за дейността представя коментар и анализ на финансовия отчет и друга съществена информация относно финансовото състояние и резултатите от дейността на дружеството. Той съдържа информацията съгласно чл. 39 от Закона за счетоводството, чл. 100н, ал. 7 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), както чл. 10 от Наредба № 2 на Комисията за финансов надзор.

Вътрешната информация за ХЕС АД по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 596/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно пазарната злоупотреба (Регламент относно пазарната злоупотреба) и за отмяна на Директива 2003/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и директиви 2003/124/ЕО, 2003/125/ЕО и 2004/72/ЕО на Комисията (ОВ, L 173/1 от 12 юни 2014 г.) (Регламент (ЕС) № 596/2014) относно обстоятелствата, настъпили през 2023 година е публикувана на електронната страница на дружеството в раздел [За инвеститори](https://www.hes.bg/za-investitori-2) - <https://www.hes.bg/za-investitori-2>, както и в медията [X3News](http://www.x3news.com/?page=Company&target=InsiderInformation&BULSTAT=838168266&MESSAGE_TYPE=2), чрез която дружеството оповестява публично вътрешната информация http://www.x3news.com/?page=Company&target=InsiderInformation&BULSTAT=838168266&MESSAGE_TYPE=2.

ХЕС АД е основано през 1968 година с основна дейност производство на хидравлични изделия. На 23.10.1991 г. ХЕС АД е преобразувано в акционерно дружество за неопределен срок, с предмет на дейност: маркетингова, изследователска, развойна, производствена, инженерингова, пласментна и вътрешно- и външнотърговска дейност в областта на хидравличните изделия и системи, общо машиностроене, стоки и услуги за населението.

На основание МСС 27 ХЕС АД е дъщерно предприятие и е част от икономическа група. Мажоритарен акционер на емитента е [СТАРА ПЛАНИНА ХОЛД АД](#), който притежава 64.53 % от капитала на ХЕС АД към 31.12.2023 г. Стара планина холд АД, ЕИК 121227995, е холдингова компания със седалище и адрес на управление в град София, ул. „Фредерик Жолио Кюри” 20, с предмет на дейност: Придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества; придобиване управление и продажба на облигации, оценка и продажба на патенти, отстъпване на лицензи за използване на патенти на дружества, в които холдинговото акционерно дружество участва; финансираня на дружества, в които участва холдинговото дружество; други търговски сделки, които не са забранени със закон. Холдингът притежава акции от промишлени предприятия в различни области на производството на продукти.

Акционерна структура към 31.12.2023 г.

I. Преглед на дейността

1. Основна дейност

Предметът на дейност на ХЕС АД е маркетингова, изследователска, развойна, производствена, инженерингова, пласментна и външно-търговска дейност в областта на хидравличните изделия и системи, общо машиностроене, стоки и услуги за населението.

Дружеството произвежда широка гама от висококачествени продукти за високо-силови машини и съоръжения като основните сфери на дейност са производство и маркетинг на хидравлични цилиндри и на аксиално-бутални изделия (АБХИЗ).

ХИДРАВЛИЧНИ ЦИЛИНДРИ

ПЛУНЖЕРНИ ХИДРАВЛИЧНИ ЦИЛИНДРИ – с диаметър на плунжера от 20 мм до 200 мм и максимална дължина на хода до 3000 мм.

Тези еднодействащи хидравлични цилиндри са подложени на налягане само в една посока – на бутане. Съществуват варианти с или без механичен упор в края на избутващия ход, както и с демпфериране в обратната посока.

Приложение: преси, мото и електрокари, повдигащи платформи.

БУТАЛНИ ХИДРАВЛИЧНИ ЦИЛИНДРИ – еднодействащи и двойнодействащи с диаметър на буталото от 30 мм до 250 мм.

• **бутални еднодействащи цилиндри** - в зависимост от коя страна на буталото се подава хидравличното налягане, тези цилиндри могат да упражняват бутаща или дърпаща сила. Камерата без хидравлично налягане обикновено е свързана с атмосферата, но е предпазена от попадане на замърсяване чрез въздушен филтър. Възможно е в тази камера да се постави и прецизно изчислена пружина за връщане на буталото в изходно положение.

Приложение: селско-стопански машини, преси, конвейери и др.

• **бутални двойнодействащи цилиндри** - Това са най-често използваните хидравлични цилиндри. Те се произвеждат също и с демпфериране в единия или двата края на хода. При тези цилиндри и двете камери пред и зад буталото са херметизирани и съответно се предава сила и в двете посоки.

• **бутални цилиндри с демпфериране в края на хода** - Това са обичайни бутални еднодействащи или двойнодействащи хидравлични цилиндри, които имат вграден в конструкцията си намалител на скоростта в края на хода. Намалването на скоростта на буталото при достигане на някоя от крайните си точки намалява напреженията върху компонентите на цилиндрите и намалява вибрациите, предавани на структурата на машината от която те са част.

• **двойнодействащ бутален цилиндър с двустранно изнасяне**

Тези цилиндри работят с едно бутало и два противоположно разположени бутални пръта. Докато единият бутален прът излиза навън, другият се прибира навътре. В резултат на това двата края могат да вършат реципрочна работа за позициониране или придвижване с еднаква сила, еднакъв ход и еднаква скорост. Намират широко приложение, там където се изисква бутаща или дърпаща сила и в двата края на цилиндъра.

ТЕЛЕСКОПИЧНИ ЦИЛИНДРИ – еднодействащи и двойнодействащи

Телескопичните цилиндри са пригодни в случаите на ограничени възможности за инсталиране, и в същото време изпълняват изискванията за възможно най-дълъг ход. Всички степени на цилиндрите са под налягане от едната страна, като мощта на цилиндрите намалява по време на тяхното разпъване. Движението в посока прибиране се осъществява благодарение на собственото тегло, както и на теглото на повдиганото съоръжение.

• **еднодействащи телескопични цилиндри**

Приложение: саморазтоварни ремаркета или самосвали, мото и електрокари, повдигащи платформи;

• **двойнодействащи телескопични цилиндри**

Тези телескопични цилиндри не се прибират под действие на собствената си тежест и това е валидно за всяка една от степените им. Поради това двойнодействащите цилиндри са много по-сложни като конструкция в сравнение с еднодействащите.

Приложение: сметосъбиращи камиони, прикачни ремаркета, камиони за транспорт на контейнери.

РЕЙКОВИ ЦИЛИНДРИ

Рейковите цилиндри са тип линейни активатори, които конвертират линейното движение на рейката във въртливо движение на зъбното колело. Линейното движение породено от хидравличното налягане върху буталото на рейката предизвиква съответно завъртане на зацепеното към нея зъбно колело, превръщайки по този начин линейното движение в ротационно.

АКСИАЛНО-БУТАЛНИ ИЗДЕЛИЯ (АБХИЗ)

От 2013 г. в партньорство с М+С Хидравлик АД, на територията на ХЕС АД започна производство на нов тип продукти – аксиално-бутални хидравлични изделия. Гамата включва различни константни и регулируеми аксиално-бутални хидравлични помпи и мотори с наклонен диск разпределени в няколко серии:

АКСИАЛНО-БУТАЛНИ МОТОРИ

Константните мотори от серия MAP са предназначени за работа с високи налягания и натоварвания с геометричен обем от 22 до 100 cm³, като предлагат високи стартови моменти, висока мощност, обороти и ефективност, както и дълъг експлоатационен живот.

MA2V - Регулируеми двускоростни мотори от серия MA2V са предназначени за работа със средни налягания и натоварвания с максимален геометричен обем 50 cm³ и минимален до 2 cm³. Предлага се с колесен корпус тип кертридж за вграждане. Моторите от тази серия предлагат плавна работа, високи обороти и компактни размери.

MAM - Константните мотори от серия MAM са предназначени за работа със средни налягания и натоварване с геометричен обем от 20 до 50 cm³. Тази серия предлага компактни размери, високи обороти и плавна работа.

АКСИАЛНО-БУТАЛНИ ПОМПИ

PAP - Константните помпи от серия PAP са предназначени за работа с високи налягания и са с геометричен обем от 35 до 62 cm³. Помпите от тази серия предлагат изключително ниски нива на шума и пулсациите, висока ефективност и мощност, дълъг експлоатационен живот.

Основната дейност на ХЕС АД е разгърната на една площадка в град Ямбол - Базов завод. Предприятието работи със собствени машини, съоръжения, транспортни средства и друго оборудване. Разполага с инсталации за галванични и лакобояджийски покрития.

Управлението на качеството в ХЕС АД е определено като съответстващо на международния стандарт за качество ISO 9001:2015, съгласно сертификат, получени от TÜV Rheiland.

Произвежданите изделия се подлагат на 100 % изпитание и се придружават с необходимите сертификати за качество. Гаранцията, която компанията предоставя на своите клиенти е 18 месеца.

Компанията разполага с високо квалифициран екип от машинни инженери, който обезпечава всички стадии от процеса на създаване на изделията: от проектирането до пълната техническа подготовка за серийно производство. Отличните технически познания на инженерите-проектанти и богатият им опит със специализиран софтуер за конструктивен анализ и графично изобразяване позволяват бързо и ефективно създаване на 2D и 3D-чертежи във формати, съвместими както с вътрешната система за управление на бизнес активите, така и с повечето CAD системи, използвани от партньорите на компанията.

Преоборудването на предприятието с нови, съвременни CNC-машини доведе до формирането на специализиран екип от САМ-инженери, които познават и прилагат най-новите технически решения в областта на машинната обработка. Ведно с инженерите, насочени към специалните процеси в

производството, те обезпечават стабилна основа за бързо и ефективно усвояване на нови модели хидравлични цилиндри.

За поддържане на високите нива на качество е обособена и оборудвана с модерна техника лаборатория за технически контрол. Там специално подготвени инженери гарантират високото качество на продуктите, използвайки измервателно оборудване от висок клас. Лабораторията разполага с 3D измервателна машина, специфични машини за измерване нивата на твърдост и грапавост на детайлите, за безразрушителен анализ на металите, за анализ и определяне на техническата чистота на материалите, както и за металографски анализ.

Търговската ориентация на ХЕС АД е преобладаващо експортна. През 2023 година износът има дял от 94.94 %, а вътрешният пазар от 5.06 %. Продукцията се изнася за Германия, Австрия, Италия, Франция, САЩ, Холандия, Словения и др. страни. Износът за страни от Европейския съюз през 2023 година е 87.37 % от произведената продукция спрямо 84.83 % през 2022 година.

**Структура на продажбите
към 31.12.2023 г.**

Конкурентни на ХЕС АД на вътрешния пазар са:

- Кяшиф ЕООД – Джебел
- Кирково ООД – Кирково
- Крес-Д – Казанлък
- Пневматика-Серта АД – Кърджали
- Викис хидравликс ООД – Троян
- Монтана хидрауликс ООД – Монтана
- Копа хидросистем ООД - Троян

Някои от конкурентите на ХЕС АД на външните пазари са:

- Chapel Group - Франция
- Tecnocilindri – Италия
- Hidraulica U.M. Plopeni S.A. – Румъния
- Contarini Leopoldo S.r.l. – Италия
- Glual Hidraulica S.A. – Испания
- Bucher Hydraulics GmbH – Германия
- Euromat Henrion Hydraulique S.A. – Франция
- Hydropa GmbH & Cie.KG – Германия
- Hytos A.S. – Чехия
- Weber Hydraulik GmbH – Германия

Дружеството има установени трайни взаимоотношения с реномирани български и европейски доставчици на суровини и материали.

2. Резултати от дейността

Представените по-долу финансови данни дават информация за развитието и резултатите от дейността на предприятието, както и неговото състояние.

Показател (хил. лв.)	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Приходи от дейността	73 008	97 867	86 138
Разходи за дейността	64 506	87 205	81 545
Печалба от дейността	8 502	10 662	4 593
Нетна печалба от дейността	7 650	9 589	4 134
Сума на активите, в т.ч.:	57 595	64 507	62 041
- нетекущи	30 880	32 924	37 395
- текущи	26 715	31 583	24 646
Акционерен капитал	18 194	18 194	18 194
Брой акции	18 193 752	18 193 752	18 193 752
Брутен дивидент	5 640	6 004	
Дивидент на една акция (в лева)	0.31	0.33	

През 2006 г. капиталът на дружеството е увеличен със собствени средства 10 пъти. През 2014 г. капиталът на дружеството отново е увеличен със собствени средства и броят на акциите се увеличи още 6 пъти.

По решение на Съвета на директорите на ХЕС АД през 2007 г. бе осъществено успешно увеличение на капитала чрез публично предлагане на нова емисия акции.

ПРИХОДИ

През 2023 г. са реализирани нетни приходи от продажби в размер на 85 907 хил. лв., което представлява понижение от 9.86 % в сравнение с приходите за 2022 година и увеличение от 21.31 % спрямо приходите за 2021 година.

Както е известно, бизнесът на ХЕС АД е цикличен. През първото полугодие на 2023 година отчетохме ръст от 3.29 % в сравнение с първото полугодие на 2022 година и увеличение от 49.97 % спрямо приходите за първото полугодие на 2021 година. В съответствие с очакванията ни и въз основа на ясно очерталата се тенденция за сериозен спад на търсенето, продажбите през второто полугодие на 2023 г. достигнаха 35 475 хил. лева, с което отчетохме понижение от 23.67 % спрямо продажбите през второто полугодие на 2022 година и понижение от 4.60 % спрямо второто полугодие на 2021 година.

На фона на разрастващата се криза в европейската и американската икономики, въздействието на по-строгите условия за финансиране, рязкото свиване на бизнеса, ниското доверие на потребителите, засиления ценови натиск, както и на най-силния темп на намаление на търсенето от около три години насам през последните месеци на 2023 година, стойностният обем на продажбите за PALFINGER GROUP през 2023 г. отбеляза понижение от 6.2% спрямо нивото от 2022 г. като достигна 57.21 млн. лева при отчетени 60.99 млн. лв. за 2022 г. Намалението на общия обем продажби за PALFINGER GROUP се дължи на по-ниско от планираното търсене на техните продукти във всички региони, причинено от затегнатите условия за финансиране, високата инфлация и общата несигурност в икономиката.

PALFINGER GROUP продължава да заема най-значимото място сред партньорите на ХЕС АД. Делът на продажбите за този стратегически клиент от общият обем продажби на ХЕС през 2023 г. е на едно от най-високите си нива за последните три години, като достига 68.9% спрямо дял от 66.28% за 2022 година. На фона на засилващото се влияние на геополитическите и финансово-икономическите фактори и на доминиращи тенденциите за слабо развитие на европейската и световната икономика през 2024 година, прогнозата, получена от дружествата от групата на Палфингер за 2024 г. е занижена, въз основа на което нашите очаквания са за около 1 % спад на дела на PALFINGER GROUP от общия обем от продажби на ХЕС АД за текущата година.

Продажбите за другите клиенти на ХЕС АД също отчетоха низходяща тенденция през 2023 година в различни граници. Понижение отбелязаха и продажбите на вътрешния пазар като обемът през 2023 година намалая с 19.5 % спрямо предходната и в този сегмент също отбелязваме понижение на произведените количества.

За вътрешния пазар е характерно ниско потребление, малка или по-често липса на серийност и повторяемост, кратки срокове за изпълнение. Високи са изискванията за качество и средни цени.

За външния пазар е характерна ниска и средна серийност и повторяемост, планирани срокове за изпълнение с тенденция за свиване на хоризонта. Много високи изисквания за качество и ниски цени.

Реализация по години на основни видове изделия

Реализирани цилиндри	2021 г.		2022 г.		2023 г.	
	брой	стойност (хил. лв.)	брой	стойност (хил. лв.)	брой	стойност (хил. лв.)
Бутални	149 371	62 548	139 632	83 056	121 568	75 133
Плунжерни	11 077	1 865	8 415	1 583	4 801	930
Телескопични	797	1 091	884	2 010	1 106	2 197
Общо:	161 245	65 504	148 931	86 649	127 475	78 260

Реализация по години по видове дейност

Показател (хил. лв.)	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Приходи от основна дейност, в т. ч.	70 815	95 305	85 907
Продукция	68 834	92 023	83 028
Услуги	390	479	271
Други	1 591	2 803	2 608

В смисъла на горепосочените характеристики на пазарите и съобразно целите, поставени пред дружеството, може да се твърди, че нивото на конкурентоспособност на ХЕС е добро, както на външния, така и по отношение на вътрешния пазар. В подкрепа на тези твърдения може да се посочи следното:

Основно предимство на ХЕС е действащата Система за йерархично организиране на познанията „за“ и „от“ управление на процесите, базирана на компютърен софтуер, притежаващ функциите: ERP (Планиране на ресурсите), PDM (Управление на документооборота), CRM (Управление на взаимоотношенията с клиенти), PLM (Управление на жизнения цикъл на продукта), CAD-CAM, DNC и други. Системата интегрира всички основни процеси и създава възможност за управление движението на голямо множество от различни по своя характер продукти, в различни по размер партии, в различни интервали от време. Повишава се значително гъвкавостта на ХЕС АД като доставчик по отношение на цялата гама изделия, независимо от големината на серията.

ХЕС АД притежава опит в бързо и ефективно въвеждане на ключови технологични процеси. Това дава възможност за предоставяне на пазара на изделия с високи качествени показатели, в широка гама, с дребна серийност, превъзхождащи предлаганите условия от конкуренцията, при едновременно поддържане на конкурентни цени.

Развиващите се през последните години процеси в българската икономика и особено административното повишаване на разходите за труд заличават в голяма степен ценовите ни предимства спрямо конкурентите от Северна Европа. Поради това факторите, влияещи ХЕС АД да бъде предпочитан доставчик вече се изместват в посока на: гъвкавост, надеждност, кратки срокове и високо качество. Географското разположение на ХЕС АД в близост до европейските клиенти продължава да възпира конкуренцията от азиатския регион, като напоследък надеждността и удълженото време за транспортиране от Азия до Европа играят все по-голяма роля.

С доказани възможности за обслужване в широка продуктова гама със значително намалена серийност, ХЕС АД утвърждава наложена практика за поддържане на дългосрочни договори за комплексно обслужване с хидравлични елементи на компании – производители на OEM.

Информация за продажбите на ХЕС АД по основни пазари

(в хил. лева и процент от общите продажби)

Пазари	2021 г.	%	2022 г.	%	2023 г.	%
Австрия	20 425	29.67	28 799	31.30	26 921	32.42
Франция	13 035	18.94	16 633	18.07	15 416	18.57
Русия	6 122	8.89	2 483	2.70	0	0.00
САЩ	5 420	7.87	6 254	6.80	5 830	7.02
Словения	8 606	12.50	12 323	13.39	11 421	13.76
България	3 523	5.12	5 221	5.67	4 203	5.06
Холандия	5 243	7.62	9 444	10.26	10 664	12.84
Германия	1 570	2.28	2 787	3.03	2 747	3.31
Финландия	3 873	5.63	6 457	7.02	3 413	4.11
Ирландия	14	0.02	0	0.00	0	0.00
Швеция	13	0.02	0	0.00	30	0.04
Естония	58	0.08	279	0.30	227	0.27
Италия	535	0.78	820	0.89	1 297	1.56
Чехия	395	0.57	512	0.56	366	0.44
Полша	0	0.00	11	0.01	34	0.04
Турция					450	0.54
Други	2	0.00	0	0.00	9	0.01
Общо	68 834	100.00	92 023	100.00	83 028	100.00

Прогнозите на нашите партньори от Европа и света остават силно предпазливи и дори песимистични поне за първото полугодие на 2024 година. Макроикономическите показатели като инфлация, отслабването на търсенето в световен мащаб в контекста на затегнатата парична политика в много страни и влошаването на условията на търговия, свързани с преодоляване на Covid-кризата и на военните конфликти в Украйна и Близкия изток, продължават да оказват съществено влияние върху бизнес процесите и перспективите за икономическо развитие в глобален аспект. Предприятието е силно обвързано с европейския пазар и всяка негова флукутация би се отразила както на българското машиностроене, така и в частност на ХЕС АД.

Брутната печалба за 2023 година е 4.59 млн. лв. и отчита понижение от 56.92 % спрямо брутната печалба в размер на 10.66 млн. лева за предходната финансова година и понижение спрямо 2021 г. от 45.98 %. Наслагването на поредица от превантивни управленски решения, държавна подкрепа и пазарната конюнктура през 2021 ÷ 2022 година доведоха до необичайно висок, за бранша финансов резултат. През 2023 година пазара премина от състояние на нормализиране към съществено влошаване, конкуренцията се изостри, а социалните фактори бяха силно подтиквани от политически решения. Съхраняването на оперативните способности на Дружеството в тези динамични условия обуславя отчетеният финансов резултат.

* прогноза

РАЗХОДИ

Общите разходи за дейността през 2023 г. са в размер на 81 545 хил. лева и отчитат понижение от 6.49 % спрямо отчетените разходи в размер на 87 205 хил. лева за 2022 година.

Оперативните разходи – за материали, външни услуги, възнаграждения и амортизации имат най-голям дял в размера на разходите.

Разпределение на съществените разходи по икономически елементи

Разходи	2021 г.		2022 г.		2023 г.	
	хил. лева	отн. дял	хил. лева	отн. дял	хил. лева	отн. дял
1. Разходи за материали	37354	57.91	53 320	61.14	47 501	58.25
2. Разходи за външни услуги	7 196	11.16	9 300	10.66	9 236	11.33
3. Разходи за амортизации	3 254	5.04	3 669	4.21	3 705	4.54
4. Разходи за възнаграждения	12 722	19.72	15 218	17.45	15 549	19.07
5. Разходи за осигуровки	2 393	3.71	2 843	3.26	2 924	3.59
6. Други разходи	1488	2.31	2538	2.91	2121	2.60
Оперативни разходи	64 407	99.85	86 888	99.64	81 036	99.38
7. Финансови разходи	99	0.15	317	0.36	509	0.62
Общо разходи за дейността	64 506	100.00	87 205	100.00	81 545	100.00

От най-съществено значение за формиране на разходите за материали са следните: стоманени тръби, кръгли стомани, чугуни, уплътнители, за които съществува достатъчно производство в международен план.

Металите са основен компонент и с най-голям дял при формиране на структурата на разходите за влагане в основното производство. Размерът на този дял е относително стабилен, с минимално изменение през 2023 година спрямо 2022 година. Очаква се през 2024 година той да намалява с малки стъпки.

Нормализирането на пазара на стомани започна още през последното тримесечие на 2022 година, а до пролетта на 2023 година вече бяха изчистени всички закъснения в сроковете. Обемът на входящите поръчки за изпълнение към заводите за стоманени продукти започна да намалява, а цените на енергоносителите се стабилизираха. Всичко това оказва натиск върху цените на стоманите, но покачващите се разходи за труд, както и други фактори силно противостояха на очакванията за спад.

Сезонно коригираният индекс РМІТМ за работните условия при производителите, идентифицирани като големи потребители на стомана, нарасна в началото на 2023 година до над 53 пункта, но малко по-късно загуби темпо и от септември 2023 година твърдо стои под критичната граница от 50 пункта. На този фон доставчиците на ХЕС АД редуцираха своите цени през 2023 година в различна степен, в зависимост от добавената стойност, която имат доставяните продукти. Допълнително намаление влезе в сила от началото на 2024 година. Въпреки това цените на стоманите остават далеч от нивата преди 2022 година, а последното намаление се очаква да се отрази реално едва в началото на второто тримесечие на 2024 година. По отношение на чугуните не се очакват следващи намаления на цени.

Намирането на съответствие между тренда на променливите материални разходи и този на продажбите често е отложено във времето. Очакванията ни са за стабилизиране на доставните цени на стоманите през 2024 година. Доставните цени на инструментите и резервните части слабо се влияят от общата икономическа ситуация, но тенденция за нормализиране е налице и при тях.

През 2023 година разходите за материали са с най-голям относителен дял в общите разходи на дружеството, следвани от разходите за персонал и разходите за външни услуги. Понижението в стойността на разходите за 2023 г. се дължи на понижение на разходите във всички направления, относими към дейността на компанията с изключение на разходите за труд.

С оглед изразената цикличност на бизнес и очакванията на основните ни клиенти в контекста на продължаващите военни конфликти в Украйна и Близкия Изток и свързаните с това кризи в национален, европейски и световен план, предвиждаме през 2024 година дружеството да отчете понижение на приходите от продажби с около 10 % спрямо 2023 година.

Към датата на изготвяне на доклада ХЕС АД има сключени договорености на годишна база за доставка на основни за производството на хидравлични цилиндри материали, както следва:

- На стоманени тръби: Макс Метал ЕООД, Ceruti S.p.A;
- На кръгли и листови стомани: Металтранс ООД - Перник, Макс Метал ЕООД, – Нимет - Румъния, Лавина ЕООД - Ямбол;
- На химикали и масла: Axalta Coating Systems-Austris GmbH, Финтех ООД – София, Марвин ООД – Стара Загора, Камида Ойл ЕООД – Ямбол, ДТЛ-Трейдинг ЕООД Варна;
- На уплътнители: Трелеборг Сийлинг Солюшънс България ЕООД, Freudenberg Simrit Germany GmbH, Hennlih & Zeibich - Австрия, Данко Индустри ООД-София.

Отношенията с горепосочените доставчици и потребители не са в резултат на зависимост, а на утвърдени търговски взаимоотношения и на взаимна финансова изгода.

3. Рискови фактори за дейността

Дейността на ХЕС АД е експортно ориентирана – основно към страните от Европейския съюз. Прогнозите на ръководството на дружеството по отношение на очакваните продажби са силно повлияни от очакванията за състоянието на икономиките на европейските държави и в частност на машиностроителния сектор.

Факторите от вътрешен характер, влияещи върху разходите на дружеството са следните:

- Затрудненото планиране на потребностите поради несигурността и неритмичността в плановете за доставки и разминаването с реалните поръчки от основни клиенти на дружеството, което не позволява оптимизиране на разходите по доставки на материали и води до блокиране на голям ресурс – материали на склад, производствен капацитет и човешки ресурс.
- Образователната система в региона, а и в страната като цяло, предоставя кадри с все по-ниско ниво на знания и умения. Поради това се налага по-дълъг и труден процес на вътрешно-фирмено обучение на всички новонаети работници.
- Настоящите, а и новите клиенти на дружеството прилагат все по-нови технологии в своите продукти, което изисква съответстващо ниво на качество, непрекъснато повишение на квалификацията на персонала, подобряване или подновяване на използваната технологична екипировка.
- Разширяване на развойната дейност за усъвършенстване на съществуващите или усвояване на нови технологични процеси.

Управлението на риска в рамките на ХЕС АД е реализирано системно чрез следните организационни механизми:

- управление на извънредните събития с оперативен характер, включващо стъпките по установяване, регистриране, овладяване на верижните поражения и предприемане на мерки по тяхното преодоляване;
- управление на организационното интегриране на средата чрез Специализиран съвет, създаден ведно с взаимодействащи структури, вкл. по управление на проекти и управление на човешките ресурси.

Систематичните рискове са свързани с пазара и макросредата, в която дружеството функционира, поради което те не могат да бъдат управлявани и контролирани от ръководния екип на компанията. Основните систематични рискове за дружеството са:

Общ макроикономически риск

Дейността на Хидравлични елементи и системи АД е експортно ориентирана – основно към страните от Европейския съюз. Прогнозите на ръководството на дружеството по отношение на очакваните продажби са силно повлияни от очакванията за състоянието на икономиките на европейските държави и в частност на машиностроителния сектор. Предприятието е силно обвързано с европейския пазар и всяка негова флукутация се отразява както на българското машиностроене, така и в частност на ХЕС АД. Предвид експортната ориентираност на компанията, общият макроикономически риск, оказва съществено влияние върху нейната дейност.

По данни от икономическия бюлетин на ЕЦБ от декември 2023 г., икономиката на еврозоната е отбелязала спад през втората половина на 2023 г. под неблагоприятното въздействие от затегнатите условия за финансиране, отслабеното доверие и загубата на конкурентоспособност. Актуалните очаквания на експертите на ЕЦБ са възстановяването ѝ да бъде малко по-бавно от предвиденото в прогнозите от септември 2023 г. Краткосрочните показатели сочат слаба икономическа активност и през четвъртото тримесечие на 2023 г. Очаква се обаче растежът да се засили от началото на 2024 г. нататък с повишаването на реалния разполагаем доход, подпомогнато от спад на инфлацията, солидно увеличение на заплатите и устойчива заетост, както и с нарастването на темпа на растеж на износа, догонващ засиленото външно търсене. Като цяло се очаква средният годишен растеж на реалния БВП да се забави от 3.4 % през 2022 г. до 0.6 % през 2023 г., а след това да нарасне до 0.8% през 2024 г. и да се стабилизира на ниво от 1.5 % през 2025 г. и 2026 г. В сравнение с прогнозите от септември 2023 г. перспективата за растежа на БВП е ревизирана леко надолу за 2023–2024 г. въз основа на последните публикувани данни и слабите резултати от конюнктурни анкети, а за 2025 г. не е ревизирана.

Според ЕЦБ се предвижда бизнес инвестициите да нарастват слабо през 2024 г. поради затегнатите условия за финансиране. Възстановяване се очаква през 2025–2026 г. в отражение на отслабването на отрицателното въздействие на условията за финансиране и подкрепата по програмата „ЕС от ново поколение“ (NGEU).

Очаква се растежът на световната търговия да възвърне инерцията си и да се увеличава като цяло в синхрон с икономическата активност. Експертите на ЕЦБ предвиждат световната търговия да нарасне с 3.0 % през 2024 г. и 2025 г. и с 3.2 % през 2026 г. Прогнозира се външното търсене към еврозоната да нарасне с 2.6 % през 2024 г., 2.9 % през 2025 г. и 3.1 % през 2026 г., което също е по-ниско от септемврийските прогнози.

Оценката за развитието на българската икономика на Световната банка, отразена в последният доклад Global Economic Prospects от януари 2024 година отново е снижена. Според данните брутният вътрешен продукт (БВП) на България ще нарасне с 2.4 % през 2024 година, което с 0.4 пр. п. по-ниско от очакванията на банката в есенната прогноза. Оценката за 2023 година леко е увеличена с 0.2 пр. п. до ръст от 1.7 %. За 2025 г. очакванията са за нарастване на БВП от 3.3%.

За еврозоната очакванията са икономиката да се разшири с едва 0.7 % през настоящата година, което е почти наполовина спрямо предишните прогнози. За 2023 г. оценката е за ръст от едва 0.4%, но прогнозите за 2025 г. са БВП да ускори разширяването си до 1.6 %.

По данни на НСИ през декември 2023 г. общият показател на бизнес климата намалява с 1.8 пункта спрямо предходния месец (от 21.6% на 19.8%), което се дължи на неблагоприятния бизнес климат в строителството, търговията на дребно и сектора на услугите.

Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ запазва приблизително ноемврийското си равнище (от 20.6% на 20.7%). Очакванията на промишлените предприемачи дейността през следващите три месеца са влошени. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила продължават да бъдат най-сериозните пречки за развитието на бизнеса. Относно продажните цени в промишлеността прогнозите на мениджърите са за известно увеличение, макар преобладаващата част от тях да предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Източник: НСИ

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през декември 2023 година индексът на промишленото производство нараства с 3.3% в сравнение с предходния месец, а спрямо декември 2022 г. е регистриран спад с 6.9 %. На годишна база спад на промишленото производство е отчетен в преработващата промишленост - с 8.9 % и в добивната промишленост - с 8.8 %, докато при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е регистрирано увеличение - с 4.6%. Тази негативна тенденция продължава с отчетения спад на индекса с 2.5% през януари 2024 г. в сравнение с предходния месец. Спрямо януари 2023 г. е регистрирано намаление със 7.5 % на календарно изгладения индекс на промишленото производство.

Данните PMI™ за глобалните потребители на стомана през месец септември 2023 година показват почти състояние на стагнация в секторите, използващи стомана, въпреки че индексът все още стои над критичната граница от 50 пункта. Нарастването на бизнеса беше незначително, поддържано единствено от леко подобрение на условията в Азия. Компаниите в САЩ отбелязаха най-рязкото намаление от февруари 2023 година насам, докато Европа отчете най-бързото общо свиване от над три години. Цените на суровините за производство на стомана се стабилизираха и дори отбелязаха леко покачване през септември 2023 година, което незабавно се отрази на производствените разходи, които започнаха да се покачват за пръв път от седем месеца насам. Покупателната активност обаче е на изключително ниско ниво, поради което тази тенденция трудно ще се запази, нито ще повлияе сериозно на цените за продажба.

Отчитайки актуалните прогнози за продажби към нашите клиенти, съществуващите в дружеството материални запаси към 31.12.2023 г. и актуалните условия за нови доставки не очакваме проблеми с материалната обезпеченост и изпълнението на клиентските поръчки.

Графика на движението на стоманен скрап (01.01.2023 г. – 31.12.2023 г.)

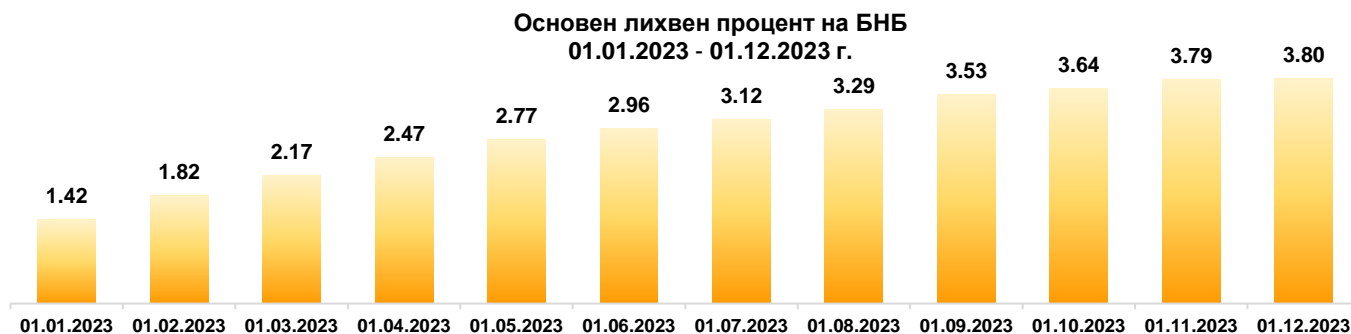

Източник: [London Metal Exchange](#)

Лихвен риск, свързан с промени в нивата на пазарните лихвени проценти, които биха могли да доведат до увеличаване на лихвените разходи и съответно намаляване на финансовия резултат на дружеството. През отчетното тримесечие на 2022 г. основният лихвен процент на БНБ е 0 % и остана без промяна.

На заседанието си на 14 декември 2023 г. Управителният съвет на ЕЦБ е приел решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 4.50 %, 4.75 % и 4.00 %. Въз основата на текущите си оценки, Управителният съвет счита, че основните лихвени проценти на ЕЦБ са на равнище, което, ако бъде поддържано достатъчно дълго, ще допринесе съществено за постигането на тази цел.

Основният лихвен процент на БНБ за 2023 година е представен в следната графика:

Източник: БНБ

Инфлационният риск представлява всеобщо повишаване на цените, при което парите се обезценят и съществува вероятност от понасяне на загуба от домакинствата и компаниите.

Макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от декември 2023 г. за еврозоната предвиждат ХИПЦ инфлацията да спадне от средно 5.4% през 2023 г. до 2.7% през 2024 г. и 2.1% през 2025 г., достигайки равнище от 1.9% през 2026 г. След силния спад на ХИПЦ инфлацията до 2.4 % през ноември в най-краткосрочен план се очаква временно покачване, свързано предимно с възходящи базови ефекти в енергийния компонент и с оттеглянето на някои мерки за фискална подкрепа. В резултат на това през 2024 г. инфлацията на енергоносителите би следвало да се увеличи, неутрализирайки частично по-нататъшен спад на инфлацията на храните и ХИПЦ инфлацията без компонентите енергоносители и храни. Това означава, че общата инфлация ще намалява постепенно едва през 2024 г. От края на 2024 г. се очаква всички основни компоненти на инфлацията да продължат да отслабват, допринасяйки за това общата ХИПЦ инфлация да достигне целевото равнище през втората половина на 2025 г.

По данни на НСИ през декември 2023 г. месечната инфлация, измерена чрез ХИПЦ е 0.3 % спрямо предходния месец, а годишната инфлация за декември 2023 г. спрямо декември 2022 г. е 5.0 %. Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2023 г. спрямо периода януари - декември 2022 г. е 8.6%.

Световната банка и други институции наскоро предупредиха, че именно високата инфлация може да се окаже препятствие пред България по пътя ѝ към приемането на еврото. Макар показателят постепенно да намалява, това се случва по-бавно от необходимото.

Според макроикономическата прогноза на БНБ за годишната инфлация, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), е тя да се забави до 3.1 % в края на 2024 г. и да остане на същото ниво и в края на 2025 г. Очакваната низходяща динамика на инфлацията е резултат най-вече от допусканото понижаване на цените на петрола и селскостопанските суровини на международните пазари през 2024 г. Същевременно в краткосрочен и средносрочен план БНБ прогнозира натискът за повишаване на производствените разходи на фирмите, произтичащ от запазващия се висок растеж на разходите за труд на единица продукция и недостига на работна сила в страната, да остане силен и да продължи да оказва проинфлационно влияние върху потребителските цени.

Валутен риск е вероятността от евентуална промяна на валутния режим на страната (валутен борд), което би довело или до обезценяване на лева или до поскъпване на лева спрямо чуждестранните валути. Съгласно действащото законодателство в страната, българският лев е фиксиран към общата европейска валута – евро в съотношение EUR 1 = BGN 1.95583 и рискът от обезценяване на лева спрямо европейската валута е минимален, но съществува риск от неблагоприятни промени на курса на еврото спрямо други основни валути, като щатски долар, швейцарски франк, британски паунд и др.

Предвид експортната ориентираност на ХЕС АД, промените в стойностите на валутите оказват определен ефект и са рисков фактор за дейността на дружеството. Валутните курсове влияят върху приходите от продажби в чужбина и разходите по доставки на суровини от внос като до голяма степен се компенсират. Тъй като дружеството извършва основните си разплащания в лева и евро и реализира основна част от приходите си от продажби в евро, влиянието на този риск върху дейността му е значително намалено.

Политическият риск е вероятността от възникване на сериозни вътрешнополитически сътресения, които да доведат до негативна промяна в икономическата програма на правителството и неговите приоритети за стопанско развитие, в резултат на което средата, в която оперират дружествата да се промени в отрицателна посока, а инвеститорите да понесат загуби.

Продължаващата политическа нестабилност в България, независимо от сформирания през юни 2023 година компромисно правителство, продължава да се оценява като една от основните причини, влияещи негативно върху икономическата активност и бизнес средата в страната, главно поради сериозно накърнения принцип на върховенство на закона, пораждащ правна несигурност, включително и сигурност на собствеността. В началото на октомври 2023 г., с близо година забавяне, България официално е подала в Европейската комисия искане за получаването на втория транш по Националния план за възстановяване и устойчивост, който следва да осигури на държавите-членки на Съюза средства по европейския механизъм за възстановяване и устойчивост с цел подпомагане на икономическото възстановяване. Съгласно план графика България е трябвало да получи второто плащане (643 млн. евро) в края на 2022 г., а третото (711 млн. евро) и четвъртото (521 млн. евро) - през изминалата 2023 г. Към датата на изготвяне на този доклад България все още не е получила плащане по втория транш, поради забавяне на необходимите реформи на национално ниво, което, наред с финансово-икономическите и геополитическите негативни тенденции, допълнително препятства възможността за осъществяване на необходими инвестиции, за конкурентно функциониране на българската икономика и за ускоряване темпа на възстановяване на страната ни.

Оценката на Световната банка за вътрешната политика на България, отразена в есенната прогноза за 2023 г. за региона на Европа и Централна Азия сочи, че страната ни се нуждае от нови политики и амбициозни реформи за стимулиране на икономическия растеж, за да може да достигне средните нива на доходите в ЕС през следващите 15 години. България трябва да реши своите институционални и управленски слабости и да гарантира лоялна конкуренция, за да повиши ефективността на фирмите и да разшири частния сектор.

Намаляването на регулаторната и други административни тежести, особено за малкия и среден бизнес, включително чрез въвеждане на електронното управление във всички области, реалната борба със сивата икономика, корупцията, монополизацията и картелизацията, прилагането на

структуриран и балансиран подход при формиране и прилагане на националните политики за зелен преход, устойчивото енергийно развитие на страната с отчитане на националните приоритети и гарантиране на енергийните доставки при минимални цени, облекчаването и ускоряването на процедурите за допускане на работници от трети страни и насърчаване на устойчивата им заетост в България следва да се превърнат в реални държавни политики с оглед постигане на стратегическите приоритети на България за равноправно членство в Шенген, в Евроразоната и в ОИСР, което ще обезпечи ускоряване на икономическия растеж и подобряване на качеството на живот у нас.

Във външнополитически аспект, наред с негативните ефекти на продължаващия вече две години военен конфликт в Украйна, допълнителен риск за световната икономика, представлява новоразразилият се военен конфликт в Близкия изток, както по линия на цените и осигуреността на доставките на петрол и петролни продукти, така и поради очаквания сериозен бежански поток. В базовия сценарий на макроикономическата прогноза на ЕЦБ от декември 2023 година се допуска, че този конфликт ще бъде ограничен в географски план и следователно не се очаква да има значително икономическо въздействие върху икономиката на еврозоната освен вече наблюдаваното. При една хипотетична ескалация на конфликта, обаче цените на петрола и природния газ биха могли да нараснат съществено. При такъв сценарий експертите на ЕЦБ допускат нарушение на около една трета от транзита на петрол и природен газ през Ормузкия проток, водещо до затягане на световните енергийни пазари. В резултат на това през второто тримесечие на 2024 г. цените на петрола биха се повишили до близо 130 щ. д./барел, а цените на природния газ биха скочили до 83 евро/мегаватчас.

По информация от Зимната икономическа прогноза на Европейската комисия атаките на бунтовниците хути в Червено море прекъсват един от основните корабни маршрути за световната икономика, което може да има значително негативно въздействие върху икономиката на ЕС предвид факта, че през 2022 г. около 23 % от целия внос на стоки в ЕС идва с кораби от Азия, като повечето от тях пътуват през Червено море. От началото на атаките (19 октомври 2023 г.) до края на януари 2024 г. средният обем на транзитната търговия през Червено море е намалял със 70 %, времето за доставка между Азия и Европа се е увеличило с 10-15 дни и разходите за транспорт на контейнери по няколко маршрута от Китай до Европа са се увеличили с около 400%.

Регулаторен риск, включително повишаване на фокуса върху устойчивостта

Регулаторният риск е свързан с влиянието на съществуващата нормативна рамка на национално и на европейско ниво или нейната промяна, както и с потенциалната възможност за налагане на санкции вследствие на несъобразяване с тази рамка.

През последните години българският и европейският бизнес са все по-силно засегнати от интензивно засилващата се европейска и национална регулация в много насоки, включително и увеличаване на фокуса върху въпросите, свързани с устойчивостта. Не рядко новите изисквания влизат в сила по-бързо, отколкото могат да бъдат внедрени в свързаните системи и процеси, което потенциално води до смущения в нормалните бизнес процеси. Наред с това тенденцията за непрекъснато засилване на административната тежест върху бизнеса при отсъствие на разумни и адекватни облекчения силно увеличават разходите, необходими за спазване на новата регулация и свързаните с нея изисквания за отчетност.

В тази връзка и предвид предстоящото въвеждане в българското законодателство на изискванията за разкриване на информация свързана с устойчивостта на Директивата за отчитане на корпоративната устойчивост, в обем значително по-широк от изискванията на Директивата за нефинансово отчитане, дружеството е в процес на финализиране и на ключови насоки от стратегията си за устойчивото управление, основно по въпросите, свързани с процеса на приспособяване към по-нисковъглеродна и по-екологично устойчива дейност. ХЕС АД има разработени стратегически документи относно социалните и управленските въпроси, които следва да бъдат допълнително анализирани в контекстна на европейските стандарти за отчитане на корпоративната устойчивост и интегрирани в цялостната стратегия на дружеството за устойчиво управление.

Екологични рискове

Риск, свързан с климатичните промени

Климатичните промени биха могли да засегнат неблагоприятно дейността на дружеството пряко и косвено. Преките рискове се свързват с природни бедствия или трайна промяна на бизнес средата, причинени от промяната в климата, които биха могли да доведат до застрашаване здравето и живота на заетите в дружеството лица и потребителите на произвежданите продукти, както и до разрушаване на инфраструктура, свързана с дейността. Подобно неблагоприятно отражение в следствие на климатични промени би могло да наложи извършване на допълнителни разходи за справяне с проблемите, в допълнение към устойчиво извършваните инвестиции в енергийна ефективност.

Към косвените ефекти от промените в климата могат да се причислят резки промени в цените на енергоносителите и други суровини, които да доведат до затруднения в търсенето и предлагането или до промяна в стандартите, на които следва да отговарят продукти, произвеждани от ХЕС АД. Климатичните промени могат да доведат и до промяна на регулаторната рамка в посока налагане на прекомерни и неадекватни изисквания по отношение на производствените процеси, което да доведе до увеличаване на оперативните разходи или да доведе до загуба, ако дружеството не е в състояние да отговори на новите изисквания.

На този етап влиянието на климатичните промени върху дейността на ХЕС АД се оценява като слабо в краткосрочен план.

Екологични рискове, произтичащи от дейността

Прилагането на система за управление на околната среда осигурява непрекъснат процес по минимизиране на риска от замърсяване и други неблагоприятни въздействия върху околната среда, ефективно използване на ресурсите и повишаване на рентабилността от дейността на ХЕС АД.

Рисковете, които биха могли да доведат до неблагоприятно въздействие върху околната среда в резултат от дейността на предприятието са свързани със замърсяване на водата от отпадните води използвани в производствения процес при инцидентен разлив на химикали или замърсяване на въздуха, чрез инцидентно изпускане на вредни емисии.

Тези рискове са минимални, но въпреки това ХЕС АД има разработени механизми за ранно предупреждаване и планове за реагиране при екологичен инцидент. Готовността за незабавна реакция по отношение на събития с потенциални неблагоприятни въздействия върху околната среда подлежи на постоянен мониторинг.

Несистематични (микроикономически) рискове представляват частта от общия инвестиционен риск и могат да бъдат разделени на две групи: отраслов риск, касаещ несигурността в развитието на отрасъла като цяло, и общофирмен риск, произтичащ от спецификата на конкретното дружество.

Рискови фактори, относими към отрасъл Машиностроене. Отрасловият риск се поражда от влиянието на технологичните промени в отрасъла върху доходите и паричните потоци в този отрасъл, уменията на мениджмънта, силната конкуренция на външни и вътрешни пазари и др.

Общофирмени рискове. Пазарният риск е свързан с промени в пазарните условия. Той включва рискове по получаване на приходи, рискове по получаване на печалба, лихвени рискове и валутни рискове.

Рискове, свързани с получаване на приходи. Рисковете относно получаване на приходи изискват сериозен анализ на главните фактори, които пораждат несигурност в реализацията на продажбите на хидравлични изделия. Тази несигурност може да бъде измерена чрез променливостта на получаваните приходи в течение на времето. За значителното намаляване на рисковете се разчита на вътрешнофирмената способност за ефективно прогнозиране и планиране, както и поддържането на стабилни взаимоотношения с клиенти. Основният икономически субект – Палфингер Груп определя значителен процент от продажбите на дружеството, като неговото успешно пазарно присъствие предопределя стабилитета на продажбите на ХЕС АД.

Рискове, свързани с получаване на печалба. Пазарния риск се проявява в по-бързото спадане на приходите от продажби, в сравнение с темпа на намаляване на разходите.

Оперативни рискове. Основните оперативни рискове са свързани с:

- възприети практики на оперативно управление, като постепенно се преодолява недостигът на управленски умения чрез повишаване на познавателното ниво на средния управленски персонал. Особено внимание се обръща на обучението и квалификацията на инженерния състав;

Пазарите за нашите продукти са силно конкурентни по отношение на ценообразуване, качество, време за изработване и доставка, както и условия на финансиране. Ние непрекъснато следим и анализираме информацията относно пазарните тенденции, тези в индустрията и нашите конкуренти, за да можем да предвидим неблагоприятни промени в конкурентната среда, вместо просто да реагираме на такива промени.

- недостиг на действително квалифицирана работна ръка. Дефицит на пазара на труда в региона по отношение на някои специфични професии – заварчици, оператори на CNC машини, настройчици, фрезисти. Противоедействието срещу тази негативна тенденция е в прилагането на програми за вътрешно – фирмено обучение и повишаване на квалификацията.

Предвид негативната демографска тенденция в страната, липсата на държавна политика, облекчаваща трудовата имиграция и съгласувана с бизнеса методология за планиране и обучение на кадрите, недостигът на човешки ресурс продължава да бъде един от основните рискове пред всеки бизнес в България, с нарастващо негативно влияние.

Спецификата в основната дейност на ХЕС АД, както и прилагането на различни видове технологични дейности изискват добре подготвени, висококвалифицирани специалисти, които да осъществяват прецизно и отговорно всички операции и да боравят свободно със съответните технологии. Конкуренцията за висококвалифициран персонал, като специалисти и експерти в техническите области, остава интензивен в индустрията и региона, в които оперира ХЕС АД. Това прави процесът по наемане на такива специалисти труден с оглед масовия недостиг на всякакви добре подготвени кадри. Същевременно задържането на този вид персонал от дружеството през последните години е обусловен и от очакваните високи нива на заплащане. В тази насока ХЕС АД последователно прилага политика на допълнителни инвестиции в обучение на своите специалисти, както и регулярно повишаване на възнагражденията на служителите.

4. Очаквани рискове и несигурности през 2024 година

По данни на НСИ от февруари 2024 година съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се повишава с 0.7 пункта (от 23.3% на 24.0%) в резултат на позитивните оценки на промишлените предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. По тяхно мнение настоящата производствена активност е неблагоприятна, но прогнозите им за дейността през следващите три месеца се подобряват.

Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила продължават да бъдат основните проблеми за развитието на бизнеса, като през последния месец се наблюдава засилване на отрицателното въздействие на втория фактор. Относно продажните цени в промишлеността преобладаваща част от мениджърите очакват запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Същевременно в Икономическата прогноза от зимата на 2024 г., публикувана на 15.02.2024 г., Европейската комисия отново понижава очакванията си за икономическия растеж и на Европейския съюз, и на еврозоната до 0.5 % през 2023 година в сравнение с предвижданите 0.6 % в есенната прогноза. За 2024 г. влошаването на прогнозите на ЕК е по-отчетливо и докато в есенната прогноза се предвиждаше увеличение на БВП на ЕС с 1.3%, то актуалните очаквания са за увеличение от 0.9%. За икономиката на еврозоната се предвижда растеж през 2024 г. с 0.8 % спрямо 1.2 %, заложен в предходната икономическа прогноза. За България очакванията за икономическия растеж през 2023 г. остават непроменени (2%), а за 2024 г. се очаква БВП да се увеличи с 1.9 % спрямо очакването за ръст от 1.8 % в есенната прогноза.

Наред с това, по данни на ЕВРОСТАТ на годишна основа, през декември 2023 г. в сравнение с декември 2022 г. индустриалното производство се е увеличило с 1.2 % както в еврозоната, така и в ЕС, но средногодишно индустриалното производство за 2023 г. спрямо 2022 г. е намаляло с 2.4 % в еврозоната и с 2.0 % в ЕС. В България през декември спрямо ноември 2023 г. производството в промишления сектор се е повишило с 3.3 на сто, обръщайки посоката си от предходния месец, когато е намаляло с 3.9 на сто. През декември 2023 г. в сравнение с декември 2022 г. българското промишлено производство е отслабнало с 6.9 на сто, след спад с 12.3 на сто през ноември и с 5.9 на сто през октомври. Така България продължава да бъде трета сред страните от ЕС по най-значим спад на промишленото производство през декември.

В този контекст и предвид силно непредпазливите и продължително време понижаващи се прогнозни очаквания относно развитието на икономиката, както на международните институции, така и на водещите клиенти и партньори на ХЕС АД, ръководството на компанията очаква през 2024 г. дружеството да отчете по-ниски нива на продажбите спрямо реализираните през отчетната 2023 г.

ХЕС АД продължава да работи с краткосрочни заявки от страна на традиционните европейски клиенти, което вече разглеждаме като трайно установена практика. Това определено създава затруднения за предприятието. Благодарение на подобрената организация и направените инвестиции, през последните три години ХЕС АД успяваше да отговаря своевременно на нуждите на своите клиенти. Точността и гъвкавостта на изпълнение на поръчките се запазиха на много добро ниво. Качество на продуктите също продължава да отбелязва прогрес.

Факторите, които се очаква да окажат влияние върху разходите за 2024 г., дадени по-долу в реда на тяхната относителна тежест, са следните:

- Пазарните цени на суровини и материали за производство.
- Регионалната пазарна цена на работната сила.
- Цените на енергийните ресурси.

Предвид продължаването на конфликтите в Украйна и Близкия Изток, към датата на изготвяне на настоящия доклад оценяваме рисковете, свързани с осигуряване на доставките на материали, както и с реализацията на готова продукция към партньори, свързани със засегнатите региони като силно повишени. Наред със заплахата за европейската и регионална стабилност, ситуацията поставя под допълнителен риск доставките на енергийни ресурси и възможностите за устойчив растеж на икономиката. Разширяването на конфликтите би имало значително влияние върху пазарната среда.

Предвид експортната си ориентираност, предприятието е силно обвързано с европейския пазар и всяка негова флукутация би се отразила на дейността на ХЕС АД.

На фона на описаните рискове, ръководството на дружеството отчита висока несигурност по отношение на глобалната икономическа и геополитическа перспективи, които се влошиха значително през изминалата година поради многобройни фактори, всички от които може да продължат да се засилват.

II. Анализ на финансови и нефинансови основни показатели

1. Финансови показатели

Показатели за ликвидност

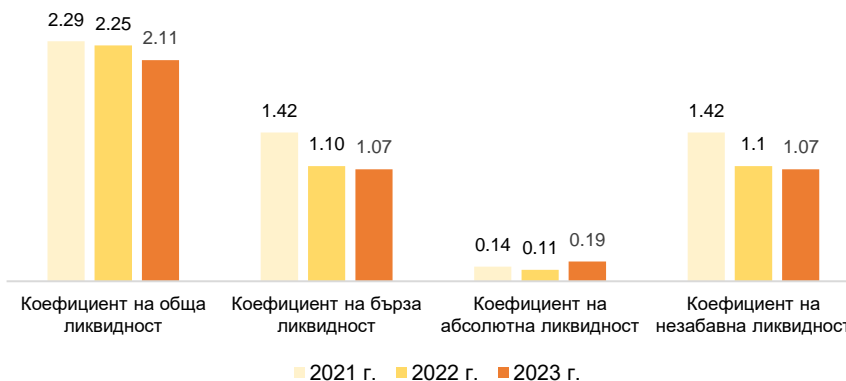
Показателите за ликвидност изразяват способността на предприятието да изплаща текущите си задължения с наличните краткотрайни активи, в които не се включват разходите за бъдещи периоди. Показателите за ликвидност се определят като коефициенти, при изчислението на които се съпоставят активи и задължения.

Коефициент на обща ликвидност

Коефициентът за обща ликвидност се счита за универсален и представя съотношението между текущите активи и текущите пасиви. Оптималните стойности на този коефициент са над 1 - 1.5.

Към 31.12.2023 г. стойността на коефициента за обща ликвидност на ХЕС АД е 2.11 и отчита незначително понижение в сравнение със стойността, отчетена за 2022 г. (2.25), което се дължи на намалението на стойността на текущите активи за целите на изчисляване на коефициента с -21.97 % както и на намалението на текущите пасиви с -16.62 %.

Показатели за ликвидност

Коефициент на бърза ликвидност

Коефициентът на бърза ликвидност представя съотношението между текущите активи минус материалните запаси към текущите пасиви. Стойността на коефициента за бърза ликвидност на ХЕС АД към 31.12.2023 г. е 1.07 и отчита незначително понижение спрямо предходната година (1.10), което се дължи на едновременното намаление както на материалните запаси с около -25 %, така и на спада в стойността на текущите активи с -22 % при намаление на текущите пасиви с -16.62 %.

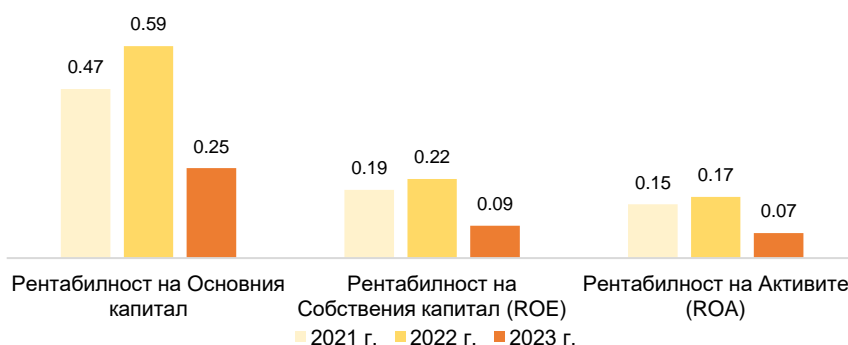
Коефициент на абсолютна ликвидност

Коефициентът на абсолютна ликвидност се изчислява като съотношение на паричните средства и текущите пасиви и изразява способността на дружеството да посреща краткосрочните си задължения с наличните си парични средства. Стойността на коефициента на абсолютна ликвидност към 31.12.2023 г. е 0.19 като бележи несъществено увеличение спрямо предходната година (0.11) и се дължи на ръст на стойността на паричните средства с 49% спрямо намалението на текущите пасиви за целите на изчисляване на коефициента от -16.62 %.

Коефициент на незабавна ликвидност

Коефициентът на незабавна ликвидност изразява съотношението между краткосрочните вземания и паричните средства спрямо текущите пасиви на дружеството. Към 31.12.2023 г. стойността на коефициента на незабавна ликвидност на ХЕС АД е 1.07 и отчита понижение спрямо предходната финансова година (1.10), което се дължи на намаление както на числителя с -18.48% така и на знаменателя с -16.62%.

Показатели за рентабилност

Рентабилност на основния капитал

Към 31.12.2023 г. коефициентът на рентабилност на основния капитал е на стойност 0.25 и отчита намаление спрямо предходната финансова година (0.59), което се дължи на спада на финансовия резултат преди облагане с данъци с -56.92 % на годишна база при липса на промяна в основния капитал.

Рентабилност на собствения капитал (ROE)

Към 31.12.2023 г. коефициентът на рентабилност на собствения капитал се намалява до 0.09 спрямо предходната година (0.22), което се дължи на спадът на финансовия резултат преди облагане с данъци с -56.92% както и на незначителния спад на стойността на собствения капитал на дружеството с -0.75%.

Рентабилност на активите (ROA)

Стойността на коефициента на рентабилност на активите към 31.12.2023 г. е 0.07 и също отчита намаление спрямо стойността му за предходната година (0.17) поради спад както на стойността на активите така и на намалението на печалбата.

Показатели за задлъжнялост

Чрез показателите за финансова автономност и финансова задлъжнялост се отчита съотношението между собствени и привлечени средства в капиталовата структура на дружеството. Високото равнище на коефициента за финансова автономност, респективно ниското равнище на коефициента за финансова задлъжнялост са своеобразна гаранция, както за инвеститорите /кредиторите/, така и за самите собственици, относно способността на дружеството да плаща регулярно своите дългосрочни задължения.

Коефициент на финансова автономност

Коефициентът на финансова автономност показва какъв процент от общата сума на пасивите е собствения капитал на дружеството. Към 31.12.2023 г. коефициентът на финансова автономност на стойност 3.77 отбелязва ръст спрямо стойността му (3.53) за 2022, което се дължи на намалението на общата сума на дълга с -13.56 % и несъществено намаление на собствения капитал с -0.75 %.

Коефициент на задлъжнялост

Коефициентът на задлъжнялост изразява съотношението между дълга и собствения капитал на дружеството. Стойността на коефициента към 31.12.2023 г. е 0.24 като спада спрямо стойността му (0.28) към 31.12.2022 г., което се дължи на спадът на сумата на дълга с -16.62% и спадът на собствения капитал с -0.75.

Съотношение дълг към обща сума на активите

Съотношението Дълг/Активи показва каква част от активите се финансира чрез дълг. Към 31.12.2023 г. стойността на съотношението Дълг/Активи е 0.21 и отчита незначително намаление спрямо предходната година поради спад на дълга от -13.56% и намаление на сумата на активите с -3.81 %.

2. Нефинансова декларация

ХЕС АД е дъщерно предприятие и на основание чл. 50 от Закона за счетоводството нефинансовата информация за дружеството, включително изискуемата информация съгласно С Регламент 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и съответните делегирани регламенти, ще бъде включена в годишния консолидиран доклад на Стара планина холд АД – дружество-майка.

3. Информация по въпроси, свързани с екологията и служителите

ХЕС АД развива своята дейност, съобразявайки се с изискванията за опазване на околната среда, като разполага с пречиствателна станция за отпадни води за обезвреждане водите от галваничния участък. Дружеството е разработило и последователно прилага екологична политика свързана със съблюдаване спазването на нормативно определените нива на параметрите на пречистените води, които подлежат на контрол.

От 2005 г. ХЕС АД поддържа и развива внедрената система за управление на качеството спрямо изискванията на международния стандарт ISO 9001-2015 от TÜV Rheinland във всички свои дейности и звена, с цел повишаване на ефикасността и качеството на работа при осигурени здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. Ръководството и всички служители се ангажират непрекъснато да подобряват ефикасността на тази система.

Всяка година в ХЕС АД се приема и изпълнява конкретна програма за вътрешен мониторинг по околна среда, обхващаща всички звена и процеси. В Програмата за обучение на персонала всяка година се включват обучения по околна среда и по безопасно съхранение и работа с опасни химични вещества и смеси.

Ежегодно в бизнес плана на ХЕС АД се залагат и изпълняват конкретни програми за технологично обновление, въвеждане на нови машини, съоръжения и технологии, намаляващи вредното въздействие върху околната среда. Ръководството на компанията ще продължи практическите стъпки за намаляване на разходите на природни ресурси, свързани както с намаляване вредното въздействие върху околната среда, така също и с намаляването на финансовите разходи за енергийни ресурси.

През 2021 година като част от инвестиционната програма на дружеството беше завършено изграждането на първата собствена фотоволтаична система с мощност 997 kW, която е въведена в експлоатация през март 2022 г. Общата стойност на инвестицията възлиза на 1 071 хил. лв. Чрез тази система е намалено потреблението на закупена електроенергия от конвенционални източници. През 2022 г. са задоволени 8.95 %, а през 2023 г. – 9.17 % от енергийните нужди на предприятието чрез собствено производство на енергия от възобновяеми природни източници.

Като поредна стъпка от стратегията за устойчиво развитие на компанията, с цел повишаване на дела на чиста и възобновяема енергия генерирана за собствени нужди на дружеството, а също и с цел допълнително редуциране на зависимостта от конвенционалните енергоносители през 2022 - 2023 г. беше изградена втора фотоволтаична система с мощност 999 kWp, разположена върху покривите на производствени сгради и върху конструкция на паркинга за автомобили. Стойността на инвестицията е 1406 хил. лв., а въвеждането в експлоатация се осъществи през м.ноември 2023 година.

Средно списъчния брой на персонала за 2023 г. е 548 човека.

Численост на заетия персонал по категории към 31-ви декември за последните 3 години:

Категории	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Ръководители	37	37	34
Специалисти	57	58	56
Техници и приложни специалисти	53	52	53
Помощен административен персонал	23	23	25
Работници	353	369	327
Професии, неизискващи специална квалификация	47	44	40
Общо	570	583	535

В ХЕС АД има разработена и утвърдена програма за обучение и повишаване квалификационното ниво на длъжностите в производството. Всички новоназначени работници и служители преминават през теоретично и практическо обучение в Център „Обучение и квалификация“.

През 2023 г. в дружеството беше подобрена и утвърдена, въведената през 2021 година нова концепция за въвеждащо обучение за най-масовите длъжности в производството като „оператор на машини с ЦПУ“, „заварчик“, „шлосер-монтажник“. Всички работници и служители в дружеството, намиращи се в изпитателен срок на трудовото си назначение подлежат на оценяване. Оценката на

индивидуалното трудово представяне се изготвя по три показателя: професионални знания и умения, изпълнение на задълженията, трудово поведение. Развитието на персонала в рамките на една и съща длъжност се осъществява чрез преминаване през квалификационни нива, определени съгласно приетите от дружеството критерии.

По-голяма част от обученията, които до момента се провеждат в дружеството, са в насока повишаване на професионалните знания и умения на работниците и служителите. За тези обучения се ползват външни лектори или консултанти като се прилагат различни форми на обучение: предимно курсове, семинари, тренинги за развитие на лидерски умения. През 2023 година бяха организирани 4 обучения на производствения ръководен състав за усъвършенстване на ръководните умения и компетенции като: комуникативност, вземане на решения, изграждане и управление на ефективни екипи и др.

През 2023 г. в дружеството беше въведен механизъм за наблюдение на работниците и събиране на информация от Направление „Качество“ за установени системни нарушения, като за работниците, допуснали такива нарушения се организират тематични обучения на малки групи по 5-6 човека. Акцентът на вътрешно организирани курсове е върху допуснатите грешки при измервания и контрол на качествени показатели.

За изминалата 2023 година 43 работници и служители са повишили квалификационно си ниво.. За всички работници и служители, които желаят да повишат своето образование и квалификация по професия в сферата на машиностроенето, ръководството на ХЕС АД предлага сключване на договор за повишаване на квалификацията.

Ръководството на компанията ще продължи политиката си за стимулиране на лична заинтересованост при изпълнението на дългосрочните цели на дружеството чрез повишаване на квалификацията, редовни обучения на работниците и индивидуално стимулиране.

Дружеството е партньор на Професионална техническа гимназия "Иван Райнов" в гр. Ямбол в дуалното обучение по специалност „Мехатроника“. През учебната 2023/2024 год. ХЕС АД е сключило и договор за обучение за работа (дуално обучение) с 20 ученици от специалността „Мехатроника“ – 9 от XI клас, 11 - от XII клас. От випуск 2023/2024 година нито един ученик не продължи да работи в дружеството след завършване на средното си образование. Към момента в предприятието работят трима ученици, които са от випуск 2022/2023 година.

В изпълнение на изискванията на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, през 2023 година Съветът на директорите на ХЕС АД е утвърдил Правила за подаване на сигнали в дружеството и за последващи действия по тях. Дружеството е създадо вътрешен канал, чрез който може да се подаде сигнал - писмено или устно. Формуляр за регистриране на сигнал за подаване на информация за нарушения съгласно Закона може да бъде намерен на електронната страница на дружеството, на електронната страница на КЗЛД или да бъде предоставен на място в офиса на дружеството. Сигналите се подават до служителя, отговарящ за разглеждането на сигнали, определен с решение на Съвета на директорите на дружеството. ХЕС АД поддържа на интернет страницата си актуална информация по чл. 12, ал. 4 от ЗЗЛПСПОИН, която е налична и в офиса на дружеството.

4. Корпоративна социална отговорност

В ХЕС АД действа стратегия за корпоративна социална отговорност най-вече по отношение взаимоотношенията между дружеството и персонала.

Действат стимули и придобивки, които са над нормативно задължителните:

- бонуси в заплащането – в системата на определяне на месечното възнаграждение има и елементи на премиране
- за целия персонал са сключени застраховки „Живот“ и задължителната по нормативната уредба застраховка „Трудова злополука“;
- ежемесечно се предоставят ваучери за храна;
- изплащане на помощи за лечение, по радостни и тъжни поводи;
- отпускане средства за честване на празници и други;

- провеждане на периодични медицински прегледи с цел анализ на заболяемостта и предприемане на превантивни действия за недопускане на професионални заболявания;
- организиране и провеждане на курсове за придобиване на професионална квалификация.

През 2024 година планираме понижение на средносписъчния брой на персонала, като предвиждаме в края на годината броят на заетите лица в дружеството да достигне 524 при съхраняване на нивата на възнагражденията за труд. Основен стремеж на ръководството е да запази висококвалифицираните работници и служители като продължи всички мероприятия, насочени към повишаване на мотивацията и развитие на личностния и професионален потенциал на работниците и служителите.

III. Важни събития, настъпили от началото на годината

След датата на годишното счетоводно приключване на ръководството на ХЕС АД не са известни важни и съществени събития, които биха могли да повлияят на инвеститорския интерес с изключение на продължаващите военни конфликти в Украйна и Близкия Изток, които увеличават рисковете, свързани с осигуряване на доставките на материали, както и с реализацията на готова продукция към партньори, свързани със засегнатите региони.

IV. Предвиждано развитие на дружеството и планирана стопанска политика

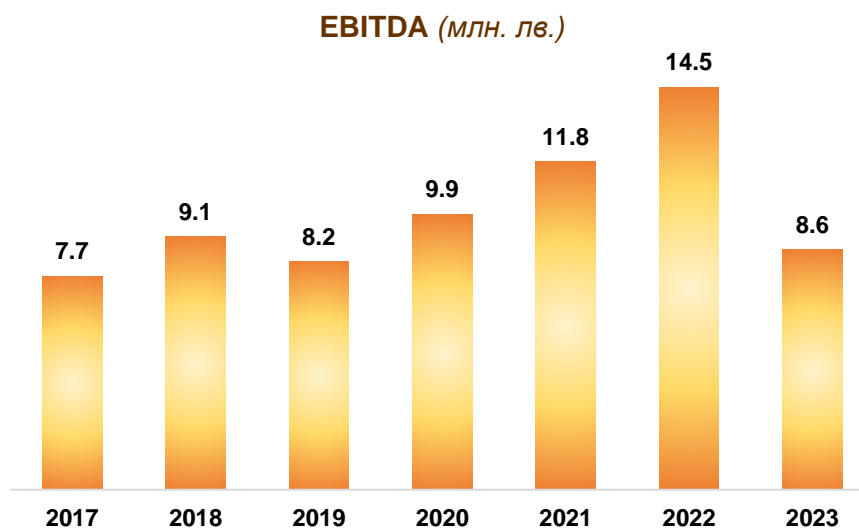
През 2023 година ХЕС АД постигна високи нива на приходите от продажби, които отчитат понижение спрямо рекордно високите приходи от продажби за 2022 година от 9.86 %.

Брутната печалбата на дружеството за 2023 година е в размер на 4 593 хил. лева и отчита понижение от 56.92 % в сравнение с 2022 година. Отчетеният финансов резултат дава основание на Съвета на директорите да предложи за поредна година разпределяне на дивидент.

През 2024 г. ръководството на ХЕС АД предвижда дружеството да реализира приходи от продажби с около 9 % по-ниски спрямо постигнатите през 2023 г., като очакванията са за реализиране на 78 039 хил. лв. – основно от продажба на хидравлични цилиндри.

Стремежът на ръководството е да продължи да инвестира в стратегическата цел – развитие на предприятието в динамично променящи се външни условия. С помощта на ежегодно обновяваната инвестиционна програма предприятието подпомага създаването и развитието на ефективен технологичен елит, който да отговори на изискванията на големите потенциални клиенти.

Направените инвестиции в ново технологично оборудване и машини през последните години доведоха до значително оптимизиране на технологичните процеси и същевременно до подобряване на качество на произвежданите продукти, намаляване на производствените разходи и възможност за увеличаване на обема на произвежданата продукция. Постигането на по-ниска себестойност и респективно запазване на цените на приемливи нива продължава да бъде цел и за 2024 година, особено на фона на непрекъснатите размествания на пазара в следствие на влияние на различни фактори.

1. Тенденции

Прогнозите на нашите партньори от Европа и света остават силно предпазливи и дори песимистични поне за първото полугодие на 2024 година. Негативните фактори като несигурност в цените на енергията, слабо търсене, инфлация, геополитическо напрежение и икономически предизвикателства, продиктувани от високите лихви продължават да оказват сериозно влияние върху бизнес процесите и тенденциите за развитие на глобалната икономика. Предприятието е силно обвързано с европейския пазар и всяка негова флукуация би се отразила както на българското машиностроене, така и в частност на ХЕС АД.

По данни на EUROFER (Европейската асоциация за стомана) влошаването на перспективите пред икономиката и индустрията през 2023 г. в ЕС, особено поради високата инфлация и последвалото повишаване на лихвените проценти от Европейската централна банка е оказало ограничено въздействие върху производството на секторите, използващи стомана. Строителният сектор, който представлява 35% от потреблението на стомана в ЕС, е единственото значително изключение. Икономическата несигурност се очаква да продължи да влияе върху растежа на пазара на стомана през 2024 г. След отчетен спад от 3.3 % за 2023 г., очакванията на EUROFER за сектор машинни елементи през 2024 г. са за нови спадове до средата на годината, след което се очаква ръст през третото и четвъртото тримесечие и номинален ръст от 0.1 % на годишна база. За 2025 г. очакванията са за по-съществен ръст от 1.3 %.

Очакване по отношение пазарите на хидравлични изделия и търсенето. Световното потребление на хидравлични елементи е в следните основни области на приложение:

- селскостопански машини (комбайни, трактори);
- строителни машини (багери, булдозери, валяци, челни товарачи, бетонпомпи и други);
- товаро-разтоварни машини (кранове, мото и електрокари, самосвали);
- комунални почистващи и транспортни машини;
- машини за горската промишленост (дърводобив);
- в съоръжения с общо машиностроително приложение (преси, конвейери и други).

Хидравличните елементи се вграждат в цялостни инженерингови решения, отличаващи се с консерватизъм, при което не се очаква намаляване на световното им потребление във връзка със заместващ продукт или алтернативна технология.

Основните клиенти на хидравлични елементи са компании от развити индустриални икономики, които вграждат тези компоненти в свои завършени комплексни продукти – машини и съоръжения. Поради тази причина, клиентите на хидравлични елементи са с изразени предпочитания за създаване и поддържане на дългосрочни договорни отношения за доставки, осигуряващи пълно окомплектоване на продуктите им. При друга, по-малка част от клиентите, хидравличните елементи намират приложение за поддържане и ремонт на съществуващи хидравлични системи.

Според икономическия бюлетин на ЕЦБ от декември 2023 година, възможно е растежът да бъде по-слаб, ако ефектът от паричната политика се окаже по-силен от очакваното. По-слаба световна икономика или по-нататъшно забавяне на търговията в глобален мащаб също биха могли да потиснат растежа в еврозоната. Войната в Украйна и военният конфликт в Близкия изток са основни източници на геополитически риск.

Рисковете за по-висока инфлация включват повишено геополитическо напрежение, което би могло да доведе до поскъпване на енергоносителите в краткосрочен план, и екстремни метеорологични явления, които биха могли да причинят поскъпване на храните. Възможно е също така инфлацията да се окаже по-висока от предвиденото, ако инфлационните очаквания се повишат над целевото равнище или ако заплатите и нормата на печалба нараснат повече от очакваното. Допусканията за цените на неенергийните суровини на ЕЦБ от декември 2023 година са ревизирани нагоре за 2024 г. и надолу за 2025 г. след прогнозите от септември 2023 г. в условията на разнопосочни тенденции в международните цени на металите и суровините. Цените на металите са се повишили главно поради благоприятни икономически новини, идващи от Китай.

Оценката на Световната банка за България, отразена в есенната прогноза за 2023 г. за региона на Европа и Централна Азия сочи, че страната ни се нуждае от нови политики и амбициозни реформи за стимулиране на икономическия растеж, за да може да достигне средните нива на доходите в ЕС през следващите 15 години. България трябва да реши своите институционални и управленски слабости и да гарантира лоялна конкуренция, за да повиши ефективността на фирмите и да разшири частния сектор.

Допълнителен сериозен фактор, който ще продължи да оказва негативно влияние върху конкурентоспособността на българския бизнес спрямо този на другите европейски държави е решението за частично приемане на България и Румъния в Шенгенското пространство (само по въздух и вода) от март 2024 г.

В тези условия и предвид занижените очаквания относно темповете на растеж на европейската икономика и продължаващата несигурност в глобален план, ръководството на дружеството оценява като реалистична прогнозата по отношение на поръчките, производството и продажбите за понижаване на нивата на приходите от продажби с около 9 % на годишна база спрямо нивата от предходната година. Обемът на поръчките в началото на 2024 година подкрепя подобно твърдение, като тенденцията е към по-ниски нива спрямо съответния период на предходните две години, но при ръст спрямо първото тримесечие на 2021 година. През първото тримесечие на 2024 година очакваме да постигнем приходи от продажби в размер около 20.7 млн. лв., с което ще отчетем понижение от около 21.5 % спрямо първото тримесечие на предходната година. Очакваме тенденцията за по-ниски нива на продажбите да се запази поне до края на първото полугодие. Към средата на годината приходите вероятно ще се установят на ниво с около 20 % по-ниско от това през първото полугодие на 2023 година. За второто полугодие очакваме продажбите чувствително да нараснат и да постигнем ръст от над 7 % спрямо същия период на предходната година. Въпреки стабилизирането на цените на стоманите и дори леко низходящата тенденция, прогнозираме променливите материални разходи през 2024 г. като цяло да се увеличават, тласкани от растящите цени на другите видове материали, консумативи, инструменти и други.

2. Инвестиции

През 2023 година приключените инвестиционни проекти достигнаха общ размер от 3 525 хил. лв., в съответствие с коригираните ни очаквания от началото на второто полугодие, при 4049 хил. лева за 2022 година и 3 940 хил. лева за 2021 година. Независимо от редуцираните инвестиционни намерения за годината и прехвърляне на част от инвестиционните проекти за следващата година приключените инвестиционни проекти през 2023 година бяха предназначени основно за подобряване на инфраструктурата, доставка и модернизация на техника и за подобряване на работната среда и повишаване на ефективността на производството, както и в изграждане на нова фотоволтаична централа.

В бизнес плана на дружеството за 2024 година е предвидено инвестициите през текущата година да достигнат общ размер от около 4.,04 млн. лева, като като 55 % от планираните инвестиции са за доставка на производствени машини и оборудване, а 7 % - за изграждане на нови складове. Ще продължим да инвестираме в подобряване на инфраструктурата, доставка и модернизация на техника за подобряване на работната среда и повишаване на ефективността на производството. През 2023 година, като поредна стъпка от стратегията за устойчиво развитие на компанията, ХЕС АД сключи договор за финансиране по Програмата за икономическа трансформация към Националния план за възстановяване и устойчивост, процедура чрез подбор BG-RRP-3.006 „Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията“. Съгласно проектното предложение, на покривите на производствени помещения на Дружеството ще бъде изградена фотоволтаична система (трета) с обща инсталирана мощност 599 kWp в комбинация със съоръжения за съхранение на енергия с капацитет 645 kWh. Планира се проектът да бъде приключен в началото на 2025 година.

Инвестиционната програма се управлява съгласно приетата в ХЕС АД Методика за управление на проекти. Към изпълнение се пристъпва след одобрение от Организационен инженерен съвет на

разработките по съответния проект с включени конкретни стойности. При отклонение на стойностите по проекта с над 20 % от експертните оценки по план, същите ще бъдат представени за утвърждаване на Съвета на директорите.

При отваряне на процедура за финансиране на проекти по оперативни програми, които представляват интерес за нас, дружеството ще участва в обявените конкурси, включително и програмите на Фонд „Условия на труд“.

V. Научно-изследователска и развойна дейност

В предприятието функционират съответни направления и звена, които развиват дейности по усъвършенстване на производството, разработване и усвояване на нови продукти.

И през 2023 година основните цели на звената, осъществяващи развойна дейност бяха насочени към задоволяване на нарасналите изисквания на клиентите с разработване на нови типове продукти; усъвършенстване на технологията на производство с цел повишаване на качеството на досега произвежданата гама; оптимизация на технологичния и производствен процес с цел снижаване себестойността на продуктите и конкурентно ценово присъствие на пазара. Всички направления на научноизследователските дейности, осъществявани от предприятието са в съответствие със стратегията за устойчиво развитие на дружеството.

През 2023 година в ХЕС АД са разработени и произведени над 40 нови модела хидравлични цилиндри и още толкова модификации на съществуващи, като се очаква по-голямата част от тях да влязат в регулярно производство през 2024 година.

По отношение на развойната дейност от технологична гледна точка през 2023 година в ХЕС АД беше въведен напълно автоматизиран, високо-технологичен процес за финална обработка на детайли с цилиндрични повърхнини, предназначени за аксиално-бутални помпи и мотори.

VI. Акции на дружеството

1. Собствени акции

ХЕС АД не притежава, не е придобивало и не е прехвърляло собствени акции през 2023 година. Няма договорености за участие на служителите в капитала на емитента, включително чрез издаване на акции, опции или други ценни книжа на емитента.

През 2023 година движението на цената на акцията беше променливо в граници между 5.60 лв. и 6.60 лв. Графиката показва движението на цената на акциите на ХЕС АД на БФБ за периода 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г.

Източник: [Infostock.bg](http://infostock.bg)

- Начална цена: 6.40 лв. (01.01.2023 г.)
- Последна цена: 5.95 лв. (31.12.2023 г.)
- Максимална цена: 6.90 лв. (01.06.2023 г.)
- Минимална цена: 5.60 лв. (20.12.2023 г.)

2. Промени в цената на акциите на дружеството

Акциите на Хидравлични елементи и системи АД се търгуват на Основен пазар BSE, сегмент „Standard” на Българска фондова борса АД.

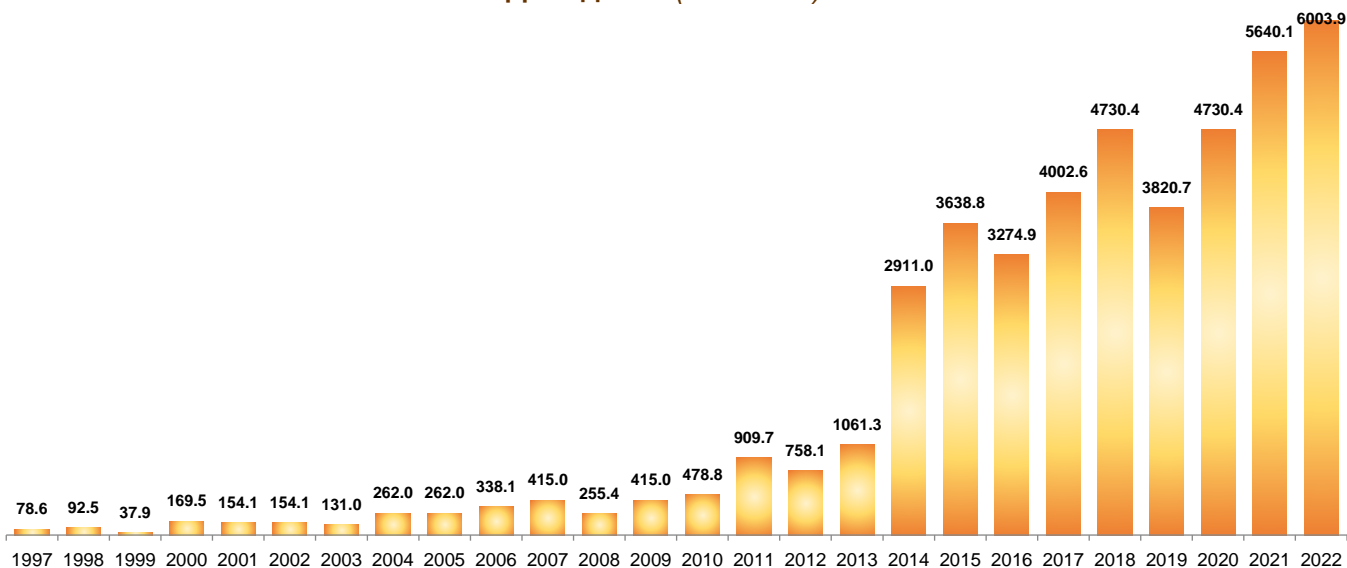
През 2023 година движението на цената на акцията беше в границите от 5.60 лв. до 6.90 лв. В началото на годината цената на акцията започна от 6.40 лв., достигна най-високата си стойност от 6.90 лв. в началото на юни и затвори на 5.95 лв.

Пазарната капитализация на ХЕС АД към 31.12.2023 година е 108.3 млн. лева при 116.4 млн. към 31.12.2022 г.

3. Изплащане на дивиденди и лихви

Дружеството прилага политика на ежегодно разпределяне на дивиденди. От 1998 до 2023 г. ХЕС АД е изплащало дивидент всяка година. Общата сума на начисления дивидент за този период е в размер на 44.72 млн. лева. Дивидентното покритие на първоначалната инвестиция е 136.6 пъти.

Дивиденди (хил. лева)

Съветът на директорите предполага, че на редовното годишно общо събрание акционерите ще продължат традицията за разпределяне на част от финансовата печалба за дивидент.

VII. Клонове

ХЕС АД няма регистрирани клонове в страната и чужбина.

VIII. Финансови инструменти, използвани от предприятието

1. Счетоводна политика

Съгласно действащото счетоводно законодателство в България, от началото на 2003 г. ХЕС АД прилага Международните стандарти за финансови отчети. Годишният финансов отчет за 2023 г. е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети, издадени или редактирани от Международния комитет по счетоводни стандарти (КМСС/IASB), както и от Съвета по

Международни счетоводни стандарти (СМСС/IASB). Дружеството продължава същата счетоводна политика, както и при изготвянето на годишния финансов отчет за предходната финансова година.

При организиране на счетоводното отчитане на стопанските операции, дружеството е спазвало основните принципи, определени от Закона за счетоводството и изискванията, определени в Международните счетоводни стандарти, в Индивидуалния сметкоплан и индивидуалната Счетоводна политика на предприятието. За организиране на счетоводната отчетност е изграден Индивидуален сметкоплан. Окончателното приключване на счетоводните сметки се извършва само в края на финансовата година, която съвпада с календарната, съгласно изискванията на закона. Годишните финансови отчети се съставят след изготвяне на Годишната данъчна декларация и начисляване на дължимите данъци за отчетния период. Тогава се установява и окончателният финансов резултат на дружеството.

Счетоводното отчитане се извършва чрез използване на специализиран счетоводен програмен продукт.

2. Финансови инструменти

Финансовите инструменти, с които дружеството е оперирало през разглеждания период, е било с основна цел обезпечаване на инвестиционната програма и ефективното управление на оборотните средства. Към 31.12.2023 г. ХЕС АД няма депозити в банки.

Паричните средства в лева са оценени по номиналната им стойност. Сделките в чуждестранна валута се вписват в левове и валута при първоначалното си счетоводно отразяване, като към сумата в чуждестранна валута се прилага централният курс към датата на сделката. Паричните средства в чуждестранна валута се преоценяват, съгласно възприетата счетоводна политика, месечно по централен курс на БНБ. Паричните средства в чуждестранна валута при текущото им потребление се оценяват по централен курс в деня на операцията. Разликите от валутните курсове, възникващи при разплащането, се отчитат като финансов разход или приход през периода на възникването им.

3. Ликвидност

Основната маса парични средства в дружеството се генерира от основната дейност, като изключителен дял имат приходите от продажба на произведената продукция (хидравлични цилиндри). През 2023 година паричните постъпления от основната дейност са 87 253 хил. лева при 95 002 хил. лева за 2022.

На 12.07.2023 г. Хидравлични елементи и системи АД, в качеството си на заемополучател, е сключило договор за заем със Стара планина холд АД с ЕИК: 121227995 – дружество майка, с който дружеството-майка кредитира дъщерното си дружество ХЕС АД при условията на чл. 114, ал. 10, т. 3 от ЗППЦК като предоставя паричен заем в размер на 4 000 000 (четири милиона) лева за срок до 30.06.2024 г. при годишна лихва върху главницата по ползвания заем в размер на 3.5 % считано от 12.07.2023 г. Към 31.12.2023 г. кредита в размер на 4 000 000 (четири милиона) лева не е погасен.

Факторите, които влияят върху ликвидното състояние на дружеството основно са следните:

- Осигурено външно финансиране;
- Ниво на осигуряване на запаси от основните материали;
- Финансиране по проекти;
- Компенсациите от държавата за разходите за електроенергия;
- Гъвкави схеми на депозитите.

4. Експозиция на предприятието по отношение на риска

Пазарният риск е три вида:

Валутен риск – рискът, че стойността на финансов инструмент ще варира поради промяна във валутните курсове.

Лихвен риск - рискът, че стойността на финансов инструмент ще варира поради промени в пазарните лихвени проценти.

Ценовият риск – това е рискът, че стойността на даден финансов инструмент ще варира в резултат на промени в пазарните цени.

Към 31.12.2023 г. ХЕС АД няма лихвоносни финансови инструменти. Няма депозити, няма предоставени заеми.

Поради характера на финансовите инструменти, използвани от ХЕС АД, ликвидния риск и лихвения риск на паричния поток също са сведени до минимум.

IX. Декларация за корпоративно управление

1. Кодекс за корпоративно управление

Дружеството спазва по целесъобразност [Националния кодекс за корпоративно управление](https://nkku.bg/images/pdf/CGCode_July2021_BG.pdf), одобрен от заместник-председателя на КФН (https://nkku.bg/images/pdf/CGCode_July2021_BG.pdf).

Съветът на директорите на ХЕС АД счита, че прилага всички принципи на поведение, които са залегнали в Националния кодекс за корпоративно управление.

ХЕС АД осъществява редица инициативи и корпоративни практики в няколко основни направления, изпълнението на които е подчинено на приоритети, като: прозрачност в дейността на корпоративното ръководство; защита правата на акционерите; обезпечаване на равнопоставено отношение към всеки акционер (включително миноритарните и чуждестранните акционери); съобразяване с лицата, заинтересовани от управлението и устойчивото развитие на дружеството; осигуряване на своевременно и точно разкриване на изискуемата по закон информация, свързана с ХЕС АД относно важни проблеми на финансовото състояние, резултатите от дейността, собствеността и управлението на дружеството; подпомагане на стратегическото управление на ХЕС АД, ефикасен контрол и отчетност относно дейността на съвета на директорите.

2. Приложение на кодекса

Основна насока при прилагането на кодекса е повишаване на доверието на акционерите, инвеститорите и заинтересованите от управлението и дейността на дружеството лица. И през 2023 година продължи прилагането на различни начини за разкриване на текуща информация относно финансовото и икономическото състояние на компанията и важни корпоративни събития, както и тяхното популяризиране.

Глава първа.

Корпоративни ръководства

ХЕС АД има едностепенна система на управление. Съветът на директорите е управителен орган на ХЕС АД, който осъществява планирането и координацията на цялостната дейност на дружеството, очертана в неговия предмет, като извършва всички предвидени в закона и устава действия по организация, ръководство и контрол. Ежегодно Съветът на директорите изготвя доклад за дейността на дружеството. Организацията на работата му, както и неговите задължения, отговорности и правомощия са регламентирани и конкретизирани с правилник за работата на Съвета на директорите на ХЕС АД. Съветът на директорите взема своите решения на заседания, които се провеждат най-малко веднъж на три месеца, съгласно нормативно установените изисквания относно реда за свикването и провеждането им.

Съветът на директорите насочва и контролира независимо и отговорно дейността на дружеството съобразно установените визия, цели, стратегии на дружеството и интересите на акционерите. Функциите и задълженията Съвета на директорите се осъществяват в съответствие с нормативните изисквания, Устава на дружеството и добрите корпоративни практики, заложи в Кодекса.

Съветът на директорите дава насоки, одобрява и контролира изпълнението на бизнес плана на дружеството, сделките от съществен характер, както и други дейности, установени в устройствените му актове. Членовете на Съвета на директорите се ръководят в своята дейност от общоприетите принципи за почтеност, управленска и професионална компетентност и в съответствие с Етичния кодекс на дружеството.

Съветът на директорите е осигурил и контролира интегрираното функциониране на системите за счетоводство и финансова отчетност. Дружеството има разработена и функционираща система за управление на риска и вътрешен одит, както и финансово-информационна система.

Съветът на директорите се отчита за своята дейност пред Общото събрание на акционерите, като представя за приемане от акционерите годишния доклад за дейността, доклада относно изпълнение на политиката за възнагражденията, както и всички други приложения и документи, изискуеми съгласно действащото законодателство.

Общото събрание на акционерите избира и освобождава членовете на Съвета на директорите съобразно закона и Устава на дружеството, както и в съответствие с принципите за непрекъснатост и устойчивост на работата на Съвета на директорите. При предложения за избор на нови членове на Съвета на директорите се спазват принципите за съответствие на компетентност на кандидатите с естеството на дейността на дружеството съгласно Националния кодекс за корпоративно управление.

Броят на членовете и структурата на Съвета на директорите се определят в Устава на дружеството. Съставът на Съвет на директорите е структуриран по начин, който да гарантира професионализма, безпристрастността и независимостта на решенията му във връзка с управлението на дружеството. Функциите и задълженията на корпоративното ръководство, както и структурата и компетентността му са в съответствие с изискванията на Кодекса.

Съставът на избрания от Общото събрание Съвет на директорите гарантира независимостта и безпристрастността на оценките и действията на неговите членове по отношение функционирането на дружеството.

Членовете на Съвета на директорите имат подходящи знания и опит, които изисква заеманата от тях позиция. Информация за професионалната квалификация и опит се оповестява в писмените материали към поканата за общото събрание на акционерите, на което съответните членове на СД са избрани. Тази информация е публикувана и на електронната страница на дружеството.

След избор на нови членове, те се запознават с основните правни и финансови въпроси, свързани с дейността на дружеството. Повишаването на квалификацията на членовете на Съвета на директорите е техен постоянен ангажимент.

Членовете на Съвета на директорите разполагат с необходимото време за изпълнение на техните задачи и задължения, въпреки че устройствените актове на дружеството не определят броя на дружествата, в които членовете на Съвета на директорите могат да заемат ръководни позиции. Това обстоятелство се съблюдава при предложенията и избора на нови членове на Съвета на директорите.

Изборът на членовете на Съвета на директорите на дружеството става посредством прозрачна процедура, която осигурява навременна и достатъчна информация относно личните и професионалните качества на кандидатите за членове. В устройствените актове на дружеството не е предвидено ограничение относно броя на последователните мандати на независимите членове, но това обстоятелство се съблюдава при предложението за избор на независими членове.

Съветът на директорите разработва ясна и конкретна политика за възнагражденията на членовете на СД, която се одобрява от общото събрание на акционерите на дружеството. Политиката определя принципите за формиране на размера и структурата на възнагражденията.

През отчетната финансова година дружеството е прилагало Политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите в съответствие с нормативните изисквания за публичните дружества, целите, дългосрочните интереси и стратегията за бъдещо развитие на дружеството, както и финансово-икономическото му положение в контекста на националната и европейска икономическа конюнктура, при отчитане препоръките на Кодекса. Общото събрание на акционерите, проведено през 2021 г. е приело нова Политика за възнагражденията на членовете на СД, която е приведена в съответствие с промените в регулацията и има за цел да подкрепи дългосрочните бизнес цели на компанията, да насърчава поведение, което подкрепя създаването на стойност за акционерите, като в същото време осигурява конкурентно възнаграждение, което е достатъчно да привлече и задържи директори с качества, необходими за успешно управление и развитие на дружеството.

Възнагражденията на членовете на Съвета на директорите и информация относно техния размер се оповестява ежегодно в доклада на СД за дейността през съответната отчетна година.

Дружеството изготвя и доклад относно изпълнение на Политиката за възнагражденията като част от годишния финансов отчет за дейността и го представя за одобрение от Общото събрание на акционерите.

Акционерите имат лесен достъп до приетата дружествена политика за определяне на възнагражденията на членовете съвета, както и до информацията относно получените от тях годишни възнаграждения и допълнителни стимули чрез избраната медия за оповестяване на информацията и електронната страница на дружеството.

Съветът на директорите на ХЕС АД е приел процедури за избягване и разкриване на конфликти на интереси. Те задължават членовете да избягват и да не допускат реален или потенциален конфликт на интереси, както и незабавно да разкриват конфликти на интереси и да осигуряват на акционерите достъп до информацията за сделки между тях и дружеството или свързани с него лица. Всеки потенциален конфликт на интереси в дружеството следва да се разкрива на Съвета на директорите. ХЕС АД няма и не допуска сделки между дружеството и членовете на съвета на директорите и свързани с тях лица.

Глава втора.

Одит и вътрешен контрол

От 2009 година в дружеството функционира одитен комитет, избран от акционерите. Одитният комитет се състои от три лица. За членове на одитния комитет могат да бъдат избирани лица, които отговарят на изискванията на закона.

Одитният комитет е създаден въз основа на писмено определена структура, обхват от задачи, начин на функциониране и процедури за отчитане, описани подробно в Статута на одитния комитет, който е приет от Общото събрание на акционерите.

Одитният комитет на ХЕС АД извършва прегледи на процесите по финансово отчитане в предприятието, системите за вътрешен контрол и за управление на рисковете и осъществява функциите и задълженията си в съответствие с нормативните изисквания и добрите практики на корпоративно управление, заложи в Кодекса.

Одитният комитет осигурява надзор на дейностите по вътрешен одит и следи за цялостните взаимоотношения с външния одитор, включително одобрява несвързани с одита услуги, предоставяни от одитора на дружеството.

Всички финансови отчети на предприятието се изготвят съгласно МСС, а годишният одит се извършва от независим одитор с оглед осигуряване на безпристрастна и обективна преценка за начина, по който са изготвени и представени тези отчети. Прилага се ротационен принцип при избора на външен одитор. Отчетите се придружават от подробни доклади за дейността.

Глава трета.

Защита правата на акционерите

Ръководството на ХЕС АД гарантира равнопоставеното третиране на всички акционери на компанията, включително миноритарни и чуждестранни и защитава техните права посредством:

- прилагане на ясни и детайлно регламентирани правила относно организиране и провеждане на редовни и извънредни общи събрания на акционерите, които включват и подробно регламентирани на правата на акционерите;

- предоставяне на детайлна информация, включително и на електронната страница на дружеството, относно изискванията към пълномощните и правилата за упълномощаване на представители на акционерите в ОСА достатъчно време преди откриване на заседанието на ОСА, с което се улеснява участието и упражняването на правото на глас;

- гарантиране на правото на всички акционери на дружеството да задават въпроси към корпоративното ръководство и да получава отговори посредством установената практика членове на СД да присъстват на заседанията на ОСА;

- информиране на всички акционери относно приетите решения на всяко заседание на ОСА посредством изпращане на съобщение по реда, предвиден за разкриване на регулирана информация и публикуване на протокола от ОСА на електронната страница на дружеството във възможно най-кратък срок;

- установяване на практика за своевременно оповестяване до максимално широк кръг от лица на информацията относно важни корпоративни събития за дружеството, включително и посредством електронната страница на дружеството;

Заседанията на общо събрание на акционерите на дружеството се свикват и провеждат в съответствие с нормативните изисквания и Устава на ХЕС АД.

Съветът на директорите на дружеството осигурява информираност на всички акционери относно техните права чрез публикуваната на електронната страница на дружеството информация, оповестения устав на дружеството и поканата за всяко конкретно общо събрание на акционерите.

Поканата за общото събрание на акционерите съдържа изискуемата съгласно Търговския закон и ЗППЦК информация, както и допълнителна информация относно упражняване правото на глас и възможността да бъдат добавяни нови точки в дневния ред по реда на чл. 223а от ТЗ.

Поканата и материалите за общото събрание на акционерите на ХЕС АД се оповестява чрез медията X3 News до обществеността, Комисията за финансов надзор и регулирания пазар на ценни книжа. Съгласно нормативните изисквания, дружеството оповестява уведомление за провеждане на общо събрание на акционерите и за изплащане на дивидент, при съответно прието решение от ОСА, и чрез системата на Централен депозитар АД за оповестяване на уведомления за корпоративни действия. След представяне на поканата и материалите за общото събрание на акционерите същите са достъпни и на електронната страница на дружеството. Текстовете в писмените материали, свързани с дневния ред на общото събрание са конкретни и ясни и не въвеждат в заблуждение акционерите. Всички предложения относно основни корпоративни събития се представят като отделни точки в дневния ред на Общото събрание, в т.ч. предложението за разпределяне на печалба.

Акционерите с право на глас имат възможност да упражняват правото си на глас в Общото събрание на дружеството лично или чрез представители. Като част от материалите за общото събрание на акционерите Съветът на директорите представя образец на пълномощно и Правила за гласуване чрез пълномощник.

Дружеството поддържа на електронната си страницата специална секция относно правата на акционерите и участието им в Общото събрание на акционерите.

Глава четвърта.

Разкриване на финансова и нефинансова информация

За повишаване нивото на информираност и заинтересованост на акционерите и насърчаване на активността и участието им в управлението на ХЕС АД и през 2023 година продължи поддържането на специален раздел на интернет страницата на дружеството www.hes-co.com, в който се отразява текуща финансова и нефинансова информация относно дейността на дружеството и важни корпоративни събития. Продължава практиката за изпращане на своевременно отговори на писма и запитвания на акционери, включително и на тези, получени по електронната поща и съхраняването им в регистър, надлежно воден от директора за връзка с инвеститорите. На електронната страница са публикувани координатите на дружеството, както и тези на директора за връзка с инвеститорите, чрез което акционери и заинтересовани лица се насърчават да търсят необходимата им информация.

Контролът относно процеса на разкриване на информация от ХЕС АД е многопосочен. До този момент не са констатирани нарушения на разпоредбите и сроковете за оповестяване. От друга страна е възприета практиката за публикуване на финансовите отчети на електронната страница на дружеството – непосредствено след изпращането им на регулаторния орган и на обществеността, което дава възможност за контрол от акционерите, инвеститорите и всички заинтересовани лица. Друга форма на контрол относно процеса на разкриване на информация се осъществява от членовете на Съвета на директорите спрямо директора за връзки с инвеститорите.

Своевременно се представят отчети и текуща информация до Комисията за финансов надзор и обществеността. Редовно са водени регистрите: за заявки за информация от акционерите, за материали за Общото събрание на акционерите, за протоколите от заседанията на Съвета на директорите и за изпратените отчети и текуща информация.

За осигуряване достигането на оповестяваната информация до възможно най-широк кръг лица едновременно и по начин, който да не ги дискриминира, ХЕС АД е сключил договор за информационни услуги с интернет медията **Екстри Нюз** (www.x3news.com).

Вътрешната информация се оповестява в законоустановените форми, ред и срокове чрез избраната медия. Информация в некоригиран вид и в същия обем се публикува и на електронната страница на дружеството.

Дружеството изготвя ежегодно корпоративен календар, в който са посочени конкретните дати за оповестяване на регулирана информация, както и оповестяванията свързани със свикването и провеждането на Общо събрание на акционерите.

ХЕС АД е дъщерно предприятие и на основание чл. 50 от Закона за счетоводството дружеството не представя самостоятелна нефинансова декларация, а тази информация се включва в годишния консолидиран доклад на Стара планина холд АД – дружество-майка.

Съветът на директорите утвърждава и контролира заедно с независимия одитор вътрешни правила за изготвяне на годишните и междинните отчети и реда за разкриване на финансова информация. Корпоративната електронна страница на ХЕС АД, която функционира на български и английски език, е съобразена по структура и обем на предоставяната информация с препоръките на Кодекса и утвърдените добри практики относно системите за разкриване на информация.

Корпоративното ръководство на дружеството счита, че системата за разкриване на информация за дружеството осигурява пълна, навременна, вярна и разбираема информация, която дава възможност за обективни и информирани решения и оценки.

Глава пета.

Заинтересовани лица. Устойчиво развитие

Корпоративното ръководство осигурява ефективно взаимодействие със заинтересованите лица. Към тази категория се отнасят определени групи лица, на които дружеството директно въздейства и които от своя страна могат да повлияят на дейността му.

В своята политика спрямо заинтересованите лица, Дружеството се съобразява със законовите изисквания и принципите на прозрачност, отчетност и бизнес етика. На заинтересованите лица се предоставя необходимата информация за дейността на дружеството, актуални данни за финансовото състояние и всичко, което би спомогнало за правилната им ориентация и вземане на информирано и обосновано решение.

ХЕС АД участва активно в различни форми на взаимно сътрудничество с държавни институции и неправителствени организации, имащи отношение към корпоративното управление в страната. Дружеството си сътрудничи с община Ямбол и осъществява редица инициативи в подкрепа на местната общност. През изминалата година дружеството подпомогна финансово празничните прояви, включени в програмата на XXXIV Международен маскараден фестивал „Кукерландия-Ямбол 2023“.

През отчетната година за пореден път отчитаме полза от сътрудничеството и членството си в Асоциацията на индустриалния капитал в България. Участвахме в семинари, организирани от Асоциацията на индустриалния капитал в България и Асоциацията на директорите за връзки с инвеститорите в България.

Съветът на директорите ежегодно разработва и утвърждава бизнес план на ХЕС АД, в който се предвиждат конкретните действия и политики относно устойчивото развитие на компанията. В инвестиционната програма ежегодно се залагат и реализират проекти, насочени към екологосъобразното икономическо развитие на компанията, както и социални проекти.

3. Оценка на прилагането на кодекса

Ръководството на дружеството е приело и ежегодно актуализира своя собствена Програма за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление на ХЕС АД.

Дружеството прилага функционираща система за многопосочно разкриване на информация относно текущото финансово и икономическо състояние на предприятието, както и относно цялостната му дейност, включително работата на Съвета на директорите, което е обективна предпоставка за повишаване доверието на акционерите и заинтересованите лица в управлението на дружеството.

Прилагането по целесъобразност на кодекса за корпоративно управление, одобрен от заместник-председателя на КФН е процес, който ще продължи и през настоящата година.

Утвърдена е практиката на актуализиране на вътрешните актове на дружеството в съответствие с промените в нормативната уредба. Дейността на компанията е в съответствие с промените в кодекса за корпоративно управление от юли 2021 година.

Прегледът на кодекса за корпоративно управление относно прилагането на заложения в него принцип „спазвай или обяснявай“ води до заключението, че дружеството спазва кодекса като цяло. Някои негови текстове не биха могли да бъдат спазени, защото са неприложими за дружеството.

Прилагането на кодекса е отговорност на корпоративното ръководство. В този смисъл определени текстове в кодекса, като брой дружества, в които членовете на Съвета на директорите могат да заемат ръководни позиции или ограничаване броя на последователните мандати на независимите директори са неприложими, доколкото изборът на членовете на съвета на директорите е право и прерогатив на акционерите.

Дружеството поддържа и английска версия на корпоративната интернет страница, но на този етап обявената регулирана информация е само на български език.

В заключение можем да обобщим, че дейността на Съвета на директорите на ХЕС АД през 2023 година е била в съответствие с утвърдената програма и кодекса.

И през 2024 г. мениджмънтът на ХЕС АД ще се стреми да прилага принципите за добро корпоративно управление, като осигурява своевременно и точно разкриване на информация по всички въпроси, свързани със собствеността, дейността и управлението на предприятието, правата, задълженията и финансовото му състояние, публично оповестяване на което би могло да окаже значимо влияние върху цената на емитираните от ХЕС АД ценни книжа, търгувани на регулирания пазар.

4. Система на вътрешен контрол и управление на рисковете

Ръководството на дружеството изготвя годишен доклад за дейността, както и финансов отчет за всяка финансова година, който дава ярна и честна представа за финансовото състояние на предприятието към края на годината, за финансовите резултати от дейността и за паричните потоци в съответствие с приложимата счетоводна рамка. Отговорността на ръководството включва и прилагане на система за вътрешен контрол за предотвратяване, разкриване и изправяне на грешки и неверни изложения, допуснати в резултат на действия на счетоводната система.

ХЕС АД има утвърдена система за вътрешен контрол и управление на рисковете, която гарантира правилното идентифициране на рисковете, свързани с дейността на дружеството и подпомага ефективното им управление, обезпечават адекватното функциониране на системите за отчетност и разкриване на информация.

Вътрешния контрол и управлението на рисковете са процеси, осъществявани от корпоративното ръководство, създадени за да осигурят разумна степен на сигурност по отношение на ефективност и ефикасност на операциите, надеждност на финансовите отчети, спазване и прилагане на съществуващите законови регулаторни и рамки, предотвратяване, разкриване и изправяне на грешки и неверни изложения, допуснати в резултат на действия на счетоводната система.

В тази връзка ръководството спазва следните основни принципи в своята дейност:

- придържане към определена управленска и счетоводна политика, оповестявана във финансовите отчети;
- извършване на всички операции в съответствие със законовите и подзаконовите нормативни актове;
- отразяване на всички събития и операции своевременно, с точен размер на сумите в подходящите сметки и за съответния отчетен период, така че да позволяват изготвянето на финансовите отчети в съответствие с конкретно зададената счетоводна рамка;
- спазване на принципа на предпазливостта при оценката на активите, пасивите, приходите и разходите;
- установяване и прекратяване на измами и грешки;
- пълнота и правилност на счетоводната информация;
- изготвяне на надеждна финансова информация; придържане към международните стандарти за финансова отчетност и спазване на принципа на действащо предприятие.

В дружеството се прилага автоматизирана информационна система за инициране, отразяване, обработка и отчитане на сделки и операции или други финансови данни, включени във финансовия отчет, които осигуряват навременност, наличие и точност на информацията, анализ, текущо наблюдение на резултатите от дейността, политиките и процедурите. Осъществява се текущо наблюдение на въведените системи и контроли, тяхната ефективност във времето с цел подобряването им при възникнали проблеми или при необходимост от обновление.

Корпоративното ръководство на дружеството осъществява цялостен преглед на дейността, който има за цел да предостави увереност, че контролните дейности функционират според предназначението си и остават ефективни във времето. В дружеството функционира одитен комитет, който наблюдава процеса на финансовото отчитане, ефективността на вътрешната контролна система и на системата за управление на риска.

5. Информация по чл. 10 от Директива 2004/25/ЕО

Дружеството няма значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на член 85 от Директива 2001/34/ЕО. Няма притежатели на ценни книжа със специални права на контрол.

Не съществуват ограничения върху правата на глас.

Правилата, с които се регулира назначаването или смяната на членове на съвета и внасянето на изменения в учредителния договор са посочени в устава на дружеството и не се регулират от корпоративното ръководство.

Съгласно устава на дружеството, право да избира и освобождава членове на Съвета на директорите на дружеството има само Общото събрание на акционерите и решенията се вземат с мнозинство 2/3 от представените акции.

Право да извършва изменения и допълнения на Устава на дружеството има само Общото събрание на акционерите. Решенията се вземат с мнозинство 2/3 от представените акции.

Решение за обратно изкупуване и емитиране на акции се взема от акционерите по реда на закона.

Правомощията на Съвета на директорите са подробно регламентирани в чл. 43, ал. 2 от Устава на дружеството. Съветът на директорите, без да бъде изрично овластен за това от Общото събрание, не може да извършва сделките, посочени в чл. 114 от ЗППЦК.

Сделките на дружеството с участието на заинтересувани лица, извън посочените по-горе, подлежат на предварително одобрение от Съвета на директорите.

Уставът е предвидил и правомощия на Съвета на директорите за увеличаване на капитала на дружеството чрез емитиране на акции: https://www.hes.bg/uploads/2019/05/HES_Ustav_2019.pdf.

6. Информация за членовете на Съвета на директорите

Съветът на директорите на ХЕС АД се състои от 3 лица:

- Лома ЕООД, град София, ЕИК 121684645 – Председател на СД, представлявано от Евгений Василев Узунов;
- Велев Инвест ООД, град София, ЕИК 175064007 – член на СД и Изпълнителен директор, представлявано от Васил Георгиев Велев
- МАЯ-ПЛ ООД, град Пловдив, ЕИК 200108608 – член на СД, представлявано от Спас Борисов Видев.

Дружеството се представлява от изпълнителния член на СД.

През 2023 г. не е извършвана промяна в състава и разпределението на функциите между членовете на Съвета на директорите, в начина на представляване на дружеството и на неговия прокурист. От началото на 2021 година прокурист на дружеството е инж. Венцислав Иванов Калудов.

Участие на членовете на Съвета на директорите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети:

Член на Съвета на директорите	Дружества, в които притежава повече от 25 % от капитала	Участие като прокуристи, управители или членове на съвети в други дружества или кооперации
Лома ЕООД	Няма такива	Няма такива
Велев Инвест ООД	Бик Холд ООД, София; Фотоволтаични системи БГ ООД	М+С Хидравлик АД – Казанлък
МАЯ-ПЛ ООД	Няма такива	Няма такива

През отчетната година членовете на Съвета на директорите или свързани с тях лица не са сключвали с дружеството договори, които излизат извън обичайната му дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия. Процедурите за избягване и разкриване на конфликти на интереси са регламентирани в устройствените актове на дружеството. В досегашната си практика Съветът на директорите не се е сблъсквал със ситуация на възникнал пряк или непряк конфликт на интереси между член на управителния орган и акционер. Няма установен случай на преки или косвени конфликти между интереса на член на Съвета на директорите и интереса на дружеството.

Спазено е изискването на закона най-малко една трета от членовете на Съвета да бъдат независими лица. Независимият член на СД контролира действията на изпълнителното ръководство и участва ефективно в работата на дружеството в съответствие с интересите и правата на акционерите.

Няма изменения и в утвърдените специални критерии за избор на член на Съвета на директорите.

7. Политика на многообразие

Структурата на управление е определена в устава на дружеството. Съветът на директорите се състои от три юридически лица, които съответно са определили физически лица, които да ги представляват. Физическите лица, представляващи юридическите лица – членове на Съвета на директорите имат образование, квалификация, познания и професионален опит, които са необходими за отговорното и компетентно изпълняване на функциите и отговорностите им. Дружеството не прилага политика на многообразие по отношение на управителния орган във връзка с аспекти, като възраст и пол.

Изборът на членовете на съвета на директорите е право и прерогатив на акционерите в съответствие с изискванията на закона и Устава.

X. Допълнителна информация по приложение 2 на Наредба № 2 на КФН

1. Информация, дадена в стойностно и количествено изражение, относно основните категории стоки, продукти и/или предоставени услуги с посочване на техния дял в приходите от продажби на емитента като цяло и промените, настъпили през отчетната финансова година

Продажби през 2023 г. по видове хидравлични изделия	Брой	Стойност (хил. лв.)	Дял в приходите от продажби (%)
Бутални цилиндри	121 568	75 133	90.49
Плунжерни цилиндри	4 801	930	1.12
Телескопични цилиндри	1 106	2 197	2.65
Резервни части за хидравлични цилиндри	10 315	2 847	3.43
АБХИз - структурни части	2 882	1 921	2.31
Общо:	140 672	83 028	100

2. Информация относно приходите, разпределени по отделните категории дейности, вътрешни и външни пазари, както и информация за източниците за снабдяване с материали, необходими за производството на стоки или предоставянето на услуги с отразяване степента на зависимост по отношение на всеки отделен продавач или купувач/потребител, като в случай, че относителният дял на някой от тях надхвърля 10 на сто от разходите или приходите от продажби, се предоставя информация за всяко лице поотделно, за неговия дял в продажбите или покупките и връзките му с емитента

Информацията относно приходите и тяхното разпределение по отделни категории дейности, вътрешни и външни пазари, както и информацията за източниците за снабдяване с материали, необходими за производството на стоки или предоставянето на услуги е дадена в Раздел I на настоящия доклад.

Клиенти на ХЕС АД, които имат дял в продажбите, надхвърлящ 10% са: PALFINGER GROUP и SANDVIK Mining and Rock Solutions.

Доставчици на ХЕС АД, които имат дял в покупките, надхвърлящ 10% са: Макс Метал ЕООД – доставчик на стоманени тръби и хромирани пръти.

3. Информация за сключени съществени сделки

Общото събрание на акционерите на Хидравлични елементи и системи АД, проведено на 30.05.2023 година взе решение за разпределение от чистата печалба за 2022 г. сума в размер на 6 003 938.16 за изплащане на дивиденди за 2022 година.

На 12.07.2023 г. Хидравлични елементи и системи АД, в качеството си на заемополучател, е сключило договор за заем със Стара планина холд АД с ЕИК: 121227995 – дружество майка, с който дружеството-майка кредитира дъщерното си дружество ХЕС АД при условията на чл. 114, ал. 10, т. 3 от ЗППЦК като предоставя паричен заем в размер на 4 000 000 (четири милиона) лева за срок за срок до 30.06.2024 г. при годишна лихва върху главницата по ползвания заем в размер на 3.5 % считано от 12.07.2023 г.

4. Информация относно сделките, сключени между емитента и свързани лица, през отчетния период, предложения за сключване на такива сделки, както и сделки, които са извън обичайната му дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия, по които емитентът или негово дъщерно дружество е страна с посочване на стойността на сделките, характера на свързаността и всяка информация, необходима за оценка на въздействието върху финансовото състояние на емитента

През 2023 г. не са сключвани сделки между ХЕС АД и свързани лица и не са получавани предложения за сключване на такива сделки с изключение на посоченото в предходната т.3.

Няма сделки които са извън обичайната дейност на емитента с изключение на посоченото в предходната т.3 или такива, които съществено се отклоняват от пазарните условия.

5. Информация за събития и показатели с необичаен за емитента характер, имащи съществено влияние върху дейността му, и реализираните от него приходи и извършени разходи; оценка на влиянието им върху резултатите през текущата година

През отчетната 2023 година дейността на дружеството беше обусловена от въздействието на по-строгите условия за финансиране, рязкото свиване на бизнеса, ниското доверие на потребителите и засилващият се ценови натиск, както и от най-силния темп на намаление на търсенето от около три години насам през последните месеци на годината. Продължаващия процес на налагане на взаимни санкции между САЩ и ЕС, от една страна, и Русия, от друга, обективно продължават да влияят на икономиката не само в Европа, но и в глобален мащаб. Новоразразилия се военен конфликт в Близкия изток излага световната икономика и страната ни на допълнителен риск, както по линия на цените и осигуреността на доставките на петрол и петролни продукти, така и поради очаквания сериозен бежански поток. В национален план дейността на индустрията през цялата 2023 година беше и продължава да бъде силно засегната от продължаващата политическа волатилност. Оценката на Световната банка за вътрешната политика на България, отразена в есенната прогноза за 2023 г. за региона на Европа и Централна Азия сочи, че страната ни се нуждае от нови политики и амбициозни реформи за стимулиране на икономическия растеж, за да може да достигне средните нива на доходите

в ЕС през следващите 15 години. България трябва да реши своите институционални и управленски слабости и да гарантира лоялна конкуренция, за да повиши ефективността на фирмите и да разшири частния сектор.

Няма други събития и показатели с необичаен характер, оказали съществено влияние върху дейността на емитента, освен влиянието на продължаващите военни конфликти в Украйна и Близкия изток.

6. Информация за сделки, водени извънбалансово - характер и бизнес цел, посочване финансовото въздействие на сделките върху дейността, ако рискът и ползите от тези сделки са съществени за емитента и ако разкриването на тази информация е съществено за оценката на финансовото състояние на емитента

Няма сделки, водени извънбалансово.

7. Информация за дялови участия на емитента, за основните му инвестиции в страната и в чужбина (в ценни книжа, финансови инструменти, нематериални активи и недвижими имоти), както и инвестициите в дялови ценни книжа извън неговата група предприятия по смисъла на Закона за счетоводството и източниците/начините на финансиране

ХЕС АД притежава дялови участия в следните български компании:

Интернешънъл Асет банк АД, 1979788 акции с номинал един лев, представляващи 6.5 % от капитала.

ЗАД Асет Иншурънс АД, 21000 акции с номинал 100 лева, представляващи 20 % от капитала.

СПХ Транс ООД, 5 дяла с номинал 100 лева, представляващи 5 % от капитала.

Дружеството няма инвестиции в чужбина.

8. Информация относно сключените от емитента, от негово дъщерно дружество, в качеството им на заемополучатели, договори за заем с посочване на условията по тях, включително на крайните срокове за изплащане, както и информация за предоставени гаранции и поемане на задължения

Към 31.12.2023 г. ХЕС АД няма сключен договор за банков кредит.

На 12.07.2023 г. Хидравлични елементи и системи АД, в качеството си на заемополучател, е сключило договор за заем със Стара планина холд АД с ЕИК: 121227995 – дружество майка, с който дружеството-майка кредитира дъщерното си дружество ХЕС АД при условията на чл. 114, ал. 10, т. 3 от ЗППЦК като предоставя паричен заем в размер на 4 000 000 (четири милиона) лева за срок за срок до 30.06.2024 г. при годишна лихва върху главницата по ползвания заем в размер на 3.5 % считано от 12.07.2023 г. Към 31.12.2023 година неизплатена главница е в размер на 4 млн. лв.

Към 31.12.2023 г. Стара планина холд АД (дружество майка) няма задължения по заеми.

9. Информация за отпуснатите от емитент или от негови дъщерни дружества заеми, предоставяне на гаранции или поемане на задължения общо към едно лице или негово дъщерно дружество, включително и на свързани лица с посочване на имена или наименование и ЕИК на лицето, характера на взаимоотношенията между емитента или техните дъщерни дружества и лицето заемополучател, размер на неизплатената главница, лихвен процент, дата на сключване на договора, краен срок на погасяване, размер на поето задължение, специфични условия, различни от посочените в тази разпоредба, както и целта за която са отпуснати, в случай че са сключени като целеви

Към 31.12.2023 г. ХЕС АД няма отпуснати заеми и предоставени гаранции към трети лица.

Между ХЕС АД и ЗАД „АСЕТ ИНШУРЪНС“ АД е сключен договор за поемане на подчинено условно задължение. Съгласно този договор ХЕС АД се задължава да предостави на ЗАД „АСЕТ ИНШУРЪНС“ АД при поискване и при настъпване на активиращо събитие сумата до 294 хил. лева.

10. Информация за използването на средствата от извършена нова емисия ценни книжа през отчетния период

През отчетния период дружеството не е емитирало нова емисия ценни книжа.

11. Анализ на съотношението между постигнатите финансови резултати, отразени във финансовия отчет за финансовата година, и по-рано публикувани прогнози за тези резултати

От месец юни 2009 година ХЕС АД публикува ежемесечни прогнози за очакваните продажби и отчита постигнатите резултати за текущия месец. В публичните уведомления за финансовото състояние, както и в шестмесечните и годишните доклади за дейността на дружеството също се представя информация относно тенденциите за развитие и при необходимост по-рано публикувани прогнози се актуализират въз основа на текущите данни. Анализът показва, че публикуваните прогнози отразяват справедливо постигнатите по-късно финансови резултати, включително и в годишния финансов отчет на дружеството.

12. Анализ и оценка на политиката относно управлението на финансовите ресурси с посочване на възможностите за обслужване на задълженията, евентуалните заплахи и мерки, които емитентът е предприел или предстои да предприеме с оглед отстраняването им

Политиката на ХЕС АД е насочена основно към ефективно управление на финансовите ресурси, така че да бъде обезпечена инвестиционната програма на дружеството и да се поддържа оптимален обем на оборотните средства. Информация за последните е предоставена в Раздел I на настоящия доклад.

ХЕС АД обслужва всичките си задължения съгласно договореностите, така че няма евентуални заплахи, за които да се предвиждат мерки за отстраняването им.

13. Оценка на възможностите за реализация на инвестиционните намерения с посочване на размера на разполагаемите средства и отразяване на възможните промени в структурата на финансиране на тази дейност

Инвестиционните дейности на ХЕС АД са насочени към изпълнение на приетите инвестиционни Програми за технологично и организационно развитие. Възможностите за реализация са в пряка връзка с осигуряване на необходимото финансиране и ефективното въвеждане на инвестициите в оперативната дейност.

В бизнес плана на дружеството за 2024 година е заложен около 14.5 % ръст на инвестициите през 2024 година, които се очаква достигнат общ размер от над 4.01 млн. лева и ще бъдат насочени основно за ново технологично оборудване, за реконструкция на технологично оборудване, нови технологии за разширяване на производствените възможности и за повишаване на производителността и качеството на произвежданата продукция, както и намаляване на себестойността и оптимизация на производствения процес, както и в изграждане на нова фотоволтаична централа - 599.68 kWp на покрива, както и система за съхранение на енергията с капацитет 645 kWh..Всички инвестиции ще се финансират със собствени средства, освен третата фотоволтаична система, която е с проектната стойност в размер на 1 638 хил. лв., от които 737.1 хил.лв. са финансирани от държавата. Въвеждането в експлоатация на това съоръжение е планирано през 2025 г.

14. Информация за настъпили промени през отчетния период в основните принципи за управление на емитента и на неговата икономическа група

ХЕС АД управлява своите инвестиции, като поставя високи, но постижими цели в областта на качеството, производителността и рентабилността. Повече внимание се отделя в сферата на опазване на околната среда, развитието на човешките ресурси и корпоративната социална отговорност.

През отчетния период няма промени в основните принципи на управление на ХЕС АД и на дружествата от икономическата група на Стара планина холд АД, към която дружеството принадлежи.

15. Информация за основните характеристики на прилаганите от емитента в процеса на изготвяне на финансовите отчети система за вътрешен контрол и система за управление на рисковете

Системите за вътрешен контрол и за управление на рисковете на ХЕС АД гарантират отчетност и разкриване на информация, идентифициране на рисковете, съпътстващи дейността на дружеството и тяхното ефективно управление. Съветът на директорите и прокуристът на дружеството носят основната отговорност по отношение на системата за вътрешен контрол и управление на рисковете. Те изпълняват както управляваща и насочваща функция, така и текущ мониторинг, който се състои в оценяване дали системите са подходящи за дружеството в условията на променена среда,

дали действат както се очаква и дали се адаптира периодично към променените условия. Оценяването е съизмерено с характеристиките на компанията и влиянието на идентифицираните рискове.

Целта на въведените системи за вътрешен контрол и за управление на рисковете е да осигурят съответствие между законовите и регулаторни изисквания и правилното функциониране на вътрешните процеси. Тези системи са установени в съответствие със спецификите на компанията – нейната дейност, финансови характеристики, индустриален сектор, нужди и ресурси.

Съветът на директорите идентифицира следните видове риск, относими към дружеството и неговата дейност: общи (систематични) и специфични (несистематични) рискове. Систематичните рискове са свързани с макросредата, в която дружеството функционира, поради което в повечето случаи същите не подлежат на управление от страна на ръководния екип. Несистематични рискове са пряко относими към дейността на Дружеството и зависят предимно от корпоративното ръководство. За тяхното минимизиране се разчита на повишаване ефективността от вътрешно-фирменото планиране и прогнозиране, което осигурява възможности за преодоляване на евентуални негативни последици от настъпило рисково събитие.

Съветът на директорите на дружеството отговаря за управлението на рисковете. Управлението на риска включва идентифициране, оценяване и контролиране на потенциални събития или ситуации, които могат да повлияят негативно върху постигане целите на организацията, и е предназначено да даде разумна увереност, че бизнес целите на дружеството ще бъдат постигнати.

С цел осигуряване на независима и обективна оценка на финансовите отчети, годишният одит на ХЕС АД се извършва от независим експерт-счетоводител. Всички финансови отчети се изготвят съгласно международните счетоводни стандарти. Текущата финансово-счетоводна дейност на дружеството е обект на периодичен контрол и анализ от страна на управителния орган. Има утвърдена практика за периодично обсъждане на заседания на Съвета на директорите текущите финансови резултати от дейността на дружеството, в т. ч. и изпълнението на инвестиционната програма.

16. Информация за промените в управителните и надзорните органи през отчетната финансова година

ХЕС АД има едностепенна система на управление. Съветът на директорите се състои от три лица. През 2023 г. не са извършвани промени в състава на Съвета на директорите.

Информацията относно членовете на Съвета на директорите е представена в декларацията за корпоративно управление.

17. Информация за притежавани от членовете на управителните и на контролните органи и прокуристите акции на емитента, включително акциите, притежавани от всеки от тях поотделно и като процент от акциите от всеки клас, както и предоставени им от емитента опции върху негови ценни книжа - вид и размер на ценните книжа, върху които са учредени опциите, цена на упражняване на опциите, покупна цена, ако има такава, и срок на опциите

Член на Съвета на директорите	Брой акции към 31.12.2022 г.	% от капитала	Брой акции към 31.12.2023 г.	% от капитала
Лома ЕООД	14227	0.08	14227	0.08
Велев Инвест ООД	50000	0.27	50000	0.27

Другият член на Съвета на директорите не притежава акции от капитала на дружеството.

Към 31.12.2023 г. Венцислав Калудов – прокурист на дружеството притежава 2000 акции (0.01%) от капитала.

От висшия ръководен състав: Георги Атанасов Георгиев, притежава 1920 акции (0.01%) от капитала на ХЕС АД, няма промяна в дяловото участие.

На членовете на Съвета на директорите не са предоставяне опции върху ценни книжа на ХЕС АД.

18. Информация за известните на дружеството договорености (включително и след приключване на финансовата година), в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции или облигации от настоящи акционери или облигационери

На дружеството не са известни такива договорености.

19. Информация за висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на емитента в размер най-малко 10 на сто от собствения му капитал

ХЕС АД няма висящи съдебни, административни или арбитражни производства, както и решения или искания за прекратяване и обявяване в ликвидация.

20. Имена на директора за връзки с инвеститора, включително телефон, електронна поща и адрес за кореспонденция

Директор за връзки с инвеститорите е София Кирилова Аргирова-Атанасова, тел. 029634161; 0879899469, адрес за кореспонденция: 1113 София, ул. „Фр. Ж. Кюри“ № 20, ет. 9, investor@sphold.com.

XI. Информация по приложение 3 на Наредба № 2 на КФН

1. Информация относно ценните книжа, които не са допуснати до търговия на регулиран пазар в Република България или друга държава членка

Към 31.12.2023 г. акционерният капитал на ХЕС АД е в размер 18 193 752 лева, разпределен в 18 193 752 броя поименни безналични, обикновени (непривилегировани), свободно прехвърляеми акции с номинална стойност 1 лев, с право на 1 глас в ОСА, право на дивидент и ликвидационен дял. Всички акции са от един клас.

Няма акции на ХЕС АД, които не са допуснати до търговия на регулиран пазар в Република България или друга държава членка. ХЕС АД не е издавало облигации.

По данни, получени от Централен депозитар АД към 31.12.2023 година ХЕС АД има 1050 акционери. 1006 физически лица притежават 1 095 493 акции (6.02%) и 44 юридически лица притежават 17 098 259 акции (93.98%).

2. Информация относно прякото и непрякото притежаване на 5 на сто или повече от правата на глас в общото събрание на дружеството, включително данни за акционерите, размера на дяловото им участие и начина, по който се притежават акциите

Акционер	брой акции		%	
	31.12.2022 г.		31.12.2023 г.	
Стара планина холд АД, София	11 740 584	64.53%	11 740 584	64.53 %
СПХ Инвест АД, град София	1 506 600	8.28%	1 506 600	8.28 %
ЗУПФ Алианц България АД, София	1 255 793	6.90 %	1 255 793	6.90 %

Пенсионните фондове на ПОК Алианц България притежават общо 11. 78% от капитала на ХЕС АД.

Няма физически лица, притежаващи над 5 % от капитала на дружеството.

Стара планина холд АД притежава 98.74 % от капитала на СПХ Инвест АД.

3. Данни за акционерите със специални контролни права и описание на тези права

Няма акционери със специални контролни права.

4. Споразумения между акционерите, които са известни на дружеството и които могат да доведат до ограничения в прехвърлянето на акции или правото на глас

На дружеството не са известни споразумения между акционерите, които могат да доведат до ограничения в прехвърлянето на акции или правото на глас.

5. Съществени договори на дружеството, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на дружеството при осъществяване на задължително търгово предлагане, и последиците от тях, освен в случаите когато разкриването на тази информация може да причини сериозни вреди на дружеството; изключението по предходното

изречение не се прилага в случаите, когато дружеството е длъжно да разкрие информацията по силата на закона

Няма такива договори.

Друга информация по преценка на дружеството

Дружеството преценява, че не е налице друга информация, която да не е публично оповестена от дружеството и която би била важна за акционерите и инвеститорите при вземането на обосновано инвеститорско решение.

VENTSISLAV
IVANOV
KALUDOV

 Digitally signed by VENTSISLAV
IVANOV KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:43:52
+02'00'

Прокурист .....
Венцислав Калудов

Този доклад е приет от Съвета на директорите на заседание, проведено на 25.03.2024 г.

Този документ съдържа информация относно възможностите за реализация на публикувани прогнози, както и прогнози за бъдещи периоди, а също и данни, които представляват вътрешна информация по чл. 7 Регламент (ЕС) № 596/2017 относно пазарната злоупотреба. Тази информация би могла да повлияе чувствително върху цената на акциите, емитирани от дружеството.

ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД

ДОКЛАД

за прилагане на политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите

Този доклад е изготвен на основание чл. 12 от Наредба № 48 на КФН. Докладът разкрива начина, по който Дружеството прилага Политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите, приет от редовното годишно общо събрание на акционерите през 2021 година. Докладът съдържа програма за прилагане на политиката за възнагражденията за следващата финансова година и преглед на начина, по който политиката за възнагражденията е прилагана през годината.

I. Прилагане на Политиката за възнагражденията през отчетния период

В съответствие с изискванията на Наредба № 48 Дружеството предоставя следната информация относно прилагането на Политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите през 2023 г.:

1. Информацията относно процеса на вземане на решения при определяне на политиката за възнагражденията, включително, ако е приложимо, информацията за мандата и състава на комитета по възнагражденията, имената на външните консултанти, чиито услуги са били използвани при определянето на политиката за възнагражденията:

Политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите е разработена в съответствие с изискванията на Наредба № 48, като отчита и препоръките на Националния кодекс за корпоративно управление. Политиката се разработва от Съвета на директорите и се приема и изменя от общото събрание на акционерите. Действащата политика беше приета с решение на редовното годишно общо събрание на акционерите на ХЕС АД, проведено на 13.05.2021 г.

Съгласно действащата политика за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите Дружеството не е създавало Комитет по възнагражденията, а спазването на политиката за възнагражденията се наблюдава от независимите членове на съвета на директорите. При разработване на Политиката не са ползвани външни консултанти.

2. Информацията относно относителната тежест на променливото и постоянното възнаграждение на членовете на управителните и контролните органи:

Членовете на Съвета на директорите имат право на възнаграждение, чийто вид, размер и срок, за който са дължими, са определени с решение на Общото събрание на акционерите и се изплаща при условията и в сроковете на сключените между тях и Дружеството договори за управление.

Постоянното възнаграждение представлява плащанията, които не се формират въз основа на оценка на изпълнението и включва възнагражденията с постоянен характер, които са определени точно или са еднозначно определяеми и са съгласно действащото законодателство.

Променливото възнаграждение е елемент от общото възнаграждение под формата на тантиеми, премии, бонуси, облаги – свързани с пенсиониране, и други материални стимули и финансови инструменти, които се дават въз основа на критерии за оценка на изпълнението на дейността.

На проведеното редовно годишно общо събрание на акционерите през 2019 г., на което беше преизбран всеки от членовете на СД, е взето решение за запазване на досегашния размер на постоянната част от тяхното възнаграждение, част от което се изплаща ежемесечно, а друга част се изплаща на тримесечие. Това постоянно възнаграждение е отразено и в политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите, приета от ОСА, проведено на 13.05.2021 г. в сила от 01.06.2021 г. Членовете

на СД са получили променливо възнаграждение за дейността си през 2023 г. съгласно решение на Общото събрание на акционерите. Съотношението между променливото и постоянното възнаграждение е 37/63. 40 процента от определеното в решението на общото събрание на акционерите променливо възнаграждение е разсрочено за период от 3 години.

3. Информация относно критериите за постигнати резултати, въз основа на които се предоставят опции върху акции, акции на дружеството или друг вид променливо възнаграждение и обяснение как критериите по чл. 14, ал. 2 и 3 допринасят за дългосрочните интереси на дружеството:

Не са предоставени опции върху акции, вкл. акции на дружеството, права за придобиване на финансови инструменти. Критериите за постигнатите резултати през 2023 година, въз основа на които е възможно да бъде предоставено друг вид променливо възнаграждение, са резултатите от дейността и други нефинансови показатели, определени в Политиката на дружеството.

4. Пояснение на прилаганите методи за преценка дали са изпълнени критериите за постигнатите резултати:

Възнагражденията на членовете на СД са формирани въз основа на резултатите от дейността. Критериите за постигнатите резултати през 2023 година, въз основа на които е възможно да бъде предоставено друг вид променливо възнаграждение са следните:

1. Резултати от дейността:

(а) размер и динамика на EBITDA (печалбата на дружеството преди лихви, данъци, обезценка и амортизации): 2023 г. – 8 634 хил. лева; 2022 г. – 14 471 хил. лева; 2021 г. – 11 757 хил. лева; 2020 г. – 9 357 хил. лева; 2019 г. – 8 204 хил. лева. Брутната печалба за 2023 година е с 56.92% по-ниска от 2022 година, а нетната печалба отчита понижение от 56.89 %.

(б) размер и динамика на незавършеното производство: 2023 г. - 964 хил. лева; 2022 г. - 735 хил. лева; 2021 г. - 372 хил. лева; 2020 г. - 431 хил. лева; 2019 г. – 402 хил. лева.

Незавършеното производство през 2023 година представлява 1.16 % от продажбите на продукцията спрямо съотношение от 0.8 % за предходната 2022 година и 0.54 % за 2021 година.

(в) размер и динамика на вземанията: 2023 г. – 10 320 хил. лева; 2022 г. – 13 899 хил. лева; 2021 г. - 14 901 хил. лева; 2020 г. - 9 156 хил. лева; 2019 г. – 5 521 хил. лева.

Към края на 2023 година вземанията отчитат понижение от 25.75 % спрямо края на 2022 година при отчетено понижение на продажбите на продукцията от 9.77 % за същия период. Същевременно вземанията представляват 12.4 % от продадената продукцията през 2023 г. Делът на вземанията към края на 2022 година е 15.1 % от продажбите на продукцията, а през 2021 г. този дял е бил 21.6 % от продажбите на продукцията.

2. Нефинансови показатели: Дружеството спазва по целесъобразност кодекса за корпоративно управление, одобрен от заместник-председателя на КФН. Видно от декларацията за корпоративно управление, публикувана в годишния доклад, въз основа на отчета за конкретно набелязаните инициативи е направена оценка на изпълнението на Кодекса за корпоративно управление. Дейността на Съвета на директорите на ХЕС АД през 2023 година е била в съответствие с правилата на Кодекса. Спазвани са и са прилагани приетите от предприятието стандарти и системи за управление на качеството.

Във връзка с изпълнението на посочените критерии предлагаме на Общото събрание на акционерите да разпреди част от печалбата на дружеството за 2023 година като допълнително възнаграждение за всеки член от Съвета на директорите под формата на тантиеми.

На основание чл. 4 от Политиката за възнагражденията, изплащането на 40 % от определеното в решението на общото събрание на акционерите променливо възнаграждение се разсрочва за период от 3 години.

5. Пояснение относно зависимостта между възнаграждението и постигнатите резултати:

Определената от общото събрание на акционерите постоянна част от възнаграждението за всеки от членовете на съвета на директорите е обвързана с нетните приходи от продажби и с печалбата на ХЕС АД.

6. Основните плащания и обосновка на годишната схема за изплащане на бонуси и/или на всички други непарични допълнителни възнаграждения:

На проведено редовно годишно общо събрание на акционерите през 2019 г., което преизбра всеки от членовете на СД, е взето решение за запазване на досегашния размер на постоянната част от тяхното възнаграждение, част от което изплащано ежесечно, а друга част се изплаща на тримесечие. Това постоянно възнаграждение е отразено и в политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите, приета от ОСА, проведено на 13.05.2021 г. в сила от 01.06.2021 г.

7. Описание на основните характеристики на схемата за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и информацията относно платените и/или дължимите вноски от дружеството в полза на директора за съответната финансова година, когато е приложимо:

Няма предвидено допълнително доброволно пенсионно осигуряване за членовете на Съвета на директорите.

8. Информация за периодите на отлагане на изплащането на променливите възнаграждения:

Изплащането на 40% от определеното в решението на общото събрание на акционерите променливо възнаграждение се разсрочва за период от 3 години, като изплащането на разсрочената част от променливото възнаграждение се извършва пропорционално през периода на разсрочване.

9. Информация за политиката на обезщетенията при прекратяване на договорите:

Обезщетението при предсрочно прекратяване на договора е определено в политиката за възнагражденията на членовете на СД, приета от общото събрание на акционерите и то зависи от размера на сумата от изплатените постоянни възнаграждения за последните 24 месеца.

Обезщетение не се дължи в случай, че освобождаването е по причина незадоволителни резултати или виновно поведение на члена на Съвета на директорите.

Сключваните от името на Дружеството договори за управление с членовете на СД и с изпълнителния директор задължително съдържат клауза, даваща възможност на Дружеството да изисква връщане на изплатеното променливо възнаграждение, предоставено въз основа на данни, които впоследствие са се оказали неверни. Решението за връщане се взема от Общото събрание на акционерите на Дружеството.

10. Информация за периода, в който акциите не могат да бъдат прехвърляни и опциите върху акции не могат да бъдат упражнявани, при променливи възнаграждения, основани на акции:

Не са предвидени възнаграждения, включващи акции, вкл. акции на дружеството и права за придобиване на финансови инструменти.

11. Информация за политиката за запазване на определен брой акции до края на мандата на членовете на управителните и контролните органи след изтичане на периода по т. 10:

Дружеството няма такава политика.

12. Информация относно договорите на членовете на управителните и контролните органи, включително срока на всеки договор, срока на предизвестие за прекратяване и детайли относно обезщетенията и/или други дължими плащания в случай на предсрочно прекратяване:

Договорът с всеки член на СД е сключен до края на мандата, за който е избран от Общото събрание на акционерите. През отчетната финансова година дружеството няма прекратен договор с член на Съвета на директорите.

13. Пълния размер на възнаграждението и на другите материални стимули на членовете на управителните и контролните органи за съответната финансова година:

Пълният размер на полученото възнаграждение от членовете на Съвета на директорите за финансовата 2023 година възлиза общо на 1 937 115.72 лева, разпределени както следва: "ЛОМА" ЕООД – 664 105.24 лв., ВЕЛЕВ ИНВЕСТ ООД – 664 105.24 лв., МАЯ-ПЛ ООД – 608 905.24 лв. Общият размер на разсрочените възнаграждения е 501 250.58 лева.

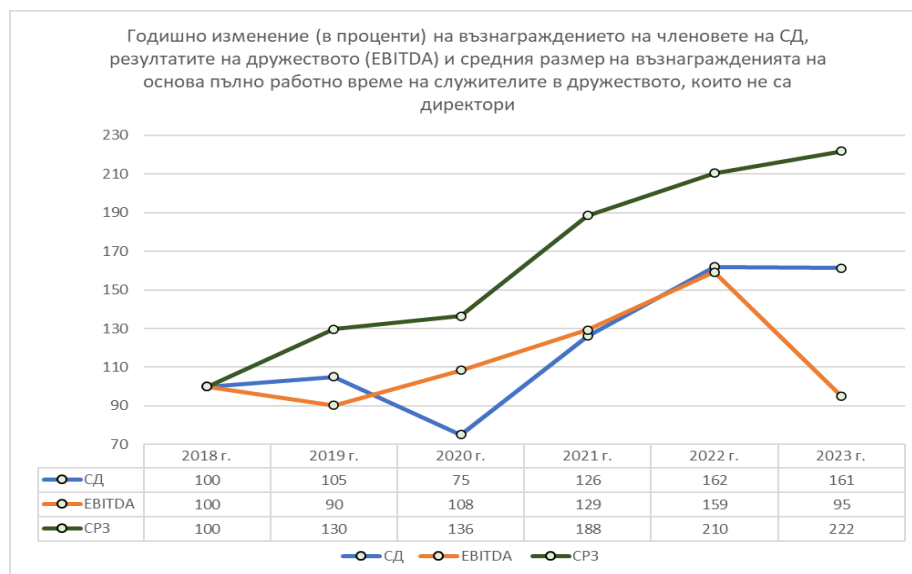
14. Информация за възнаграждението на всяко лице, което е било член на управителен или контролен орган в публично дружество за определен период през съответната финансова година:

Не е приложимо за отчетната финансова година.

15. Информация по отношение на акциите и/или опциите върху акции и/или други схеми за стимулиране въз основа на акции:

Политиката за възнагражденията на членовете на СД, приета от Общото събрание на акционерите предвижда възможност да бъдат предоставени променливи възнаграждения под формата на акции, опции върху акции, права за придобиване на акции или други финансови инструменти. До момента не са предоставени такива възможности.

16. Годишно изменение на възнаграждението, резултатите на дружеството и на средния размер на възнагражденията на основа пълно работно време на служителите в дружеството, които не са директори, през предходните поне пет финансови години, представени заедно по начин, който да позволява съпоставяне

* През 2023 година на членовете на Съвета директорите са гласувани тантиеми в размер на 2.5 % от печалбата за 2022 г.

17. Информация за упражняване на възможността да се изиска връщане на променливото възнаграждение

През отчетната финансова година не са били налице основания за упражняване на възможността да се изиска връщане на променливото възнаграждение от член на съвета на директорите, поради което такава възможност не е била упражнявана.

18. Информация за всички отклонения от процедурата за прилагането на политиката за възнагражденията във връзка с извънредни обстоятелства по чл. 11, ал. 13, включително разяснение на естеството на извънредните обстоятелства и посочване на конкретните компоненти, които не са приложени

В политиката за възнагражденията не са посочени извънредни обстоятелства, при които дружеството временно може да не прилага част от политиката и през отчетната финансова година не са извършвани отклонения от процедурата за прилагането ѝ.

II. Програма за прилагане на политиката за възнагражденията за следващата финансова година

На редовното годишно общо събрание на акционерите през 2021 година беше приета нова Политиката за възнагражденията на съвета на директорите, съобразени с приетите и влезли в сила изменения и допълнения на Наредба № 48 на КФН. Тя е изградена на принципи, осигуряващи съобразяването ѝ с големината, вътрешната организация на дружеството, както и с характера, обхвата и сложността на осъществяваните от него дейности.

Политиката за възнагражденията има за цел да подкрепи дългосрочните бизнес цели на компанията и да насърчава поведение, което подкрепя създаването на стойност за акционерите, като в същото време осигурява конкурентно възнаграждение, което е достатъчно да привлече и задържи директори с качества, необходими за успешно управление и развитие на дружеството.

Политиката е разработена за прилагане за дълъг период от време, подлежи на преглед на всеки четири години, освен когато са необходими съществени изменения или допълнения в нея. Изменения в утвърдената от Общото събрание на акционерите Политика се приемат по реда на нейното изготвяне и утвърждаване.

Съветът на директорите счита, че залегналите в политиката принципи за определяне на възнагражденията към настоящия момент са ефективни с оглед на постигнатите финансови резултати през отчетния период. Тяхното прилагане и занапред ще бъде приоритет на Съвета на директорите.

На свое заседание Съветът на директорите направи преглед на политиката по отношение на възнагражденията на изпълнителните директори. Съветът на директорите е дал своите препоръки при определянето на възнагражденията на служителите на други ръководни длъжности в администрацията на дружеството. Той следи нивото и структурата на възнагражденията на служителите на други ръководни длъжности в администрацията въз основа на информация, предоставена от прокуриста на дружеството и гарантира, че възнаграждението на всеки изпълнителен член от съвета на директорите е справедливо определено спрямо възнаграждението на другите членове на съвета на директорите и други служители на ръководни длъжности в администрацията.

□ □ □ □ □

Този доклад е приет на заседание на Съвета на директорите на 25.03.2024 година.

VENTSISLAV
IVANOV
KALUDOV

Digitally signed by
VENTSISLAV IVANOV
KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:44:35
+02'00'

Прокурист .....

Венцислав Калудов

ДЕКЛАРАЦИЯ

по чл. 100н, ал. 4, т. 4 от ЗППЦК

Долуподписаният Венцислав Иванов Калудов – Прокурист на „Хидравлични елементи и системи” АД, удостоверявам, че доколкото ми е известно

а) финансовият отчет към 31.12.2023 година, съставен съгласно приложимите счетоводни стандарти, отразява вярно и честно информацията за активите и пасивите, финансовото състояние и печалбата или загубата на емитента;

б) годишният доклад за дейността съдържа достоверен преглед на развитието и резултатите от дейността на емитента, както и състоянието на емитента, заедно с описание на основните рискове и несигурности, пред които е изправен.

Декларатор: Венцислав Калудов

VENTSISLAV
IVANOV
KALUDOV

Digitally signed by
VENTSISLAV IVANOV
KALUDOV
Date: 2024.03.25 15:45:11
+02'00'

ДЕКЛАРАЦИЯ

по чл. 100н, ал. 4, т. 4 от ЗППЦК

Долуподписаната Радослава Димитрова Дончева – Главен счетоводител на „Хидравлични елементи и системи” АД удостоверявам, че доколкото ми е известно

а) финансовият отчет към 31.12.2023 година, съставен съгласно приложимите счетоводни стандарти, отразява вярно и честно информацията за активите и пасивите, финансовото състояние и печалбата или загубата на емитента;

б) годишният доклад за дейността съдържа достоверен преглед на развитието и резултатите от дейността на емитента, както и състоянието на емитента, заедно с описание на основните рискове и несигурности, пред които е изправен.

Декларатор: Радослава Дончева

Radoslava
Dimitrova
Doncheva

Digitally signed by
Radoslava Dimitrova
Doncheva
Date: 2024.03.25
15:11:20 +02'00'

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До акционерите на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД („Дружеството“), съдържащ отчет за финансовото състояние към 31 декември 2023г. и отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи съществена информация за счетоводната политика и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД към 31 декември 2023 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос	<i>Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит</i>
<i>Оценяване на Имоти, машини и съоръжения (на стойност към 31.12.2023г. от 21 125хил. лева, оповестени във финансовия отчет). Приложение 2.1. към финансовия отчет.</i> Дружеството реализира инвестиционна програма, свързана с модернизирани съществуващите дълготрайни материални активи, закупуване на нови машини и съоръжения, изграждане на нови производствени мощности.	В тази област нашите одиторски процедури включиха: <ul style="list-style-type: none"> • Анализ на факторите, които Дружеството е взело при формиране на преценката си по отношение на уместността на честота на оценките, като икономическите показатели за развитието на България, резултатите от дейността на Дружеството през годината, очакваните икономически резултати на Дружеството обобщени в бюджети и бизнес планове;

Разходите за придобиване на Имоти, машини и съоръжения (ИМСО в процес на изграждане) през 2023 г. са оповестени в Пояснение „Имоти, машини и съоръжения“, раздел „Друга допълнителна информация към статиите на финансовия отчет“ в приложението на финансовия отчет. Размерът на постъпилите ИМСО е 12 280 хил. лв. Отчетната стойност на излезлите ДМА в процес на изграждане и постъпили в други групи ИМСО е 6 722 хил. лв.. Начинът им на първоначално признаване и последващо отчитане е оповестен в раздел „II. Основни положения на счетоводната политика на дружеството“, точка „Имоти, машини и съоръжения“ в приложението на финансовия отчет. След първоначалното признаване, имоти, машини и съоръжения се отчита по цената на придобиване, намалена с разходите за амортизация и разходи за обезценка и тяхната възстановима стойност. Към 31.12.2023г. стойността на Имоти, машини и съоръжения възлиза на 21 125 хил. лв. и в същото време ИМСО са съществена част от общата сума на активите на Дружеството – 34,05%.

В края на всеки отчетен период ръководството на Дружеството анализира различни фактори, които биха могли да имат съществено влияние върху възстановимата стойност на имотите, машините и съоръженията с цел преценка на адекватността на предходната извършена оценка и необходимостта от извършването на нова такава.

Поради тази причина ние сме идентифицирали оценката на ИМСО като съществен риск. Политиката на дружеството е, че ИМСО се оценяват по пълната от цената на придобиване, намалена с разходите за амортизация и разходи за обезценка и тяхната възстановима стойност.

- Дискусия с ръководството на Дружеството за текущата и бъдещата използваемост на съществуващите машини и оборудване в контекста на протичащата инвестиционна програма която е свързана с увеличаване на капацитета, разнообразяване на продуктовата гама, повишаване на производствената ефективност и подобряване на техническите и технологични параметри на процесите.
- Оценка на факторите, оказващи влияние на физическото, функционалното и икономическо износване на машините и съоръженията, включително разходи за годишна поддръжка и подмяна на основни резервни части, преценките на ръководството за действителна възраст и остатъчен полезен живот, корекции за отразяване на подобрения капацитет на ново закупено оборудване, технологични промени и икономически фактори.
- Преглед на счетоводната политика на дружеството за капитализация на ремонтни дейности в стойността на имоти, машини и съоръжения и на счетоводните записи за капитализирани през отчетния период ремонти.
- Преглед на текущите полезни животи на машини и оборудване, сравнение с тези от предходния отчетен период и дискусия с ръководството на Дружеството за промени в полезните животи през текущия период и причините, които са довели до това.
- Оценяване адекватността и последователността на прилаганата от дружеството счетоводна политика във връзка с определяне на признаването на активите и последващото им оценяване на ДМА;
- Преглед за пълнота и адекватност на оповестяването във финансовия отчет на дружеството на информацията за ИМСО.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, включващ в своето съдържание декларация за корпоративно управление, Приложение № 2 и Приложение № 3 от Наредба № 2 от 09.11.2021г. на КФН, доклад за изпълнение на политиката за възнагражденията, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл.100н от ЗППЦК, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приложими в ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски,

изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и предприетите действия за елиминиране на заплахите или приложените предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Доклад във връзка с други закони и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството и Законът за публичното предлагане на ценни книжа

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на

доклада за дейността, декларацията за корпоративно управление и доклада за изпълнение на политиката за възнагражденията, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС)“. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, (чл. 100н, ал. 10 от ЗППЦК във връзка с чл. 100н, ал. 8, т. 3 и 4 от ЗППЦК, както и чл. 100н, ал. 13 от ЗППЦК във връзка с чл. 116в, ал. 1 от ЗППЦК), приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството и на чл. 100(н), ал. 7 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.
- в) В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100 (н), ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.
- г) Докладът за изпълнение на политиката за възнагражденията за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, е предоставен и отговаря на изискванията, определени в наредбата по чл. 116в, ал. 1 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Становище във връзка с чл. 100(н), ал. 10 във връзка с чл. 100 н, ал. 8, т. 3 и 4 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа

На база на извършените процедури и на придобитото познаване и разбиране на дейността на предприятието и средата, в която то работи, по наше мнение, описанието на основните характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска на предприятието във връзка с процеса на финансово отчитане, което е част от доклада за дейността (като елемент от съдържанието на декларацията за корпоративно управление) и информацията по чл. 10, параграф 1, букви "в", "г", "е", "з" и "и" от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година относно предложенията за поглъщане, не съдържат случаи на съществено неправилно докладване.

Допълнително докладване относно одита на финансовия отчет във връзка с чл. 100(н), ал. 4, т. 3 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа

Изявление във връзка с чл. 100(н), ал. 4, т. 3, б. „б“ от Закона за публичното предлагане на ценни книжа

Информацията относно сделките със свързани лица е оповестена в Приложения към финансовия отчет, III. Пояснителни приложения, съдържащи съществена информация за счетоводната политика и друга пояснителна информация към статиите на финансовия отчет – статия Свързани лица към финансовия отчет (стр.31). На база на извършените от нас одиторски процедури върху сделките със свързани лица като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло, не са ни станали известни факти, обстоятелства или друга информация, на база на които да направим заключение, че сделките със свързани лица не са оповестени в приложения финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023г., във всички съществени аспекти, в съответствие с изискванията на МСС 24 „Оповестяване на свързани лица“. Резултатите от нашите одиторски процедури върху сделките със свързани лица са разгледани

от нас в контекста на формирането на нашето мнение относно финансовия отчет като цяло, а не с цел изразяване на отделно мнение върху сделките със свързани лица.

Изявление във връзка с чл. 100(н), ал. 4, т. 3, б. „в“ от Закона за публичното предлагане на ценни книжа

Нашите отговорности за одит на финансовия отчет като цяло, описани в раздела на нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“, включват оценяване дали финансовият отчет представя съществените сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне. На база на извършените от нас одиторски процедури върху съществените сделки, основополагащи за финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023 г., не са ни станали известни факти, обстоятелства или друга информация, на база на които да направим заключение, че са налице случаи на съществено недостоверно представяне и оповестяване в съответствие с приложимите изисквания на МСФО, приети от Европейския съюз. Резултатите от нашите одиторски процедури върху съществените за финансовия отчет сделки и събития на Дружеството са разгледани от нас в контекста на формирането на нашето мнение относно финансовия отчет като цяло, а не с цел изразяване на отделно мнение върху тези съществени сделки.

Докладване за съответствие на електронния формат на финансовия отчет, включен в годишния финансов отчет за дейността по чл. 100н, ал.4 от ЗППЦК с изискванията на Регламента за ЕЕЕФ

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“, ние изпълнихме процедурите, съгласно „Указания относно изразяване на одиторско мнение във връзка с прилагането на единния европейски електронен формат (ЕЕЕФ) за финансовите отчети на дружества, чиито ценни книжа са допуснати за търгуване на регулиран пазар в Европейския съюз (ЕС)“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС)“. Тези процедури касаят проверка на формата и дали четимата от човек част на този електронен формат съответства на одитирания финансов отчет и изразяване на становище по отношение на съответствието на електронния формат на финансовия отчет на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД за годината, завършваща на 31 декември 2023 година, приложен в електронния файл „8945006HF4S3T1S3G158-20231231-BG-SEP.html“, с изискванията на Делегиран Регламент (ЕС) 2019/815 на Комисията от 17 декември 2018 г. за допълнение на Директива 2004/109/ЕО на Европейския парламент и на Съвета чрез регулаторни технически стандарти за определянето на единния електронен формат за отчитане („Регламент за ЕЕЕФ“). Въз основа на тези изисквания, електронният формат на финансовия отчет, включен в годишния отчет за дейността по чл. 100н, ал. 4 от ЗППЦК, трябва да бъде представен в XHTML формат.

Ръководството на Дружеството е отговорно за прилагането на изискванията на Регламента за ЕЕЕФ при изготвяне на електронния формат на финансовия отчет в XHTML.

Нашето становище е само по отношение на електронния формат на финансовия отчет, приложен в електронния файл „8945006HF4S3T1S3G158-20231231-BG-SEP.html“ и не обхваща другата информация, включена в годишния финансов отчет за дейността по чл. 100н, ал. 4 от ЗППЦК.

На базата на извършените процедури, нашето мнение е, че електронният формат на финансовия отчет на Дружеството за годината, завършваща на 31 декември 2023 година, съдържащ се в приложения електронен файл „8945006HF4S3T1S3G158-20231231-BG-SEP.html“, е изготвен във всички съществени аспекти в съответствие с изискванията на Регламента за ЕЕЕФ.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

Деян Венелинов Константинов е назначено за задължителен одитор на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023 г. на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД („Дружеството“) от общото събрание на акционерите, проведено на 12.05.2022г., за период от две години.

Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023 г. на Дружеството представлява 6 ти поред пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.

Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Дружеството, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.

Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.

Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Дружеството.

За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, ние не сме предоставили услуги на Дружеството, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Дружеството.

Регистриран одитор 652:
ДЕЯН КОНСТАНТИНОВ
28 март 2024 година
Гр. Сливен, България
Ул. „ Мур” 13- А-4

DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV

Digitally signed by
DEYAN VENELINOV
KONSTANTINOV
Date: 2024.03.28
09:32:29 +02'00'

До
Акционерите
на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД

ДЕКЛАРАЦИЯ
по чл. 100н, ал. 4, т. 3 от
Закона за публичното предлагане на ценни книжа

Долуподписаният:

Деян Венелинов Константинов, в качеството ми на регистриран одитор (с рег. №652 от регистъра при ИДЕС по чл. 20 от Закона за независимия финансов одит) **и декларирам, че** бях ангажиран да извърша задължителен финансов одит на финансовия отчет на **„ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД** за 2023г., съставен съгласно Международните стандарти за финансово отчитане, приети от ЕС, общоприето наименование на счетоводната база, дефинирана в т. 8 на ДР на Закона за счетоводството под наименование „Международни счетоводни стандарти“, **и че**

съм отговорен за одит ангажимента от името на търговско дружество „Константинов Одит“ЕООД,

В резултат на извършения от мен одит издадох одиторски доклад от 28.03.2024г.

С настоящото УДОСТОВЕРЯВАМ, ЧЕ както е докладвано в издадения от мен одиторски доклад относно годишния финансов отчет на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД за 31.12.2023 година, издаден на 28.03.2024 година:

1. Чл. 100н, ал. 4, т. 3, буква „а“ Одиторско мнение: По мое мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2023 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС) (*стр.1 от одиторския доклад*);

2. Чл. 100н, ал. 4, т. 3, буква „б“ Информация, отнасяща се до сделките на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД. със свързани лица. Информацията относно сделките със свързани лица е надлежно оповестена в Приложения към финансовия отчет, III. Пояснителни приложения, съдържащи съществена информация за счетоводната политика и друга пояснителна информация към статиите на финансовия отчет – статия Свързани лица към финансовия отчет(стр.31). На база на извършените от мен одиторски процедури върху сделките със свързани лица като част от одита на финансовия отчет като цяло, не са ми станали известни факти, обстоятелства или друга информация, на база на които да направя заключение, че сделките със свързани лица не са оповестени в приложения финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023г., във всички съществени аспекти, в съответствие с изискванията на МСС 24 *Оповестяване на свързани лица*. Резултатите от моите одиторски процедури върху сделките със свързани лица са разгледани от мен в контекста на формирането на моето мнение относно финансовия отчет като цяло, а не с цел изразяване на отделно мнение върху сделките със свързани лица (*стр.5 от одиторския доклад*).

3. Чл. 100н, ал. 4, т. 3, буква „в“ Информация, отнасяща се до съществените сделки. Моите отговорности за одит на финансовия отчет като цяло, описани в раздела на моя доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“, включват оценяване дали финансовият отчет представя съществените сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне. На база на извършените от мен одиторски процедури върху съществените сделки, основополагащи за

финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023г., не са ми станали известни факти, обстоятелства или друга информация, на база на които да направя заключение, че са налице случаи на съществено недостоверно представяне и оповестяване в съответствие с приложимите изисквания на МСФО, приети от Европейския съюз. Резултатите от моите одиторски процедури върху съществените за финансовия отчет сделки и събития на Дружеството са разгледани от мен в контекста на формирането на моето мнение относно финансовия отчет като цяло, а не с цел изразяване на отделно мнение върху тези съществени сделки (стр.б.от одиторския доклад).

Удостоверяванията, направени с настоящата декларация, следва да се разглеждат единствено и само в контекста на издадения от мен одиторски доклад в резултат на извършения независим финансов одит на годишния финансов отчет на „ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД за отчетния период, завършващ на 31.12.2023г., с дата 28.03.2024г.. Настоящата декларация е предназначена единствено за посочения по-горе адресат и е изготвена единствено и само в изпълнение на изискванията, които са поставени с чл. 100н, ал. 4, т. 3 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) и не следва да се приема като заместваща моите заключения, съдържащи се в издадения от мен одиторски доклад от 28.03.2024г. по отношение на въпросите, обхванати от чл. 100н, ал.4 т. 3 от ЗППЦК.

28.03.2024г.

Гр.Сливен

За регистрирания одитор:

д.е.с.Деян Константинов

Рег.одитор диплома 652

Гр.Сливен, ул.Мур 13-А-4

DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV

Digitally signed by
DEYAN VENELINOV
KONSTANTINOV
Date: 2024.03.28
09:32:47 +02'00'